

Hechos Apustulkuna Rurashankuna

Lucasmi Bibliapi ishkay librukunata iskribiran. Punta kaq librumi karan San Lucas. Chay uk libru iskribishanqami karan Hechos. San Lucas librupimi iskribiran Jesucristo rurashankunata, rimashankunata ima intrakanallapapaq. Hechos librupimi iskribiran Jesucristo syiluman tikrakashana katin, apustulninkuna Santu Ispiritupa pudirninwan rimashankunata, rurashankunata ima intrakanallapapaq.

Chaymi kay libruta liyir intrakanchik apustulkunata imanun Santu Ispiritu yanapatin, Jesucristupa shumaq rimayninta maylawpipis yaĉhachikushanllapapaq.

Teofilupaqmi Lucasqa kay libruta iskribiran, Jesucristupa apustulninkuna rimashanta, rurashanta ima. Piru manami Teofilulapaqchu iskribiran, ashwanmi tukuy runakuna intrakananllapapaq.

Lucasmi Teofiluman iskribiran

¹ Tayta Teófilo, punta iskribishushay libruypimi nishuray Jesús imata rurashanpaq, yaĉhachikushanpaq ima, qallarishan diyamantapacha, ² syiluman rishankaman. Manaraq syiluman riyarqami, Santu Ispiritunlawan yaĉhachiran, tukuy akrashan apustulninkunataqa, imatami ruranqallapa nirmapis.

Jesusmi syiluman riran

3 Chaymantaqami, wanusha karmapis kawsamurqa rikariran apustulninkunapa naypanman. Chaqa, chaynumi paykunataqa intrachiran “Chiqapta kawsayan” nir. Chaymi, kwarinta diyakunata pullanllapa kar, yaçhachiyaran Taytanchik Dyuspa mantakuyninpaq. 4 Apustulninkunawan pulla karllaraqmi, Jesusqa allita willaran, kaynu nir:

—Amaraqmi maytapis rinkillapachu Jerusalén pwiblumantaqa. Ashwan yarayllapa Taytay tukuy chay arnishushanllapata kumplishunanllapakaman. Manachu nishurayllapa Santu Ispiritunwan shutichishuyanqallapa nir. 5 Chiqaptamiri Shutichikuq Juanqa yakulawan shutichikuran. Nataq allaqkamanqa Santu Ispirituwanna shutikunkillapa.

6 Chaynu nitin Jesuswan pulla kaqkunaqa kaynu nir, tapuranllapa:

—Taytituy, çqamchu, chay romano runakuna mantamananllapamantaqa washar, kay Israel pwiblumanta kaqkunataqa kananlla mantamanaykillapapaq kanki? nir.

7 Chaymi Jesusqa niran:

—Manami qamkunaqa yaçhanaykillapapaq allinchi, maydiyami, ima urasmi Tayta Dyus imata rurayanqa nirmapis. Chaytaqami payla yaçhan, tukuypa amun kar, maydiyami, ima urasmi imata rurayanqa nirmapis. 8 Chaynu katinmapis, Taytanchik Dyuspa Santu Ispiritunmi qamkunaman shamutin, paypa pudirninwanna kankillapa. Chaymantanami rinkillapa nuqapaq yaçhachikuq kay Jerusalén pwiblupi, tukuy Judeapa pwiblunkunapi, Samariapa

pwiblunkunapi, chaynulla tukuy pacha intiruta ima.

⁹ Chaynu nirmi, tukuy chaypi kaqkuna rikayatin, Jesusqa apakaq qallariran syiluman. Chaymantaqa unaqpina katin, puktay rikarimur limpu pampatin, mana rikaranllapanachu.

¹⁰ Chaymanta chay runakuna, syiluman iqaqta rikakuyatinllapaqa, ish kay runakuna yuraq mudanayjun rikariran paykunamanqa.

¹¹ Chaymi niranllapa:

—Galilea pwiblumanta runakuna, ¿imapaqtaq qamkunaqa chapakuyankillapa syilumanqa? Jesús, qamkunawan karan chayqami rishana syiluman. Chaymantaqami imanutaq qamkuna rikayatkillapa riran, chaynulla qashan shamunqa maydiyaqa.

Matiasta akraranllapa Judaspa lugarnin apustul kananpaq

¹² Olivos shutiq sirkamanta-pachami apustulkunaqa tikrakanllapa Jerusalén pwiblukaman, shipcha kashanrayku. Chaqa samana diyapiqami chaynulata purinanllapapaq karan.

¹³ Chaynu Jerusalemman çharllapaqa, chay samashanllapa wasipa mas unaq altuman iqaranllapa. Paykunaqami kaykuna karanllapa: Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeupa wamran Santiago, Simón (paymi Celote shutiranpis), chaynulla Santiagupa uknin Judas *

¹⁴ Paykunaqami tukuyninllapa waran waran

* **1:13** Kaynupismi intrakayta puytinchik: Santiagupa wamran Judas nir.

Jesuspa ukninkunawan, maman Mariawan, wakin warmikunawan ima tantakaqllapa Dyusman pulla mañakunanllapapaq.

¹⁵ Chay diyakunapimi syintu binti (120) yupay kriyiqkunaqa tantakaranllapa. Chaymi Pedruqa chaypinllapapi shar, kaynu nir rimaq churakaran:

¹⁶⁻¹⁷ “Uknijkuna, Davidmi Santu Ispiritu yanapatin iskribiran Judaspaq. Chaymi tukuy iskribishanqa kumplikaranna. Chaqa Judasqami nuqanchikkunapa ukninchikllapa kar, imata rurashallapapis ruraq. Piru chaynu karmapis Jesuspa kuntrankunata apatin, ayparanllapa.

¹⁸ Chaynu Jesusta kuntrankunaman qukur mana allinta rurashanpaqqami pagraranllapa. Chaymi chay qillaywanqa rir uk pachata rantiran. † Chaymantami umap ratar pachayatin, limpu chunchulinmapis qutukamutin wanuran.

¹⁹ Chayta Jerusalén pwiblupi taqkuna yacharmi, chay pachataqa ‘Acéldama’ shutichiranllapa. Rimayninllapapi-shuypaqa munan niyta ‘Yawar Pacha’ nir. ²⁰ Chaqa Judaspaq David, Salmos librupi iskribishanqami chiqapta kumplikaran. Chaqa niqmi:

‘Wasingami chunllaq lugarpaq tikrakanqa.

Chaymi manana mayqanpis chaypiqa tanqanachu’ nir.

Chaynullami niqpis:

‘Uknam paypa lugarninqa kanqa’ nir.

²¹ “Chayraykumi, allin kanqa tukuy kriyiqkuna-manta, uk runata akrasha yanapamanallapapaq.

† **1:18** Chaynullami intrakaytapis puytinchik: Pachataqa Judaspaq shutinpi rantiranllapa nir. Masta intrakanarqa rikashunllapa San Mateo 27.3-10.

Chaqa kay nuqanchikkunapimi kanllapa Amitunchik Jesucristo nuqanchikkunawan katin, maydiyapis pullanchikllapa kasha kaqkunaqa. ²² Paykunaqami Shutichikuq Juan, Jesusta shutichishanmanta-pacha, syiluman rinankaman, pullanchikllapa kasha. Chaymi paykunamanta uknin allin kanqa, pullanchikllapana kar intrachikunanpaq, Jesusqami wanushanmantaqa kawsamuran nir ima”.

²³ Chaynu nirqami ishkey runakunata akraranllapa: Ukningami shutiq José. Paytami niqllapapis: Barsabás, Justo ima nir. Nataq, uk-shuypaqa Matías karan. ²⁴ Chaymantami Dyusman kaynu nir mañakuranllapa:

“Taytituy, qammi tukuypa yarpuynta yaçhanki. Chaymi rikachimayllapa, kay ishkeykunamantaqa mayqannintataq akrashayki. ²⁵ Chaynuqami payna chay Judas uchanrayku chinqaran chaypa lugarninqa apustul kananpaqqa. Chaqa Judasqami rishana maymanchi rinanpaq karan chaymanqa” nir.

²⁶ Chaynu nir mañakutinllapami swirtikunaqa Matiaspaq ishkiran. Chaymi chaymanta-pachaqa chay unsi apustulkuna, Matiaswan tantakarqa dusina gashan karanllapa.

2

Dyuspa Santu Ispiritunmi shamuranna

¹ Chaymanta Pentecostés fyista çhamutinga, Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqa uk wasilaman tantakasha karanllapa. ² Chaynu chaypi katinllapami, illaqmanta jwirti wayra yupay

kusata waqar syilumanta shamur, yaçhapachiran chay wasi kashanllapamatapis. ³ Chaymi, paykunamanqa rikariran ninapa llipyaynin yupay tukuyninpa ananman. ⁴ Chaymantami, tukuy chaypi kaqkunaqa Dyuspa Santu Ispiritunwanna kidaranllapa. Chaymi Santu Ispiritu rimachishannulla uk rimaykunatana rimar parlaranllapa.

⁵ Chay diyakunapimi Jerusalén pwiblumanqa, Dyuspi kusa achka kriyiq Israel runakuna çamusha chaypina tayaranllapa. Paykunaqami tukuy may nasyunkunamanta shamusha karanllapa. ⁶ Chaymi, chay wayra yupay waqaqta uyaparllapaqa, tukuy runakuna qimikaranllapa chay wasimanqa. Chaynumi paykunapa rimaanllapapi rimaqta uyaparanllapa, chay wasipi tantakashakunataqa. ⁷ Chaymi mana allitachu yarpur, paykunapura kaynu ninakuqllapa:

“¿Manachu kay rimaqkunaqa tukuynin, Galilea pwiblulamanta? ⁸ ¿Imanutaq nuqanchikkunapa rimayninchikllapapi rimayanllapaqa? ⁹ Kaypiqami kanchikllapa achka nasyunkunamanta: Partia pwiblumanta, Mediamanta, Elammanta, Mesopotamia pwiblumanta ima. Wakinqa Judea pwiblumanta, Capadociamanta, Pontumanta, chaynulla prubinsya Asiamanta ima. ¹⁰ Kanchikllapapismi Frigia pwiblumanta, Panfiliamanta, Egiptumanta, chay Cirene pwiblupa qichqan Africapa pwiblunkunamanta ima. Chaynulla wakinkuna-shuypaqa shamushanchikllapa Roma pwiblumanta.

Ukkunaqa chiqap Israel runakuna kanchikllapa. Nataq wakin-shuypaqa, Israel runakunapa kustumrikunata ruraqkunana kanchikllapa. ¹¹ Kanchikllapapismi Cretapa pwiblunkunamanta, Arabiamanta ima. Chaynu tukuy riqchaq pwiblukunamanta karmapismi, kusa allita intrakanchikllapa rimayninchikkunapi Dyusninchikpaq, tukuy shumaq rurashanpaq ima yaĉhachimashallapamapis nir”.

¹² Tukuy paykunami kusata dispantakarllapa, mana allita yarpuranllapachu. Chaymi kaynu ninakuqllapa:

“¿Imataqa munan niyta, tukuy kayqa?” nir.

¹³ Nataq wakinkuna-shuypaqami burlakar, niqllapa:

“Wak runakunaqami maĉhasha” nir.

Pedrumi achka runakunata yaĉhachiran

¹⁴ Chaymantami Pedruqa shariran, wakin unsi apustul masinkunawan pulla. Chaymi payqa jwirtita rimaq qallariran, kaynu nir:

“Israel runa masiykuna, tukuy kay Jerusalén pwiblupi taqkuna, kayta qamkunaqa uyakuyllapa nuqa willashuyanillapa chayta.

¹⁵ Qamkunaqa maĉhasha nimankillapa. Manami chay nishaykillapanuchu. Chayraqmi allaqllaraq, imanuna maĉhashaqa kashaqllapa. ¹⁶ Ashwan kayqami chaynu pasayan, Dyuspa unay rimaqnin Joel nisha karan chaynulla. Chaqa Joelmi kaynu niran:

¹⁷ ‘Dyusninchikmi nin: Maydiya pacha tukukananpaq katinnaqami

tukuy runakunaman kaçhashaq Santu Ispirituyta.

Chaymi runakunapa wamrankuna, ullqupis, warmipis rimañqallapa nuqa munashayta. Musu wamrakunami riqchaq imakunata rikapakunqallapa.

Nataq rukukuna-shuypaqa musqupanqallapa.

18 Chaynulla chay diyakunapimi munashay akrashaykunamanpis kaçhashaq Santu Ispirituytaqa, paykunapis rimañanllapapaq nuqa munashayta.

19 Unaq syilupimi mana rikashanllapakunata rikachishaq, rikar dispantakananllapapaq. Nataq kay pachapi-shuypaqa yawarta, nina, quntayta ima rikachishaq, runakuna rikar dispantakananllapapaq.

20 Chayna, Amitunchik shamunanpaq diya çhamuyatinnaqa, rupayqa yanalla tutaparaqpaq tikrakanqa. Nataq killa-shuypaqa yawarpaq yupay tikrakanqa.

21 Piru mayqanpis Amitunchikpi kriyir shutinpi mañakuqqami washakanqa' nir".

22 Chaymi Pedruqa niranpis:

“Uyakuyllapa, Israel runakuna, kaynu nishutiyllapa: Nazaretmanta Jesustami, Dyus yanapatin naypaykillapapi mana ruraypaq shumaq imakunata, milagrukunata, kusa dispantakaypaqkunata ima ruraran. Chaynuqami ruraran qamkuna rikar allita yaçhanaykillapapaq, Jesusqami chiqapta Dyusmanta shamusha karan

nir. ²³ Piru ukkuna qushutinllapami ashwan chay mana allin runakunawan kruspi klabar wanuchiraykillapa, imanutaq Dyus unaylla chaynu kananpaqqa nishallana karan chaynulla.

²⁴ Chaynu wanuchitkillapapismi, Tayta Dyusqa wanushanmanta kawsachimuran. Manari dijaranchu ismunanpaqqa. ²⁵ Chaqa Davidmi unaylla iskribiran, Jesús kaynu nishanta:

‘Nuqami maydiyapis Dyusniytaqa naypaypi rikani.

Chaynu pay allilaw qichqaypi katingami, mana mayqantapis manchayta puytinichu.

²⁶ Chayraykumi tukuy shunquywan kusata aligriyar takini.

Chaymi ashwan Dyusniylapi kunfyakarna kawsashaq.

²⁷ Chaymi Taytay, wanur pampakatiymapis mana dijankichu almay chaypi kidananpaqqa.

Chaynulla kusa munashayki Wamraykipa kwirpun ismunanpaqpis mana dijankichu.

²⁸ Chaqa qammi intrachimarayki, munashaykita rurur tukuy tyimpupaqna kawsanaypaq.

Chaymi naypaykipiqa, kusata aligriyanimapis’ nir”.

²⁹ Chaynu nirnaqami Pedruqa niranpis:

“Ukniykuna, chiqaptami nishaykillapa: Unay rukunchikllapa Davidmi wanutin, pamparanllapa. Chaymi chay pampakashantaqa kanankaman rikanchikllapa. ³⁰ Chaqa

Davidmi Dyuspa rimaqnin kashanrayku Dyusqa jurar arnisha katin, yaçhayanllana, paypa ayllunmantashi uk mantakuq kayanqa nir. ³¹ Chaynu katinmi Davidqa, Jesús

kawsamunanpaq kashanta rikasha yupayna kaynu niran: Dyus Akrashan Cristun wanur pampakatingashi, almanqa mana chaypiqa kidayanqachu, chaynulla kwirpunmapis manashi ismuyanqachu nir. ³² Chaqa chay nishannullami Dyusqa, Jesustaqa kawsachimuran. Chaymi tukuy chaykunapaqqa nuqanchikkuna allita yaçhanchikllapa. ³³ Chaymantami Dyusqa, Jesucristuta syiluman apar, allilaw qichqanpina tachiran. Chaynullami Taytanqa quran Santu Ispiritunta. Chaymi paypis chay arnimashanchikllapa Santu Ispiritutaqa nuqanchikkunamanpis kaçhamuran. Tukuy chaytami qamkunaqa rikashaykillapa, uyapashaykillapa ima. ³⁴ Mabir, ¿imapaqtaq Davidqa syilumanqa mana riran? Chaqa payllamiri kaynu niran:

‘Tayta Dyusmi, Amituytaqa kaynu niran:

Tay allilaw qichqaypi,

³⁵ maydiya chay çhiqnishuqkunata çhakikipa çhakinman çhuranaykaman nir’.

³⁶ “Israel pwiblumanta runakuna allita uyakur intrakayllapa, Jesusta kruspi klabar wanuchishaykillapatami, Dyusqa kananqa nisha, tukuypa Washakuqnin Amitunchikllapana kananpaq” nir.

³⁷ Chaynu Pedro nitinmi, chaypi tantakasha kaqkuna uyaparqa, tukuy shunqunwan kusalata llakiranllapa. Chaymi Pedruta, chaynulla wakin apustulkunamatapis kaynu nir tapuranllapa:

—¿Ukniykuna! ¿Imatataq rurashaqllapa? nir.

³⁸ Pedruqa niran:

—Tukuy mana allinta rurashaykillapata dijar, Dyusman tikrakar, uknikillapa uknikillapa Jesucristupa shutinpina shutikuyllapa.*

Chaynuqami Dyusqa uchaykillapamanta pirdunar, Santu Ispiritunta qushunqallapa.

³⁹ Tukuy kay nishushayllapaqami qamkunapaq, wamraykillapapaq, chaynulla tukuy uklawmanta kaqkunata Amitunchik Tayta Dyus akranashankunapaq imami kanqa nir.

⁴⁰ Chaynu nir imami, Pedruqa allita willar, kaynu niranpis:

—¡Wakaq tukuyllapa chay mana allin tukuq runakunamanta! nir.

⁴¹ Pedro chaynu nitinmi, intrakar kriyiqkunaqa chay diyalla shutikuranllapa. Chaymi kriyiqkunaqa tris mil (3,000) yupayna karanllapa.

Kaynumi kawsaqllapa puntata kriyiqkunaqa

⁴² Paykunaqami apustulkuna yaçhachikutinqa kusa allita kriyishanllaparayku yanapanakur ima kawsaqllapa. Chaynulla Dyusman mañakuqllapa; Santa Mikunata mikuqllapa ima.

⁴³ Tukuy kriyiqkunaqami kusalata dispantakaqllapa, Dyus yanapatin apustulkuna achka milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata ruratinllapa rikarqa. ⁴⁴ Chaynumi kriyiqkunaqa tantala kusa shumaqta kawsaqllapa, iman kaqkunawan ukninllapa ukninllapa yanapanakur ima. ⁴⁵ Chaymi imanllapata rantikurmapis chay qillaywan

* **2:38** Amitunchik Jesuspa shutinpina shutikuyllapa nirqami intrachimanchik, paymi uchanchikmanta washamanchik nir kriyir shutikunchik nir.

imanu paykunamanta ministishanllapanulla yanapanakuqmapis. ⁴⁶ Chaynulla waran waranmi Dyusta adurananllapa wasipi tantakar, Dyusta alabaqllapa. Nataq wasinllapapi-shuypaqa tantakaqllapa Santa Mikunata mikunanllapapaq. Chaynumi tukuy shunqunllapawan kusata aligriyar ima tantala mikuqllapamapis. ⁴⁷ Dyusta tantala alabatinllapa rikarmi, tukuy la kusa shumaqta yarpuqllapa. Chaymi Dyus yanapatin kriyir washakaqkunaqa waran waran masna achkayayanllapa.

3

Uk kujumi alliyaran

¹ Uk diyami, alas tris di la tardina, Pedruwan Juanqa Dyusta adurananllapa wasiman riran. Chay urasmi tantakar Dyusman mañakuqllapa.

² Piru Dyusta adurananllapa wasipiqami, nasishanmanta-pacha uk kaju runitu karan. Paytami waran waran apar dijaqllapa chay wasipa punkun “Shumaq Punku” shutiqpi. Chayna chay wasiman tukuy yaykuqkunata limusnata mañakunanpaq. ³ Chaymanta chay kajuqa, Pedruwan Juanta Dyusta adurananllapa wasiman yaykuqta rikarqa, limusnata mañakuran.

⁴ Chaymi Pedruwan Juanqa kusata chaparan. Chaynu chaparllapami, Pedruqa kaynu niran chay kujitutaqa:

—Allita chapamayllapa nir.

⁵ Chaymi chay runituqa kusata chaparan, imalataqa qumayanqallapa nir yarpur.

⁶ Ashwanmi, Pedruqa niran:

—Manami qillayniyun, uruyjunpischu kani. Piru kaytami qushuyta puytini, Nazaretmanta Jesucristupa shutinpi nishuni: Sharir puriy nir.

⁷ Chaynu nirqami Pedruqa allilaw makinmanta chutar sharichitin, chay kujupa çhakinkuna, muqunkunamapis jwirtina tikrakaran. ⁸ Chaymi, chay kujuqa das piryar sharir puriqna qallariran. Chaymantaqa paykunawan pullana, Dyusta adurananllapa wasiman yaykuran, piryar piryar Dyusta alabaqnuna.

⁹ Chaymi tukuy chaypi kaqkuna, Dyusta alabar puriqta rikarqa, ¹⁰ kusalata manchakur dispantakaranllapa. Chaqa payqa mananari kujunachu karan. Chaymi dispantakaranllapa, chay kujitu unaymanta-pacha limusnata, Dyusta adurananllapa wasipa punkun “Shumaq Punku” shutiqpi, mañakur taqta rikashanllaparayku.

Pedrumi qashan achka runakunata yaçhachiran

¹¹ Chay kuju alliyashaqami, Pedruwan Juanmantaqa mana chiqanchakarannachu. Chaymi tukuy runakuna kusata dispantakar kallpar riranllapa, Dyusta adurananllapa wasipi, “Salomonpa Kurridurnin” shutiqpi kayashanllapaman. ¹² Chaymanta, Pedruqa chayta rikarmi, runakunataqa kaynu niran:

“Israel pwiblumanta runakuna, çimaraykutaq kusata dispantakar, chapamankillapa? çQamkunachu yarpunkillapa, nuqakunalla pudirniyun kar, chaynulla kusa allin kashayllaparayku allichatiyllapa purisha chay runaqa? nir. çManami chaynuchu!

¹³ Unay rukunchik Abrahampa, Isaacpa,

Jacobupa Dyusninmi, Wamran Jesucristuta, munashankunata qusha. Piru chaynu katinmapis qamkunaqa karguyjunkunaman qukuraykillapa. Chaymanta chay gubyirnu Pilato kaçhashaq nitinmapis, qamkunaqa mana munaraykillapachu. ¹⁴ Ashwanmi washanaykillapamantaqa, allin mana uchayjun katinmapis, qamkunaqa mañaraykillapa uk wanuchikuq runata kaçhananpaq, allinla Amitunchikta-shuypaqa mana. ¹⁵ Chaynumi qamkunaqa wanuchiraykillapa bidanchikta qumanchik chaytaqa. Chaynu katinmapis, Dyusmi kawsachimuran. Chaytaqami nuqakuna rikasha kar, yaçhanillapa. ¹⁶ Chaymi, Jesuspa shutinpi allita kriyitiyllapa, Amitunchik allichasha kay runitutaqa. Qamkuna kay runituta riqsinkillapa, paypismi allita Jesuspi kriyir alliyasha. Chaytami tukuy qamkuna rikankillapa.

¹⁷ “Yaçhaninami ukniykuna, qamkuna mantagnikikunawan ima Jesusta wanuchiraykillapa mana allita yaçharchu, imatami rurayanchikllapa kaynu tukurqa nirmapis. ¹⁸ Chayta ruratkillapaqami kumplikasha Dyus unay nishanqa, imanuçi paypa rimaqninkuna nisha kayaq, ‘Paypa Cristunqashi qischakar wanuyanqa’ nir, chaynulla. ¹⁹ Chayraykumi qamkunaqa uchaykillapata dijar, Dyusman tikrakar pay munashannu kawsayllapa. Chaynuqami payqa, tukuy uchaykillapamanta shumaqchashunqallapana. ²⁰ Chaynullami Tayta Dyusqa qashan Jesusta kaçhamunqa, washamanallapapaq. Imanutaq unaymanta-

pacha arnikusha chaynulla. ²¹ Kananllaqami manaraq shamunqachu. Syilullapiraqmi kanqa, kay pachapi shumaqchakunan tyimpu çhamunankaman. Chay tyimpu çhamutinraqmi, Taytanchik Dyusqa kaçhamunqa Wamranta kay pachapi tukuy imata shumaqchanapaq, imanuçi unay rimaqninkuna nisha karan chaynulla. ²² Chaqa rimaqnin Moisesmi niran rukunchikkunata:

‘Dyus Amitunchikmi akranqa qamkunamanta uk rimaqninta nuqa yupaylla kananpaq.

Chayrayku tukuy imata pay nishushanllapataqa, kasur rurayllapa.

²³ Chaqa tukuy payta mana kasuqkunataqa, Dyusqa kriyiqninkunamantaqa akrar chinqachinqa’ nir.

²⁴ “Chaynumi Samuelmanta-pacha, Dyuspa tukuy rimaqninkunaqa, Jesús shamunan tyimpullapaq rimaranllapa. ²⁵ Chaymi Dyusninchik rimaqninkunata arnishanqa, qamkunapaqna kasha. Chaynulla, chay tratuta Dyus Amitunchikqa rukunchikkunawan ruraran, chaypis qamkunapaq kasha. Chay tratuta rurarmi Amitunchikqa, Abrahamtaqa niran: ‘Aylluykimanta uk runawanmi tukuy kay pachapi kaqkunata shumaqchashaq’ nir. ²⁶ Tayta Dyusmi, Wamran Jesucristuta wanushanmanta kawsachimurqa, naypaqtaqa qamkunamanraq kaçhamuran bindisishunanllapapaq. Chaynuqa Dyusmanna tikrakanaykillapapaq, tukuy mana allin ruranaykillapataqa dijarna”.

4

Pedruwan Juanmi karguyjunkunapa naypanpi

¹ Pedruwan Juanqa runakunata yaĉhachiyatinllaraq, kurakuna ĉharan, Dyusta adurananllapa wasipa kuytakuqninkunawan, saduceo runakunawan ima. ² Paykunami piñakusha karanllapa, Pedruwan Juan, kaynu runakunata yaĉhachishanpaq: “Tayta Dyus, Jesusta wanushanmanta kawsachimushan-raykumi runakunapis wanurqa qashan kawsamuyanqa” nir. ³ Chaypaqmi aypar, apar karsilaranllapa allaqninkaman, chay diyaqa tardina katin. ⁴ Chaynumapis, Pedruwan Juan yaĉhachikushanpiqa achka runakuna uyakurqa kriyishallapana karan. Chaymi chay kriyiqkunaqa ullqukunala yaqqa sinku milna (5,000) kasha kanqa.

⁵ Allaqnin diyaqa Jerusalemni tantakaranllapa, Israel runakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna ima. ⁶ Chaypiqami karanpis, kurakunapa mantaqnin Anas shutiq runa. Chaynulla pullanqa karanpis Caifás, Juan, Alejandro ima. Tukuylla chay kurakunapa ayllun kaqkunapismi, chaypi karanllapa. ⁷ Paykunami kaĉhakuranllapa, Pedruwan Juantaqa paykunaman apananllapapaq. Chaymi ĉhaypinllapapi shachir tapuranllapa, kaynu nir:

—¿Mayqan mantashutinllapataq, pipa shutin-wantaq, kaykunata rurayankillapa qamkunaqa? nir.

⁸ Pedruqa Santu Ispirituwan karmi, niran:

–Pwiblukunapa rukunkuna, mantaqninkuna ima. ⁹ Qamkuna tapumankillapa uk qishaq runata allichashayllapalapaq, yaçhanaykillapapaq imanumi rurasha kanillapa, nir. ¹⁰ Chaynu katinga, qamkunata willashaykillapa, tukuy Israel pwiblupi yaçhananllapapaq. Kay runa alliyasha naypaykillapapi shaqqami, alliyasha Nazaretmanta Jesucristupi kriyishanrayku, chay mayqantaçi qamkuna kruspi klabaraykillapa, payrayku. Chaynu klabatkillapamapis Dyusmi paytaqa kawsachimuran. ¹¹ Jesucristutami qam llutakuqkuna, kay rumiqami mana sirbinchu nir itakutkillapamapis, ashwan kusa shumaq rumipaqna tikrakasha. ✧ ¹² Manami ukkunapiqa washakayta puytinchikchu. Chaqa Tayta Dyusqa kay pachapi, maypipis mana qumashanchikchu uk runata payrayku washakanallapapaqqa nir.

¹³ Chaynu nir, Pedruwan Juan mana istudyasha karmapis, mana manchakur imachu kusata rimaqta uyaparllapami karguyjunkunaqa kusata dispantakaranllapa. Chaynullami kwintata qukaranllapa, kay runakunaqami Jesuspa yaçhakuqninkuna kasha nir. ¹⁴ Chay alliyasha runapis chaypi paykunawan katin, mana mayqanpis imatapis willayta puytiranllapachu.

¹⁵ Chaymi paykunaqa, Pedruwan Juanta waqtaman lluqshichir, ukninllapa ukninllapa tapunakur parlaqllapa. ¹⁶ Chaymi kaynu ninakuqllapa:

“¿Imatataq rurashunllapa kay runakunawanqa? Tukuy kay Jerusalén pwiblupi taqkunami

yaĉhayanllapa kay shumaq milagruta rurashanllapapaqqa, manami mana niytaqa puytinchikllapachu. ¹⁷ Chayraykumi, Jesuspaq rimar yaĉhachikutinllapa kriyir, ama achkayananllapapaqqa, alli abisar kaĉhashunllapa amana mayqantapis Jesuspaqqa parlar purinanllapapaqnachu”.

¹⁸ Chaymi Pedruwan Juantaqa, qayamur willaranllapa, ama mayqantapis Jesuspa shutinpi rimarqa yaĉhachinanllapapaqnachu. ¹⁹ Chaynu nitinllapamapis, Pedruwan Juanqa niranllapa:

—Qamkunalla yarpuyllapa. ¿Allinchu kanqa Dyusta manana kasur qamkunatana kasushunayllapapaq? ¿Manaqachu Tayta Dyustaraq naypaqtaqa kasunayllapapaq allin kanqa? ²⁰ Manami nuqakunaqa uyarayta puytinllapachu rikashayllapamanta, uyapashayllapamantaqa.

²¹ Piru chay karguyjunkunaqami amana chayta rurananllapapaq alli abisar, dijaminllapana riran. Manami imanupis kastigayta puytiranllapachu. Chaqa tukuy runakuna alabaranllapa Dyusta, ²² chay kuju runa kwarinta añuyjun karmapis aliyashanrayku.

Kriyiqkunami mañakuran shachinakunanllapapaq

²³ Pedruwan Juanqa, prisu kashanmanta llugshishana karllapaqa, rir tantanakuranllapana tukuy kriyiq masinkunawan. Chaymi chay kurapa mantaqninkuna, tukuy ruku mantakuqkuna, imanu willashanllapatapis, parlaranllapa wakinninkunataqa.

24 Chaymanta uyakurllapaqa, tukuyninllapa tantala mañakuranllapa Dyusman, kaynu nir:

“Taytayllapa qammi rurarayki syluta, pachata, mar yakuta, tukuy chaykunapi kaqkunata ima.

25-26 Chaynu karmi Santu Ispirituykiwan rimachirayki unay rimaqniki Davidta, kaynu ninanpaq:

‘¿Imapaqtaq rimapakunllapa pwiblukuna?’

¿Imapaqtaq parlanllapa mana imata yaCHAR, mana allin ruraykunapaqqa?’

Kay pachapiqa mantakuqkuna piñakunllapa, chaymanta-shuypaqa pulla CHiqninllapa Tayta Dyusta.

Chaynulla Dyus Akrashan Cristuntapis CHiqninllapa’.

27 “Tayta Dyus, chiqaptami David nishannulla kasha. Gubyirnu Herodes, mantakuq Poncio Pilato kay pwiblupi tantakaranllapa, uklawmanta runakunawan, chaynulla kay Israel pwiblumanta runakunawan ima, chay akrashayki kusa allinla Wamrayki Jesusta CHiqnir. 28 Chaynu katinmi, ruraranllapa qam imanuchhi yaCHaynikiwan pasanapaq nisha karayki chaynulla. 29 Kananqa Taytituy rikay-ari imanü abisar dijashallapa nirmapis. Chaynu katinmapis kay sir-bishuqnikikunata yanapamayllapa shachinakur qampa rimanaykita yaCHachikunayllapapaq.

30 Qampa pudirnikiwan yanapamatkillapa, mana ruraypaqkunata, kusa shumaq milagruta ruranayllapapaq. Chaynulla qishaqkunata allichanayllapapaq ima, kusa allinla Wamrayki Jesuspa shutinwan” nir.

31 Chaynu nir mañakur tukchitinllapaqa, chay tantakashanllapa wasiqa kuyuq qallariran.

Chaymi chay kutilla, tukuyninta Santu Ispiritu balurta qur yanaparan. Chaymi chaymanta-pacha ashwan mana manchakur imanachu mas animakur ima rimaq qallariranllapa Dyus nishanlatana.

Tukuy imanllapakunami tukuypaq karan

³² Tukuy kriyiqkunami achka karllapamapis, chayllata yarpuqllapa. Manami mayqanpis niqchu, chay imankunaqa paylapaqna kanqa nirqa. Tukuyninllapami niq tukuy imanllapaqashi tukuypaq kanqa nir.

³³ Chaynu katinmapis, Dyus pudirninwan yanapatin apustulkunaqa rimayaranllaparaq, Amitunchik Jesucristo imanumi wanushanmanta kawsamuran nir. Chaymi Tayta Dyusqa tukuyninta yanapatin shumaqta kawsaranllapa.

³⁴ Manami paykunamantaqa, mayqanlapis imakunata ministiqkunaqa karanllapachu. Chaqa achka pachayjun, mas wasiyjun ima kaqkunaqa, chay imakunata rantikur, qillayninllapataqa, ³⁵ apustulkunata quqllapa, paykunana ministiqkunataqa qutinllapa ima ministishanllapamatapis rantinanllapapaq.

³⁶ Karanmi Chipre shutiq pwiblumanta uk Levita, José shutiq runa. Paytami apustulkunaqa niqllapapis Bernabé (rimayninchikpi munan niyta “Kunsulakuq”) nir. ³⁷ Paymi pachayjun kar, chay pachanta rantikur apustulkunata quran qillaytaqa.

5

Ananiasmi warmin Safirawan uchakuran

¹ Piru karanmi uk runa Ananías shutiq. Paymi warmin Safirawan pulla rantikuranllapa uk pachata. ² Kay runami warminwan pulla parlaran pachanta rantikur wakin qillayta aypar wakinlata apustulkunataqa qur ninanllapapaq: “Kaylami rantikushayllapa qillayqa” nir. Chay parlashanllapanullami ruraranllapa. ³ Chaynu llullakushanpaqmi Pedruqa niran:

—Ananías ¿imapaqtaq Satanaspa yarpuyinta, shunquykipi rata kuchir Santu Ispirituta llullachiyta kamashayki, chay pachapaq pagrashushanmanta wakin qillayta aypar wakinlatana ‘Kaymi tukuynin’ nir qumashaykillapa? ⁴ ¿Chaqa manachu qampa karan chay pachaqa? Chaytaqami rantikushayki. ¿Manachu qampa karan chay qillayqa? ¿Imata yarpurtaq kaytaqa rurashayki? Manami runakunatachu llullachishayki. Dyustami llullachiyta kamashayki nir.

⁵ Chaynu Pedro nitin, uyaparmi Ananiasqa das ratar wanuran. Chaymi tukuy chaypi uyakuqkunaqa kusata manchakuranllapa.

⁶ Chaymantaqa musu runakuna shamur, chay wanushataqa raçhpawan pillur aparanllapa pampaqqa.

⁷ Ananías wanushana katin, kimsa uramanta yupayqa, chay kayashanllapamanqa yaykuran Ananiaspa warmin, mana imata yaçarlamapischu.

⁸ Chaymi Pedro tapuran kaynu nir:

—Nimay ¿chiqaptachu qamkunaqa rantikuraykillapa chay pachataqa, qamkuna niyashaykillapanula? nir.

Payqa niran:

—Arí, chaynu nishushayllapanumi rantikurayllapa.

⁹ Chaynu nitinmi, Pedruqa chay warmita niran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa parlashaykillapa chayllata rimar, Amitunchikpa Ispiritunta llullachiyta kamanaykillapapaq? Chaytami runaykita pampaqkunaqa shamuyanllapa. Kananqami qamtana apashunqallapa pampaqqa nir.

¹⁰ Chaynu Pedro nitinmi Safirapis, Pedrupa çhakinman ratar wanuran. Chaymanta chay musu runakuna yaykurqa, wanushatana tarir, aparanllapa runan pampakashanllaman pampaqqa.

¹¹ Chaymi Jesucristupi tukuy kriyiqkuna, chaynulla wakin runakunamapis, chayta yaçharllapaqa kusalata manchakuranllapa.

Achka milagrukunata ima ruraranllapa

¹² Tayta Dyusmi, apustulkunata yanapatin ruraranllapa kusa shumaq mana ruraypaqkunata chaynulla kusa achka milagrukunata runakunapa naypanpiqa. Chaymi tukuy kriyiqkuna tantakaqllapa Salomón rurashan kurridurpi. ¹³ Nataq mana kriyiqkunaqami paykunawanqa mana pulla kayta munaqllapachu manchakushanllaparayku. Piru chaynumapis kusalata paykunataqa alabachiqllapa.

¹⁴ Chaymi Amitunchikpi kriyiqkunaqa ullquraq, warmiraq kusalata achkayayaranllapa.

¹⁵ Chaqa, achka runakuna qishaqninllapakunata wasinmanta urquqllapa kallikunaman pununakunapi, parakunapi ima. Chaynumi

Pedro pasatinga, qishaqkunapa ananta llantunlamapis pasanman nir yarpuqllapa.

¹⁶ Chaymi Jerusalén pwiblupa shipchankunamanmatapis, runakunaqa apamuran qishaqninkunata, tukuy chay dyablupa yarpuyinrayku yaruyashakunamatapis. Chaynumi tukuy shamuqkunaqa alliyaqllapa qishayninllapamantaqa.

Apustulkunatami qischaranllapa

¹⁷ Chaymantami chay kurakunapa mantaqninwan, chay saduceo runakunaqa apustulkuna Jesucristupaq yaçhachikutin achka runakuna kriyishanllaparayku kusalata çhiqniranllapa. ¹⁸ Chaymi paykunataqa aypar, karsilman itaranllapa. ¹⁹ Piru Amitunchikpa uk angelnin tuta chaypi rikarirmi, karsilpa punkunta kiçhar lluqshichimuran kaynu nir:

²⁰ “Riyllapa, Dyusta adurananllapa wasiman. Chaypimi shar yaçhachikuyllapa tukuyta mushuq bidapaq, imatami ruranqallapa nir”.

²¹ Chaynu ángel nishannullami, allaqmantaqa amsaq amsaqla Dyusta adurananllapa wasiman yaykur, yaçhachikuq qallariranllapa. Piru chaykamanqami, kurakunapa mantaqninqa, paywan pulla kaqkunawan, qayamuranllapa kusa mas karguyjunkunata, chaynulla Israel runakunapa ruku mantaqninkunata ima, tantakar parlananllapapaq. Chaymi kaçhakuranllapa apustulkunataqa karsilmanta apamunanllapapaq. ²² Piru kuytakuqkuna karsilman rirqa, apustulkunataqa mana tariranllapachu. Chaymi tikrakamurqa kaynu niranllapa:

23 –Karsilpa punkuntaqami alli kirpakashata tarinillapa. Chaynulla chay kuytakuq suldaduku-natapis, karsilpa punkunpi allita chapar kuytakur shaqta tarinillapa. Piru punkuta kiĉharqa, mana mayqantapis tarinillapachu ruripiqa nir.

24 Chaynu nitinllapa, chay kurakunapa mantaqnin, Dyusta adurananllapa wasipa kuytakuqninkunapa mantaqnin, chaynulla kurakunapa wakin mantaqnikuna ima uyaparqa, ninakuqllapa: “¿Imanutaq lluqshisha kanqaqa? ¿Kanan-shuypaqa imanuraq tukushunllapa?” nir.

25 Chaymi chay kutilla, ukqa ĉhar niran payku-nataqa:

–Qamkuna runakunata karsilman itaraykil-lapa, chaykunaqami achka runakunata Dyusta adurananllapa wasipi yaĉhachiyani nir.

26 Chaymi chay kuytakuqkunapa mantaqnin wakin kuytakuqkunawan rir maskar tariranllapa. Piru chaynu tarirmapis, manami qischaranllapachu. Chaqa manchakuyaranlla-pari “Runakuna rumillawan sitamachuwanllapa” nir. 27 Chaymantaqa aparanllapa kusa mas karguyjunkuna tantakasha karanllapa chayman. Chaymi chay kurakunapa mantaqninga kaynu niran:

28 –Nuqakunaqami allita willashurayl-lapa, amana Jesuspa shutinta rimarqa yaĉhachikunaykillapapaqnachu. Chaynu katinga ¿imatataq qamkunaqa rurashaykillapa? Chaqa chaynu yaĉhachikutkillapami, tukuyla Jerusalén pwibluta shikwakasha. Chaynullami

anallan uchachamanayankillapa chay runa wanushanpaqmapis nir.

²⁹ Chaymi Pedro chay wakin apustulku-nawanqa niranllapa:

—Nuqakunaqami runakunata naypaqta kasunayllapamantaqa, Dyustaraq kasunillapa.

³⁰ Chaqa unay rukunchikkunapa Dyusninmi, Jesusta qamkuna kruspi klabar wanuchitkillapamapis qashan kawsachimuran. ³¹ Chaynu kawsachimurmi syilupiqa allilaw qichqanpi tachisha.

Chaymi nisha puytiq Mantakuq, Washakuq ima katin tukuy Israel runakuna Dyusmanna tikrakin, uchanllapamanta pirdunananpaq. ³² Chaymi nuqakuna,

chaynulla Santu Ispiritu ima tistigu kanillapa tukuy chaykunapaqqa. Chaqa Dyusmi payta kasuqkunataqa Santu Ispiritunta qusha nir.

³³ Chaynu apustulkuna niqta uyaparqa, karguyjunkunaqa kusalata piñakur, apustulkunataqa wanuchiyta yarpuranllapa. ³⁴ Piru chay kusa mas karguyjunkunamantami kaq uk fariseo runa Gamaliel shutiq.

Paymi Moisés mantakushanta kusata yaçhar yaçhachikuq katin, kusalata rispi-taqllapa wakin runakunaqa. Chaymi sharir, kaçhakuran apustulkunata uk ratituta waqtaman lluqshichinanllapapaq. ³⁵ Chaymantami wakin karguyjunkunataqa niran:

—Israel runakuna, allita intrakankillapa. Kuy-takankillapa chay runakunamantaqa imata ru-ranayarllapamapis. ³⁶ Yarpuyllapa qamkuna. Uk tyimpupi Teudas shutiq runa kusa puytiq kayta munatin, kwatru-syintus runakuna yupay

paypi kriyir ikinpi puriranllapa. Piru chaymantaqa chay runata wanuchitinllapaqa chay ikinpi puriqkunaqa wakta kayta shikwakar tukukaranllapa. ³⁷ Chaymanta qashan uk tyimpupi, sin-suta ruratinllapaqa, Galileamanta uk runa Judasna rikariran. Chaymi paypi kriyir puriqkunapis karanllapa. Piru chaytapis wanuchiranllapa. Chaynullami, chay ikinpi puriqkunaqa wakta kayta shikwakaranllapa.

³⁸ “Chayraykumi nishunillapa, chay runakunataqa ama imatapis rurarchu, dijanaykillapapaq. Chaqa chay runakuna yanqa runakunapa rimayninkunalata rimayarqa, chinqanqallapa. ³⁹ Nataq Dyuspa rimayninwan katin-shuypaqa manami imanukurpis binsiyta puytinkillapachu. ¡Kuytakankillapami! ¡Imanupiqakish Dyuspa kuntranmana, shachinakuq qallaritkillapa!” nir.

⁴⁰ Chaynu Gamaliel nitinmi, chay karguyjunku-naqa “Allinmi chayqa” niranllapa. Chaymantaqa apustulkunata qayamur kusata llibachir ima, willaranllapa, amana Jesuspa shutinpi rimar yaçhachikur purinanllapapaqnachu. Chaynu allita willar imaqa, kaçharanllapana. ⁴¹ Piru chaynu ruratinllapamapis, apustulkunaqa chay karguyjunkunapa naypanmantaqa kusala aligrina lluqshiranllapa. Chaqa Dyusmi paykunataqa akraran Jesucristurayku chaynu qischakananllapapaq.

⁴² Chaymi ashwan waran waran Dyusta aduranllapa wasikunapi, tananllapa wasikunapi ima mana manchakurlamapischu Dyuspa

shumaq rimayninta yaĉhachikuqllapa, Jesusmi Dyus Akrashan Cristun nir ima.

6

Sirbikuqkunatami akraranllapa

¹ Chay tyimpuqa Dyuspi kriyiqkuna mastana achkayaq qallarisha katinllapanaqa, chay griego rimaypi rimaqkunaqa rimapakuqllapa chay hebreo rimaypi rimaqkunapaqqa, kaynu nir: “Chay griego byuda warmikunaqashi, chay hebreo byuda warmikuna yupayqa mana aypaqchu kasha chay ministiyashan qukuyashanllapamantaqa” nir.

² Chaymi chay dusi akrakasha apustulkunaqa, tukuy kriyiqkunata tantar niranllapa:

—Manami allinchu nuqakuna Dyuspa rimananta yaĉhachikuyashayllapata dijar, mikuy tantashanchikllapata qukunayllapapaqqa.

³ Chayrayku kriyiq masiykuna, qamkunallamanta akrayllapa syiti runakuna, kusa allin yarpuynijun, kusa intrakaq, Dyuspa Santu Ispiritunwan kaqkunata ima. Paykunatana willatiyllapa, kay ruraykunataqa rurananllapapaq. ⁴ Nuqakunaqami Dyusman mañakur ima, paypa rimayninta yaĉhachikushaqlapa maydiyapis nir.

⁵ Chaymi Jesucristupi kriyiqkunaqa tukuynin “Allinmi chay nishaykillapaqa” nir, akraranllapa Estebanta. Paymi Amitunchikpi kusata kriyiq, chaynulla Dyusninchikpa Santu Ispiritunwan karan. Akraranllapapismi: Felipita, Procuruta, Nicanorta, Timonta, Parmenasta, Nicolasta ima. Pay Nicolasmi Antioquía pwiblumanta

karan. Piru yaçhakushami karan Israel runakunapa kustumrinkunata.

⁶ Chaymantaqa aparallapa paykunataqa chay apustulkunapa naypanman. Çhachitinllapaqa apustulkunaqa, chay syiti akrakashan runakunata, allitana Dyusta sirbinanpaq nir, paykunapa ananman makinkunata çhurar, Dyusman mañakuranllapa.

⁷ Chaynulla, Dyus rimashantaqami tukuy parlakutinllapa, kriyiqkunamapis achkana karanllapa Jerusalemipiqa. Chaynullami, Jesucristupiqqa chay Israelmanta kurakunamapis kusala achkana kriyiranllapa.

Estebantami prisuranllapa

⁸ Dyus yanapatinmi, Estebanqa ashwan kusala pudirniyun kar, milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata ima ruraran tukuypan naypanpi. ⁹ Chaymantami tantakananllapa wasi Libertos shutiqmanta wakin runakuna, chaynulla Cirene, Alejandría pwiblumanta kaqkuna, chaynulla chay Cilicia, Asia lugarmanta kaqkuna ima tantanakur, Estebanwan willanakuq qallariranllapa. ¹⁰ Piru chay runakunaqa mana upallachiytaqa puytiranllapachu. Chaqa Estebanqa, Dyuspa Santu Ispiritun yanapatin, kusa shumaqta rimayaran.

¹¹ Chaymi Estebanta kuntraq runakunaqa mana imanupis binsiyta puytirqa, wakin runakunata pagraran rimananllapapaq Estebanpa kuntran kaynu nir: “Estebantami,

Moisespa, chaynulla Dyusninchikpa kuntranta rimaqta uyapasha kanillapa” nir.

¹² Chaynu llullakutinllapami, runakunaqa kriyir tukuy ruku mantakuqkunawan, Moisés mantakushanta yachar yaçhachikuqkunawan tantanakur kusata piñakuranllapa. Chaynu piñakurllapami Estebantaqa aypar aparannllapa kusa mas karguyjunkunapa naypanman.

¹³ Chaynulla tistigukunatapis, Estebanpa kuntran rimar llullakunanllapapaq maskaranllapa. Chaymi kaynu niranllapa:

—Kay runaqami kusa saqra mana rimaypaqkunata waran riman Dyuspa wasinpaq, chaynulla kusa allin mantakushanpaqmapis.

¹⁴ Chaynullami uyapasha kanillapapis kaynu niqta: ‘Nazaretmanta Jesusshi, Dyuspa wasinta ratachiyanqa. Chaynullashi Moisés kustumrinta qumashanchikllapatapis ukmanpaqna tikrayanqa’ nir.

¹⁵ Chaynu nitinllapami, tukuy kusa mas karguyjunkuna, Estebanta chaparqa, rikaranllapa kusa angelnula qaqlitayjunta.

7

Estebanmi allita rimaran

¹ Chay kurakunapa mantaqninmi Estebantaqa kaynu nir tapuran:

—Qampaq chaynu rimayashanllapaqa, ¿chiqapchu, manaqachu mana? nir.

² Chaymi Estebanqa niran:

“Ukniykuna, taytituykuna allita uyapamayllapa: Kusa puytiq Taytanchik Dyusmi, unay rukunchik Abraham Mesopotamia pwiblullapi

kar, manaraq Harán pwibluman taq riyatin, payman rikariran. ³ Abrahamtaqa niran: ‘Pachaykita, aylluykikunata dijar, riy chay pachata nuqa rikachishuyani chayman’ nir. ⁴ Chaynu nitinmi, Abrahamqa chay tayashan Caldea pwiblumantaqa lluqshir rir, Harán pwibluman çhar, chaypina taran. Chaymanta taytan wanutinga, Abrahamtaqa Tayta Dyus apamuran, kay tayashanchikllapa Israel pachamanqa. ⁵ Piru kaypiqami Abrahamtaqa mana irinsyantaqa quranchu, uk çhakisitunta sarukuchinanlapaqmapis. Piru mana kaypi qurmapi, arniranmi pay wanutinga wamrankunana kay pachapiqa tananllapapaq. Chaynumiri arniran manaraq wamranmapis kayatinraqchu.

⁶ “Chaynullami Dyusqa niranpis: ‘Aylluykikunaqami kay tayashanllapamantaqa lluqshir rir uklaw pachakunapi kwatru-syintus (400) añuta tanqallapa furastirukuna yupay, kusata sirbikur, qischakar ima. ⁷ Piru chay nasyun aylluykikunata sirbikuchir qischaqkunataqami nuqa kastigashaq. Chaymantami paykunaga lluqshir shamur, kay lugarpina sirbimanqallapa’ nir.

⁸ “Chaynu nirmi Dyusqa Abrahamwan uk tratuta ruraran, tukuy Israelmanta kaqkunaqa siñal kustumrita rurananllapapaq * nir. Chaymi Abrahamqa wamran Isaac nasishanmanta uchu diyayjunna katinga siñal kustumrita ruraran. Chaynullami Isaacpis wamran Jacobo nasitinga

* **7:8** Kay tratupaq mas intrakanarqa rikashun Génesis 17.1-14.

ruraran. Chaymi Jacobupis wamrankunawan chay Israel runakunapa dusi pwiblunkunapa rukunkunawanqa ruraran.

⁹ “Chay dusi rukunchikllapamantami uknin shutiq José. Paytami ukninkuna êchiqir Egiptuman rantikuran. ¹⁰ Piru Tayta Dyusmi, Josiwan kar, qischakatinmapis kusata llakipar kusa yaêhaqpaq imana tikraran Egiptupa mantaqnin Faraonpa naypanpiqa. Chaymi ashwan Faraonqa, Josita numraran pay mantakuna wasinpi, chaynulla chay pwiblupa mantakuqninna kananpaq.

¹¹ “Piru chaymantami chay Egipto pachapi chaynulla Canaán pachapiqa kusala mallaq tyimpu katin, kusalata qischakaranllapa. Chaqa manari imapis karanchu rukunchikllapakuna mikunanllapapaqqa. ¹² Chaymantami, Jacobuqa Egiptupishi trigu kan nir yaêcharqa, kaêcharan wamrankunata, chay rukunchikkuna karan chaykunata. Chaymi paykunaqa riranllapa puntataqa. ¹³ Qashan ishkey kutipaqa ritinllapaqa, Josiqa ukninkunata niran, payqashi ukninllapa nir. Chaynu José ukninkunata nitinmi, Faraonqa yaêcharan mayqan ayllumantami Josiqa nirmapis.

¹⁴ “Chaymi Josiqa kaêhakuran taytan Jacobuta, tukuy aylluntinta apananllapapaq. Tukuy ayllunkunaqami sitintay sinku (75) kasha kanqallapa. ¹⁵ Chaynu rirmi Jacobuqa Egiptupi tayar, chaypina wanuranmapis. Chaynullami unay rukunchikllapakunamapis chaypi wanuran. ¹⁶ Chaymantaqa Jacobupa kwirpunta

aparanllapa Abrahampa unay tashan pwiblu Siquempi pantyunninman pampaq. Chaqa chaytaqami Abraham rantisha karan, uk runa Hamor shutiqpa wamrankunamanta.

¹⁷ “Taytanchik Dyusmi, Abrahamta tukuy ima pasayanqa nir arnishan tyimpu shipchamuyatinnaqa, Israel runakunaqa kusala achkana karan Egiptupiqa. ¹⁸ Chay tyimpumi Egiptupiqa mantakuran uk gubyirnuna. Payqami Jositaqa mana riqsishachu karan. ¹⁹ Chaymi chay gubyirnuqa ingañar ima kusalata qischaranllapa unay rukunchikkunataqa. Chaynullami mantakuranpis ullqu wamritukuna chayraq nasitinqa, dijatinnllapa wanur amana achkayananllapapaq.

²⁰ “Piru chay tyimpupimi Moisés nasiran. Paymi kusala shumaq wamritu karan Dyuspaqqa. Chaymi Dyus yanapatin taytankunaqa wasinpi pakaqnula kimsa misista purichiranllapa.

²¹ Chaymanta wasinpi manana pakayta puytir waqtaalapi dijasha katin, † Faraonpa warmi wamran tarir apar, kusa shumaqta kriyakuran wamranta yupay. ²² Chaynumi Moisesqa winaran Egipto runakunapa yaçhayninkunata kusata yaçhakur. Chaymi Moisesqa kusa puytiq karan rimanapaq, chaynulla imata rurananpaqmapis.

²³ “Kwarinta añuyjunna karqa, Moisesqa watukuran Israel masin runakunata, paypa chiqap ayllunkuna katin. ²⁴ Chaymi Egiptumanta

† **7:21** Taytankuna mana wanunanta munarmi, kanastitalaman itar yakupa çhaypinkaqlapi pakar çhuraran ama wanunapaq. Mas allintaqami intrachimanchik Exodupi 2.2-10.

runa, paypa ayllu masinta maqaqta rikarqa, washananrayku chay Egiptumanta chaytaqa wanuchiran. ²⁵ Chaqa payqari yarpuran, Israel aylluykunaچی allita kwintata qukar ninqallapa: ‘Dyusmi, Moisesrayku Egipto runakunamanta washamashunllapa’ nir. Piru paykunaqa mana kwintata qukaranllapachu. ²⁶ Chaymanta, allaqnin ishkay Israel runakunata maqanakuqta tariran. Chaymi payqa washanachiyta yarpur niran: ‘Qamkunaqami chay ayllulla kankillapa, ¿imapaqtaq uknikillapa uknikillapaqa maqanakur ima qischanakunkillapa?’ nir.

²⁷ “Piru ukninta masta qischaq chayqa, Moiesta kumsar niran: ‘¿Pitaq qamtaqa uk mantakuq jwista yupayqa çhuramushusha nuqakunamanqa?’ ²⁸ ¿Manaqachu qamqa, quya imanuchi uk Egiptumanta runata wanuchirayki, chaynulla nuqatapis wanuchimanayanki?’ nir. ²⁹ Chaynu nitinmi, Moisesqa alsakar riran Madián shutiq pachaman. Chaypimi furastiru yupay tayatin, ishkay wamrankuna nasiran.

³⁰ “Kwarinta añuna pasasha katin Moisés chunllaq lugar Sinaí sirkapi kayatinmi, sarsapi nina ratakuq rurimanta uk ángel ‡ payman rikariran. ³¹ Chaymi Moisés chayta rikarqa kusalata dispantakaran. Chaymanta mas qimikar rikashaq niyarqa, uyaparan Amitunchik kaynu niqta: ³² ‘Nuqami unay rukuykikuna Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusnin kani’ nir. Piru Moisesqa

‡ **7:30** Ángel nirqami intrachimanchik Dyus angelpaq tikrarak rikariran Moisesman nir. Masta intrakanarqa rikashun Éxodo 3.1-5.

kusalata manchakur chukchukyashanrayku, mana chapanaranlamapischu. ³³ Chaymi Amitunchikqa kaynu niran: ‘Llanqikita urquy. Chaqa kay lugar kayashaykiqami, kusa santu lugar. ³⁴ Nuqami allita rikasha kani pwibluymanta runakuna imanu Egiptupi qischakatinmapis. Paykunatami uyapasha kani kusata llakir qaychakutinmapis. Chayraykumi ishkimusha kani paykunata washanaypaq. Chaymi shamuyña. Chaqa Egiptumanmi kaçhashuyani’ nir.

³⁵ “Unaymi paykuna, Moiesta disprisyar ‘¿Pitaq kaçhashusha mantakuq jwis yupay kanaykipaq?’ niranllapa. Piru Dyusmi kaçharan mantakuq kar washakunanpaq, imanutaq angelnin chay sarsa rurinpi rikar intrachishannulla. ³⁶ Chaymi Moisesqa,

milagrukunata, chaynulla mana ruraypaq shumaq imakunata rurar ima Egiptumantaqa llugshichir unay rukunchikkunataqa apar pasachiran chay chupika mar yakupa rurinta. Chaynumi milagrukunata rurar ima, chay chunllaq lugarkunapi kwarinta añuta puriran.

³⁷ Chaqa Moisesllami Israel runakunatapis niran: ‘Dyus Amitunchikmi gamkunamanta ukta akranqa nuqa yupay rimaqnin kananpaq. Chayna gamkunaqa kasunaykillapapaq’ nir.

³⁸ “Israel runakuna chunllaq lugarpi tantakasha katinmi, Moiesta, angelqa Sinai sirkapi shumaq imakunata willaran. Payna rukunchikkunata imanu kawsananllapapaq nir intrachitin, nuqanchikkunatapis intrachimashallapa kasurna kawsanallapapaq.

39 “Piru rukunchikkunaqami mana uyakunar disprisyashanllaparayku ashwan Egiptuman tikrakanaranllapa. 40 Chaymi Aaronta niranllapa: ‘Moisés Egiptumanta urqumaranllapa chayqa, mana rikarinnachu. Chayraykumi dyuskunata ruratki, yanapar Egiptuman apamananllapata munanillapa’ nir. 41 Chaynu nitinllapami, Aaronqa ruraran uk dyus bisirrunuta. Chaynami animalkunata wanuchir, rupachir imana fyistata rurar aduraranllapa chay paykunalla rurashan dyustaqa. 42 Chayraykumi Dyusqa paykunamanta ashur, dijaran syilupi tukuy ima kaqkunata adurananllapapaq. Chaqa chaypaqmi Dyus nitin, rimaqninkunaqa kaynu nir iskribisha kayaq:

‘Israel runakuna, ¿qamkunachu chay kwarinta añukunata chunllaq lugarpi karqa, animalkunata wanuchir, ufrinditata çhurar ima aduramaraykillapa?

43 Ashwanmi qamkunaqa chay yanqa dyus Molocta andasninpi purichiraykillapa.

Chaynullami Refán qullarpa ritratunta ima rurar dyus nir aduraraykillapa.

Chaykunata adurashaykillaparaykumi, nuqaga pwibluykimanta urqur, Babilonia pwiblumanmatapis mas wakaqman itakushaykillapa’ nir.

44 “Unay rukunchikkunami chay chunllaq lugarkunapiqa ruraran Dyusta adurananllapa tuldu wasita, imanutaq Dyus, Moiesta rikachir willaran chaynulla. Chaytaqami purichiqllapapis Dyuswan tratuta rurashanpaq yarpunanllapapaq. 45 Chay tuldu wasitaqami

ayka añukunata purichiyarqa, Josuewan apar rir uk pwiblumanta kaçkunata binsir taran, Tayta Dyus arnishan pachapi. Chay tuldu wasiqami chaypiqa karan Davidpa tyimpunkaman.

⁴⁶ “Davidtaqami Tayta Dyusqa shumaqta rikar, kusata yanaparan. Chaymi Davidqa mañakuran Dyusta adurananllapa wasita ruratin, chaypina Jacobupa Dyusnin tananpaq. ⁴⁷ Chaynu mañakusha katinmapismi, wamran Salomón ruraran Dyusta adurananllapa wasitaqa. ⁴⁸ Piru allita yaçhashanchikllapanu syilumanta Taytanchikllapa Dyusqami, mana runakuna rurashan wasikunapichu tan. Chaypaqmi Dyuspa rimaqninga kaynu nisha kayaq:

⁴⁹ ‘Unaq syilumi, tar mantakunay.

Nataq pacha-shuypaqa çhakiy shanan.

¿Imanu wasitataq rurayanqallapa nuqapaqqa?

¿Mayqantaq tanay wasiqa kanqaqa?

⁵⁰ Nuqami tukuy imata rurasha kani’ nir”.

⁵¹ Chaynu Dyuspa rimaqnin nishanta willarmi, Estebanqa niranpis:

“Qamkunaqami unaymanta kusala mana intrakaq, anku shunqukuna kankillapa. Chaynullami chay mana kriyiqkuna yupay mana kasukuq, mana shumaqta yarpuqkuna ima kankillapa. Chaynu karmi maydiyapis Dyuspa Santu Ispiritunpa kuntranla kankillapa. Chaynuqami unay rukuykillapa yupaylla kankillapa. ⁵² Chaymi nimayllapa, ¿Dyuspa mayqan rimaqnintataq mana qischaranchu chay unay rukuykillapaqa? Paykunami, wanuchiranllapa Dyuspa Akrashan Cristunmi shamuyanqa nir yaçhachikuqkunata. Piru chaynumapis

Dyuspa Akrashan Cristun shamutinga, kuntrankunaman qukur ima wanuchiraykillapa. ⁵³ Chaynullami Dyus mantakushanta angelkuna, Moiesta willatin, intrachishutinllapapis mana kasukuraykillapachu” nir.

Estebantami wanuchiranllapa

⁵⁴ Chaynu Esteban nitinmi, payta kuntrashanllaparayku chay karguyjunkunaqa kusata piñakur kirunllapamatapis richyachiranllapa ima. ⁵⁵ Piru Estebanqami, Dyuspa Santu Ispiritunwan kar, unaq syiluman chapakur, Dyusninchikta kusa llipyaraqta rikaran. Chaynulla rikaranpis Jesús, Dyuspa allilaw qichqanpi shaqta. ⁵⁶ Chaymi Estebanqa niran:

—¡Rikayllapa! ¡Syilutami rikani kiçhakashata! Rikanipismi Dyusmanta Shamuq Runata paypa allilaw qichqanpi shaqta nir.

⁵⁷ Piru chaynu nitinga, chay runakunaqa mana uyapanar rinrinllapata kirpar, qayçhakur ima, tukuynin kallparanllapa Estebantaqa aypaq. ⁵⁸ Chaymanta ayparqa, chay pwiblumanta llugshichir, rumikunawan sitaranllapa. Chaymi chay llullakuq tistigukunaqa raçhpanllapata urqur inkargaranllapa uk musu runa Saulo shutiqta.

⁵⁹ Chaynu sitayatinllaparaqmi, Estebanqa mañakuran kaynu nir: “Amituy Jesucristo, ispirituyta rikapamanki”.

⁶⁰ Chaynu nirqa, qunqurikur kusala jwirtita rimar niran: “Taytituy, amami kay uchakushanllapataqa kwintachankichu” nir.

Chaynu nirqami, wanuranna.

8

Saulumi kriyiqkunata kusata qischaran

¹⁻² Chayta rikarmi, Sauluqa yarpuran: Estebanta wanuchirgami allinta tukuyanllapa nir. Nataq chay kusala allin llakipakuq runakunalami Estebantaqa pamparanllapa kusata paypaq waqar ima. Chaymanta chay diyallami Jerusalenpiqa, Jesucristupi kriyiqkunapa ikinpi puriq qallariranllapa qischananllapapaq. Chaymi tukuy kriyiqkunaqa shikwakar, riranllapa Judeapa, Samariapa pwiblunkunaman. Piru apustulkuna-shuypaqa mana lluqshiranllapachu Jerusalenmantaqa.

³ Chaykamanqami Sauluqa kusalata qischaq Jesucristupi kriyiqkunataqa. Chaymi wasin wasin yaykur, ullqutaraq warmitaraq aysachakur lluqshichimuqlapa karsilman apananllapapaq.

Samariapimi Jesucristupaq yaachikuranllapa

⁴ Nataq Jerusalenmanta wakta kayta shikwakaqkunaqa, may rishankunapipis Dyuspa shumaq rimayninta yaachikuranllapa kriyirna washakananllapapaq. ⁵ Paykunamanta uknin Felipimi, Samaria pwibluman rir charqa, Dyuspa Akrashan Cristunpaq yaachikukuq qallariran. ⁶ Chaynu yaachikutinmi tukuyla tantakashakunaqa kusalata uyakuqlapa, Felipe imata nitinpis. Chaynullami rikaqllapapis Felipe, Dyuspa pudirninwan milagrukunata ruratin ima. ⁷ Kusa achka runakuna dyablupa yarpuyinwan kaqkuna alliyaqllapa. Felipita uyar, dyablukunapa yarpuyin runakunata qaychachir, lluqshiqlapa. Chaynullami achka

mana kuyuyta puytiq kwirpuyjunkuna, chaynulla kujukunamapis alliyaranllapa. ⁸ Chaynu katinmi, chay pwiblupiqqa tukuyla kusata aligriyaqllapa.

⁹ Piru chaypiqami karan uk runa, Simón shutiq. Paymi unaymanta-pacha Samaria pwiblumanta runakunata wasqakur, kriyichisha karan: Payqashi kusa puytiq runa nir. ¹⁰ Chaymi tukuy wamrantin, rukuntin paytaqa kusata uyakuqllapa. Paykunami niqllapa: “Kay runa, Dyuspa pudirinwan. Chayrayku tukuy riqchaq milagrukunata rurayta puytin” nir. ¹¹ Chaynu nir imami, paytaqa kusata kasuqllapa unaymanta-pacha wasqakur kriyichisha kashanrayku.

¹² Piru Felipe, Dyuspa shumaq rimayninta Jesucristupa shutinpi kriyirmi, Dyuspa mantakuyninpi kawsananllapapaq nir yaĉhachikutinmi, warmipis ullqupis kriyirna tukuyla shutikuranllapa. ¹³ Chaynulla chay wasqakuq Simonpismi, Felipe nishanta kriyir, shutikuran. Chayna Felipipa pullan puriqna qallariran. Achka milagrukunata Felipe ruratin rikar, Simonqa kusalata dispantakaran.

¹⁴ Chaymanta Jerusalemipi apustulkunaqa “Samaria pwiblupi runakunaqashi Dyuspa rimayninpi kriyishallapana” nir yaĉharqa, Pedruwan Juanta kaĉharanllapa. ¹⁵ Paykunaqa Samaria pwibluman ĉharqa, Dyusman mañakuranllapa Santu Ispiritunwanna mushuq kriyiqkunaqa kananllapapaq. ¹⁶ Chaqa, manaraqmi kriyiqkunamanqa shamushachu karan, Dyuspa Santu Ispiritunqa. Piru

paykunaqami shutikushallapana karan
 Amitunchik Jesucristupa shutinwanqa.
¹⁷ Chaymi Pedruwan Juanqa, kriyiqkunapa
 ananman makinkunata çhuratin, Dyuspa Santu
 Ispiritunwanna paykunaqa kidaranllapa.

¹⁸⁻¹⁹ Chaynu apustulkuna kriyiq runakunapa
 ananman makinkunata çhuratinllapa, Dyuspa
 Ispiritun paykunawan kidatin rikaran, chay
 Simonqa. Chaymi apustulkunata qillayta arnir,
 kaynu niran:

—Chay pudirta qumayllapa, nuqapis
 makiykunata mayqanpa ananman çhuratiyqa,
 Dyuspa Santu Ispiritunwanna paykunaqa
 kananpaq nir.

²⁰ Chaynu nitinmi, Pedruqa niran:

—Tayta Dyus pudirninta qumanchik
 chayta rantinashaykirayku, qillaynikiwan
 pulla chinqankillapa. ²¹ Qamqa mana ima
 dirichuyjunchu kanki nuqakuna rurashayllapata
 ruranaykipaqqa. Chaqa qampa shunquykiqami
 Dyuspaqqa mana allinchi. ²² Chaymi ashwan
 uchaykita dijar, Tayta Dyusman tikrakar mañakuy
 ichapis pirdunashunman chay mana allinta
 yarpushaykimantaqa. ²³ Chaqa yaçhayanimi
 shunquykipiqa kusata inbidyakayanki nir.
 Chaymi uchaykiqa prisu yupayna purichishuyan
 nir.

²⁴ Chaynu Pedro nitinmi, Simonqa niran:

—Amitunchikman mañakupamayllapari. Chaqa
 manami munanichu chay nimashaykillapanulla
 imapis pasamanantaqa nir.

²⁵ Chaymanta Pedruwan Juan, Dyuspa ri-
 mayninta yaçhachikurllapanaqa, tikrakanllapana

Jerusalenman, Samariapa pwiblunkunapipis Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikuqnu ima.

Felipimi parlaran Etiopiamanta runawan

²⁶ Chaymantaqami Dyuspa uk angelnin Felipiman rikarir niran:

—Sharir riy surlawman, Jerusalemman nanta rishaykinu Gaza pwiblukaman. Chay nanqami chunllaq lugarta pasan.

²⁷ Chaymi Felipiga sharir, riran. Riyarmi, nanpiqa rikaran Etiopía pwiblumanta uk runata. Payqami uk kusa karguyjun eunuco karan. Chay payllami gubyirna Candace shutiqpa imankunata rikaq. Chay runami risha karan Jerusalemman Tayta Dyusta aduraq. ²⁸ Chaymanta qashan pwiblunman tikrakar, uk karritapi tasha riyaran, Dyuspa rimaqnin Isaias iskribishan libruta liyiqnu. ²⁹ Chaymi Dyuspa Ispiritun Felipitaqa niran:

—Rir qimikay wak karritaman nir.

³⁰ Chaymanta Felipe chay karritaman qimikar chay runa, Isaiaspa librunta liyiqta uyaparqa, kaynu nir tapuran:

—¿Intrakankichu kay liyiyashaykitaqa? nir.

³¹ Chaynu taputinga chay runaqa niran:

—¿Imanunari intrakashaq, mana mayqanpis intrachimatinga? nir.

Chaymi Felipitaqa rugaran kaynu nir:

—Karritayman iqamur qichqaypi tay nir.

³² Nataq chay librupi liyiyashanqami kaynu niran:

“Imanutaq Uyshata wanuchitin,
millwanta rututinllapamapis uyarala,

chay yupaymi paypis mana imatapis rimaranchu.

³³ Pinqaypaqta ruraranllapa.

Chaynulla mana llakiparchu, allin runa kat-inmapis uchacharanllapa.

Piru mayqanpis mana yarpuranchu ¿imanumi payqa maydiyaqa kanqa? nirqa.

Chaqa wanuchirna kay pachamanta ashuchiranllapa” nir.

³⁴ Chaymi chay karguyjun runaqa tapuran Felipitaqa kaynu nir:

–Willamay-ari, ¿pipaqtaq rimayan kay Dyuspa rimaqninga? ¿Payllapaqchu, manaqachu ukpaq?

³⁵ Chaymanta Felipiqqa chay runa liyiyashanpaq willar, intrachiran Jesuspaq: “Imanumi washamanchikllapa” nir. ³⁶ Chayna parlar riyarllapaqa, uk lugar yakuyjun kaqta pasayarqa, chay karguyjun runaqa niran:

–Kaypi kan yaku. ¿Manachu nuqapis shutikuyman? nir.

[³⁷ Felipiqqa niran:

–Tukuy shunquykiwan kriyitkiqami, puytini shutichishuyta.

Chaymi chay runaqa niran:

–Kriyinimi, Jesucristuqa Dyuspa Wamran nir.]

³⁸ Chaymi karritanta yarachir, ishkantin ishkir, yaykuranllapa yakuman. Chaymi chaypina Felipiqqa shutichiran eunucutaqa. ³⁹ Chaymanta yakumanta llugshitinllapaqa, Amitunchikpa Ispiritun Felipitaqa illaqmanta apatin, chay runaqa mana rikarannachu. Piru chaynumapis ashwan kusa aligrina riran. ⁴⁰ Nataq Felipiqqa Azoto pwiblupi rikariran. Chaymi pwiblun pwiblun

riran, Dyuspa shumaq rimayninta yaêhachikuqnu, Cesarea pwibluman êhanankaman.

9

Saulumi Amitunchikpina kriyiran

1-2 Chaykamaña Saulo-shuypaqa mana shaykuq, rimapakur puriran, Amitunchikpi kriyiqkunata wanuchiya yarpur. Chaymi kurakunapa mantaqninkunaman rir mañakuran uk urdinta. Chaywanna Damasco pwibluman rir, tantakananllapa wasikunaman yaykur Jesuspi kriyiqkunataqa tarir ullquta, warmita ima prisur Jerusalén pwibluman apamunanpaq. 3-4 Chaymanta, Damasco pwibluman rir êhayatinllapanaqa, nanpi illaqmanta kusala llipya intiru, syilumanta achkirachikamuran Saulo kayashanmanqa. Chaynu achkirachikamutinga, pachaman ratar, uk rimayta uyaparan kaynu niqta: “¡Saulo, Saulo! ¿Imapaqtaq ikiypi puriyanki qischamanaykipaq?” nir.

5 Chaymi Sauluqa niran: “¿Mayqantaq kanki, Taytituy?”

Chay rimaqqami niran: “Nuqami Jesús kani, mayqanpa ikinpiêchi qischanaykipaq puriyanki chay. [Chaynu purirqami qamlla mana allintachu rurakayanki, imanûchi turumaqa yapukuyar, ikiman matqakur, rijapi êhachikarqa paylla nanachikun chay yupay”.

6 Chaymi Sauluqa manchaysalla chukchukuyar, kaynu nir tapuran: “Taytituy, ¿imatataq ruranaypaq allin kanqa?” nir

Amitunchikqa niran:] “Sharir, riy Damasco pwibluman. Wakpimi willashunqallapa imatami ruranki nirmapis”.

⁷ Chaynulla Sauluwan riqkunapis uyaparan chay rimaytaqa. Piru manami mayqan-tapis rikaranllapachu. Chaymi kusalata dispantakaranllapa. ⁸ Chaymanta, Sauluqa ratashanmanta sharir; manana rikakuyta puytiranchu. Chaymi pullan kaqkunaqa, makinmanta aysakurna, aparanllapa Damasco pwiblumanqa. ⁹ Chaypiqami kimsa diyatana karan mana chapakur; mana mikur, mana imatapis upyar imalamapischu.

¹⁰ Damasco pwiblupiqami taq Amitunchikpi kriyiq uk runa Ananías. Chaymi Amitunchikqa, rikapakuyninpi payman rikarir, kaynu niran: “¡Ananías!”

Payqa niran: “Kaypimi kani, Taytituy” nir.

¹¹ Chaymi, Amitunchikqa niran: “Sharir, riy chay kalli Dirichu shutiqman. Chaypimi Judaspa wasinpi tapukuy uk runa Saulo shutiqpaq. Payqami Tarso pwiblumanta. Paymi Dyusman kusata mañakuyan. ¹² Chaymi, rikapakuyninpi rikashusha wasiman çhar yaykur, makikikunata ananpi çhuratki qashan rikakuyan” nir.

¹³ Chaynu Amitunchik nitinmi, Ananiasqa niran: “Taytituy, kusa achka runakunami parlamashallapa paypaqqa, tukuy mana allinkunata Jerusalenpi qampi kriyiqkunata rurashanpaq. ¹⁴ Kananqami chay runaqa kay Damasco pwiblumanna shamusha, kurakunapa man-taqninkuna kaçhamutin, qampi kriyiqkunata apar prisunanpaq” nir.

¹⁵ Chaynu nitinmapis, Amitunchikqa kaynu nir kaçharan: “Riy. Chaqa paytami akrasha kani nuçapaq rimar yaçhachinanpaq chay Israel runakunata, chaynulla mana Israel runakunata, gubyirnunkunata ima. ¹⁶ Nuçami paytaqa intrachishaq, nuçapaq rimar yaçhachikurqa kusata qischakayanqa” nir.

¹⁷ Chaynu Amitunchik nitinga, Ananiasqa riran, chay maypiçi Saulo kayashanman. Chayman çharqa, wasiman yaykur Saulupa ananpi makinkunata çhurar, niran:

—Kriyiq masiy Saulo, nanta shamuyatki Amitunchik Jesús çamman rikariran chay paymi kaçhamasha nawiki rikakutinna, Santu Ispiritu çamwanna kananpaq nir.

¹⁸ Chayta nitinmi chay kutilla, Saulupa nawinmantaqa pispayupaylla wiqtikuna rataran. Chaymi çashan rikakurna sharir shutikuran. ¹⁹ Chaymantaqa mikur kusa jwirsayjunna tikrakaran. Chayna Jesucristupi kriyiqkunawanqa pullana taran Damasco pwiblupiqqa, ayka diyallataqa.

Saulumi Damascupi yaçhachikuran

²⁰ Chaymantami Sauluqa, Damasco pwiblupiqqa Israel runakunapa tantakananllapa wasikunapi yaçhachikuran, “Jesucristuqa, Tayta Dyuspa Wamranmi” nir. ²¹ Chaynu yaçhachikutinmi, tukuy chay uyakuçkunaga dispantakashalla ninakuçllapa: “¿Manachu kay runa Jerusalemipiqa, Jesuspi kriyiqkunapa ikinpi puriq prisur ima qischananpaq? ¿Manachu chaynu kar, kaymanpis

shamuran Jesuspi kriyiqkunata prisur, kurakunapa mantaqninman qukunanpaq?” nir.

Chaynu nir imami, paykunapura parlaqlapa. ²² Piru chaynu ninakutinllapamapis, Sauluqa mana mayqantapis mancharchu, kusata animakur yaçhachikuran: “Jesusmi, Dyus Akrashan Cristun chiqap washamaqninchikllapaqa” nir. Chaynu nir yaçhachikutinmi, Damasco pwiblupi taq Israel runakunaqa alliplata yarpupakuranllapa.

²³ Chaymanta, ayka diyakuna pasatinnaqa, chay runakunaqa tantakar parlaranllapa Saulutaqa wanuchinanllapapaq. ²⁴ Piru Sauluqami yaçharan, tukuy unaq, tukuy tutashi chay çhiqniqninkunaqa yarakuyan, chay pwiblumanta lluqshina punkupi, pay yarquqta wanuchinanllapapaq nir. ²⁵ Chaymi Jesucristupi kriyiqkunaqa Saulutaqa uk kanastaman itar, chay pwiblupa ridurninpi rumiwan llutakasha pata kaq chaypa ananman iqachir, chaylata tuta waqtalawman ishkichiranllapa.

Saulumi Jerusalenpi

²⁶ Chaymanta Saulo, Jerusalén pwibluman çharqa, Jesucristupi kriyiqkunaman pul-lachakayta munaran. Piru payta kusata manchashanllaparayku mana kriyiranllapachu, “Jesucristupi kriyianqa” nirqa. ²⁷ Nataq Bernabimi Saulutaqa aparán apustulkunaman. Chaymi apustulkunataqa parlaran, imanumi Sauluqa nanpi Amitunchikta rikatin, payqa parlaran, chaynulla imanumi yaçhachikuran

Amitunchik Jesuspaq Damasco pwiblupi, mana mayqantapis manchar imachu nir.

²⁸ Chaynami Sauluqa Jerusalenpi kidar, paykunawanna puriran. ²⁹ Chaynullami mana manchakur imachu Amitunchikpaq yaçhachikuq, chay griego rimaq Israel runakunawan parlar, willanakur ima. Piru chay runakunaqami Saulutaqa wanuchiyta yarpuranllapa. ³⁰ Chaymanta kriyiq masinkuna chayta yaçharmi, Saulutaqa Cesarea pwibluman apar, paypa pwiblun Tarsumanna kaçharanllapa.

³¹ Chaynami Judeapa, Galileapa, Samariapa pwiblunkunapi Jesucristupi kriyiqkunaqa kusa shumaqtana kawsaqllapa, mana qischakarnachu. Chaymi ashwan Amitunchik munashannulana kawsaqllapapis. Chaynulla Dyuspa Santu Ispiritun yanapatinmi, masna achkayaranllapapis.

Pedrumi Eneasta allicharan

³² Chay tyimpukunapimi Pedruqa, Jesucristupi kriyiqkunata watukur puriq. Chaymi Lida shutiq pwiblupi taqkunatapis riran watukuq.

³³ Chayman çharqami, tarinakuran uk runa Eneas shutiqwan. Paymi mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun kar, uchu añupaqna mantanlapi karan. ³⁴ Paytami Pedruqa niran:

—Eneas, kananqami Jesucristo alliy-achishunna. Chaymi sharir, mantaykita tantay nir.

Chaynu nitinmi, Eneasqa chay kutilla allinna shariran. ³⁵ Chaymi, chay Lida pwiblupi, Sarón pwiblupi taqkunaqa, rikaran imanumi Eneas

sharitinmapis. Chayta rikarmi, uchanllapaku-nata dijar, Jesucristupina kriyiranllapa.

Pedrumi Dorcasta kawsachimuran

³⁶ Lida pwiblupa shipchanpimi kaq uk pwiblu Jope shutiq. Chaypimi karan uk warmi, Amitunchikpi kusata kriyiq. Paymi shutiq Tabita. Nataq, griego rimaypi-shuypaqa “Dorcas” nir. Chay warmisitaqami kusa allinkunata rurar, mana imayjunkunata yanapar ima kawsaq.

³⁷ Chaymantami chay diyakunapiqa qishar wanuran. Chaymi kwirpuntaqa paqachir ima aparanllapa wasipa altun unakaqnin kwartuman chutarachiq.

³⁸ Chaymi chay Lida pwiblupi Pedro katin, Dorcaspaa kriyiq masinkunaqa ishkey runata kaçharanllapa, Pedruta kaynu willananllapapaq: “Dorcas wanusha katin, kananllashi rinki Jopiman, ama tardarchu” nir.

³⁹ Chaymi Pedruqa paykunawan riran. Chaymanta çhatinqa, aparanllapa Dorcas chutarayashanman. Chaypimi achka byuda warmikuna, Dorcaspaa ridurninman tantakasha, kusata waqayaranllapa. Chaynu waqarllapami, Pedrutaqa uknin uknin rikachiranllapa, manaraq wanuyar raçhpanta rurashankunata ima.

⁴⁰ Chayna Pedruqa, chay ruripi kaqkunataqa tukuyta waqtaman urqur, payqa qunqurikur Dyusman mañakuran. Chaymantaqa chay wanushata chapar, niran:

—Tabita, shariy, nir.

Chaynu nitinmi, chay warmisitaqa chay kutilla, nawinkunata chapakuchiran. Chayna Pedruta

rikarqa, das taran. ⁴¹ Chaymanta, Pedruqa mak-inmanta chutar sharichir, kriyiq masinkunata, byuda warmikunata qayar, Dorcastaqa kawsaq-tana paykunapa naypanman apamuran.

⁴² Chaymi chayta Jope pwiblupi yaçharllapaqa, kusala achka kriyiranllapa Amitunchikpiqa. ⁴³ Pedrupismi, achka diyakunata Jope pwiblupiqa kidaran, uk runa Simón shutiqpa wasinpi. Simonqami qarata blanduchar trabajaq.

10

Pedrumi Corneliuwan

¹ Nataq Cesarea pwiblupimi taq uk runa Cornelio shutiq. Paymi uk kwartil Italiano shutiqmanta suldadukunapa uk mantaqnin karan. ² Payqami mana Israel runa karmapis tukuy chay wasinpi aylun taqkunawan Dyusta allipta kasur, aduraqllapa. Chaynu karmi, qillaynin kaqkunamatapis, Israel runa ministiqkunata qur yanapaq. Chaynulla waran waran Taytanchik Dyusman mañakuq.

³ Chaymi uk diyaqa tardi, alas tris yupayna katin, Corneliuqa rikapakuyninpi Dyuspa angelninta rikaran. Chaymi Dyuspa angelninga pay kashanman yaykur, kaynu niqta uyaparan: “¡Cornelio!” nir.

⁴ Chaymi, Corneliuqa angelta kusata chapar manchakur, tapuran: “¿Imatataq munanki, Taytuy?” nir.

Angelqa niran: “Tayta Dyusmi uyashusha, payman mañakutki. Chaynulla, mana imayjunkunata yanapatkipis, shumaqta rikashusha. ⁵ Kananlla Jope pwibluman kaçhakuy apamunanllapapaq uk

runa Simón shutiqta. Paytami ninllapapis Pedro nir. ⁶ Payqami tukayun Simón, qarata blanduchar trabajan chaypa wasin, mar yakupa manyanlapi, chaypi tayan. [Chaymi shamurqa imata rurayanaykipaqpis willashunqa].

⁷ Chaynu ángel parlar ritinnaqa, Corneliuqa uk suldadunta, chaynulla ishkay sirbikuqninta qayamuran. Chay suldadunqami Dyuspi kusata kriyiq. Chaynulla pay Corneliutapis kusata kasuq. Chaynu katinmi Corneliuqa chay suldadunpaq kusata yarpuq. ⁸ Qayamur paykunata chay rikashanta manyaqla parlarqa, kaçharan Jope pwibluman.

⁹ Allaqninga yaqqana Jopiman çhayatinllapa, alas dusi yupaynaqa Pedruqa iqaran wasipa ananman, Dyusman mañakunanpaq. ¹⁰ Payqari kusata mallaqnar, mikunayaran. Chaymanta mikunanta kamakachinanllapakamanqa, rikapakuyninpi rikaran syilu kiçhakaqta. ¹¹ Chaynu syilu kiçhakatinga unaqmanta ishkimuyaran uk atun pullu kada manyankunamanta watakasha. ¹² Chay pullu watakashapa rurinpiqa karan tukuy riqchaq mana mikuypaq animalkuna, kwatru çhakiyun animalkuna, largu kurukuna, pari q kurukuna ima. ¹³ Chay rikapakuyninpi uyaparanpis syilumanta kaynu niqta: “Pedro, sharir wanuchir, mikuy” nir.

¹⁴ Piru Pedruqa niran: “Mana Taytituy. Chaqa chay riqchaq mana mikuypaq animalkunataqa mana mikushachu kani maydiyapis” nir.

¹⁵ Chaynu nitinga, qashan chay rimaqqa niran: “Tayta Dyus tukuy imatapis ‘Allin’ nishantaqa,

ama ‘Mana allin’ niychu qamqa” nir.

¹⁶ Chaynullamiri kimsa kuti willaran. Chaymantaqa qashan tikrakaranna syiluman chay pulluqa. * ¹⁷ Pedruqa kusata yaçhayta munaran chay riqchaq rikapakushanpaq, çimataq kanqa chayqa? nir. Chaypaq kusata yarpupakunankaman, Cornelio kaçhashan runakunaqa çharanna Simonpa wasinmanqa, Pedrupaq tapukur. ¹⁸ Chay wasiman çharnaqa kusa jwirtita rimar tapukuranllapa:

—çKaypichu Pedro ninllapa Simón shutiq runatan? nir.

¹⁹ Pedruqari chay riqchaq rikapakuyinpaq yarpuyatinlla, Dyuspa Santu Ispiritunqa niran: “Chapay. Kimsa runakuna maskashuyan. ²⁰ Sharir, ishkir paykunawan riy ama imapaqpis yarpupakurchu. Nuqami chay runakunataqa kaçhamusha kani qamman shamunanllapapaq” nir.

²¹ Chaymi Pedruqa wasipa ananmanta ishkimur, Cornelio kaçhashan runakunataqa niran:

—Nuqami kani Simón Pedruqa. çImalapaqtaq shamushaykillapa? nir.

²² Paykunaqa niranllapa:

—Nuqakunami shamunillapa suldadukunapa kapitannin Cornelio kaçhamatinllapa. Paymi alipta Dyuspi kriyin. Chaymi Israel runakunapis paytaqa kusata rispitanllapa, munanllapa ima. Pay Corneliumi kaçhamashallapa paypa wasinman

* **10:16** Dyus, Pedruta kay rikachishanpaqmi intrachinayaran, mayqan runapis Dyuspi kriyiq kar, maylawmanta karpis, chaylla Dyuspaqqa. Mana ukman ukmanchu nir.

rir willatki uyakushunanpaq. Chaqa payqa nimiranllapa Dyuspa angelninshi willasha, qam rir wasinpi willatki uyakushunanpaq nir.

²³ Chaynu nitinllapaqami, Pedruqa samachiran wasin ruriman. Chaypimi pullana chay tutaqa kidaranllapa. Chaymanta allaqninga paykunawan pullalla riranllapa. Chaynulla wakin chay Jope pwiblupi, Dyuspi kriyiqkunapis pullan yapar riran Pedrutaqa.

²⁴ Jope pwiblumanta llugshirqa, allaqninraq Cesarea pwiblumanqa charanllapa. Chatinllapaqa, Corneliuqa ayllunkunawan amigunkunawan tantakasha, Pedrutaqa yarayasha karanllapa.

²⁵ Pedro chatinqa, Corneliuqa llugshiran tariq, naypanpi qunqurikur adurananpaq. ²⁶ Piru mana chayta munarchu kaynu nir sharichiran:

—Shariy taytituy. Nuqapismi qam yupay runala kani nir.

²⁷ Chaynu paywan parlaqnu riyar wasinman yaykurqa, chay wasi ruripiqqa achka runa tantakashata tariran. ²⁸ Chaymantami Pedruqa tukuyta chaypi kaqkunataqa niran:

—Qamkunaqami yaçhankillapa nuqakunapa kustumriyllapata. Israel runakuna katiyllapa kustumriyllapaqami intrachimanllapa: Ama uklawmanta runakunawanqa tantakanayllapaqchu, ama wasinmanmapis yaykunayllapapaq imachu. Piru Tayta Dyusmi yaçhachimasha amashi pitapis nishaqchu: ‘Mana watukuypaqchu, mana allinchu ima’ nirqa. ²⁹ Chayraykumi qayachimatkillapaqa, utqaylla shamusha kani, mana imapaqpis ukmanta yarpur imachu.

Chaymi yaçhayta munanina ¿imalapaqtaq qayachimashaykillapa kanqa? nirmapis.

³⁰ Chaymi Corneliuqa niran:

—Kananwanqa kwatru diyana, kay uras yupay nuqaqa kay wasiypi ayunar, Dyusman mañakuyaray. Chaykamanmi, naypaypi uk runa allipla yuraq intiru raçhpayjun rikariran. Chaymi nimiran: ³¹ ‘Cornelio, Dyusman mañakutkimi, payqa uyapashusha. Chaynulla, mana imayjunkunata yanapatkipis payqa shumaqta rikashusha. ³² Kaçhay runakunata Jope pwibluman Simonta, Pedro ninllapa chayta apamunanllapapaq. Mar yakupa manyanpimi chay tukayun qarata blanduchar trabajaqpa wasinpi tayan’ nir.

³³ “Chaynu nimatinmi, utqaylla kaçhakuray shamunaykipaq. Qamqami mana ima mana allinkunataqa yarpurchu, ashwan utqaylla shamushayki. Kanan-shuypaqari tukuyla, kaypi kanchikllapa, Dyuspa naypanpi. Chaymi kusata uyakushuyta munanillapa, tukuy imata Amitunchik willashusha nuqakunata willamanaykillapapaq chayta rimatki” nir.

Pedrumi Corneliupa wasinpi rimaran

³⁴ Chaymantami Pedruqa paykunata niran:

—Kananqami allita intrakanina, chiqaptami Dyusqa mana ukmanta ukmantachu rikamanchik maylawmanta kashamapis nir. ³⁵ Ashwanmi maylaw nasyunmanta, ima ayllumanta karmapis payta kasusha, allinkunata rurashaqa, kusa munashan wamranpaqna riqsimanchik. ³⁶ Nuqakuna Israel

runakunatami willamashallapa, tukuy pa Amun Jesusrayku, imanumi Dyuswanqa shumaqta kawsanayllapapaq nir.

³⁷ “Qamkunaqami allita yaĉhankillapa Israel pwiblupi pasashantaqa. Naypaqtaqami Dyusninchikqa akraran Shutichikuq Juanta, Amitunchik Jesuspaq allita yaĉhachikunanpaq.
³⁸ Chaynulla yaĉhankillapapis, Taytanchik Dyus Nazaretmanta Jesusta Santu Ispiritunta, pudirninta qushanpaqmapis. Chaynu karmi Jesusqa allinkunalata rurar, runakunata dyablu qischatinmapis washaran, Dyus pullan katin nir imami yaĉhankillapa. ³⁹ Chaqa nuqakunami rikasha kanillapa Jesús tukuy imata Jerusalenpi, Judeapa pwiblunkunapi ima rurashanta, chaynulla kruspi klabar wanuchishanllapamatapis. Chaymi nuqakunaqa tukuy chaykunapaqqa tistigu kanillapa. ⁴⁰ Piru Dyus, kimsa diyamanta kawsachimutinmi, nuqakunaman rikariran. ⁴¹ Manami tukuy la runakunamanchu rikarimuran. Ashwanmi Dyus nuqakunata tistigukuna kanayllapapaq akramashanllapakunalaman rikariran. Chaqa kawsamutinqami, paywan mikurayllapa, upyarayllapa ima.

⁴² “Chaymantami payqa kaĉhamaranllapa, rir tukuyta intrachinayllapapaq: ‘Dyusmi, Jesustaqa kaĉhamusha wanuqkunata, kawsaqkunata allita rikar yaĉhananpaq’ nir. ⁴³ Chaqa Dyuspa tukuy rimaqninkunami Jesuspaq kaynu nisha kayaq: ‘Tukuy paypi kriyitinllapashi tukuy uchankunamanta payqa pirdunayanqa’ nir”.

Mana Israel runakunamanmi Santu Ispiritu shamuran

⁴⁴ Pedro chaynu yaĉhachikuyatinmi, tukuy chay uyakuĉkunamanĉa Dyuspa Santu Ispiritun shamuran. ⁴⁵⁻⁴⁶ Chaymi Santu Ispiritu uyakuĉkunaman shamutinga, Israelmanta kriyiq runakuna Pedruwan ĉasha karan chaykunaĉa, alliplata dispantakaranllapa. Ćaĉa chay uyakuĉkunaĉa ukman rimaykunapi Dyusta alabaĉta uyaparanllapa. Chaymi yarpuranllapa: ĆImanutaĉ Dyusninchikĉa mana Israel runakunatapis Santu Ispiritunta qun? nir.

⁴⁷ Chaymi Pedruĉa niran:

—Nuĉanchikkunata yupaylla kay runakunatapis Dyusninchik Santu Ispiritunta qusha katinqa, Ćama shutikuychu niytachu puytinchik? nir.

⁴⁸ Chaynu nirnaĉa kaĉĉakuran Amitunchik Jesuspa shutinpina shutikunanllapapaĉ. † Chaymanta shutikurnaĉa, Pedruta kusata rugaranllapa ayka diyallataĉa paykunawan kidananllapapaĉ nir.

11

Pedrumi kriyiqkunata willaran imata rurashanpaĉ

¹ Apustulkuna, chaynulla Judea pwiblukunapi Jesuspi kriyiq runakunapis uyaparanllapana, “Ćay mana Israel runa kaĉkunapis, Dyusninchikpa shumaĉ rimayninpi kriyishallapana” nir. ² Chaymi Jerusalén pwibluman qashan Pedro

† **10:48** Amitunchik Jesuspa shutinpina shutikuranllapa nirĉami intrachimanchik, paymi uchanchikmanta washamanchik nir kriyir shutikunchik nir.

Ĉatinnaqa wakin Israelmanta kriyiqkunaqa, paywan willanakuranllapa. Chaqa paykunaqa yarpuqllapa, mayqanpis Jesuspi kriyiq karmapis, paykunapa kustumrintapis rurananllapapaq nir.

³ Chaymi Pedrutaqa tapuranllapa kaynu nir:

—¿Imapaqtaq rirayki chay kustumrinchikta mana ruranllapachu chaykunapa wasinmanqa? Chaynulla ¿imapaqtaq paykunawan pulla mikushayki ima? nir.

⁴ Chaynu taputinllapami, Pedruqa manyaqmanta parlaran tukuy ima pasashankunata, kaynu nir:

⁵ —Nuqaqa Jope pwiblupi karay. Chaypi kar Dyusman mañakuyarmi, rikapakuyniypi rikaray syilumanta uk atun pullu kada manyankunamanta watakasha nuqaman ishkimuqta. ⁶ Chaymi, chaypa rurinman chapakurqa rikaray mana mikuypaq kwatru ĉhakiyun animalkunata, utiq kurukunata, largu kurukunata, pariĉ kurukunata ima.

⁷ Chaynullami uyaparaypis syilumanta kaynu nimaqta: ‘Pedro sharir wanuchir mikuy’ nir.

⁸ “Chaynu nimatinga nuqaqa niray: ‘Mana Taytituy. Chaqa chay riqchaq mana mikuypaq animalkunataqa mana mikushachu kani maydiyapis’ nir.

⁹ “Chaynu nitiyqa, chay syilumanta willamaqqa qashan nimiran: “Tayta Dyus tukuy imatapis “Allin” nishantaqa, ama “Mana allin” niychu qamqa’ nir. ¹⁰ Chaynullamiri kimsa kuti willamaran. Chaymantaqa chay pulluqa qashan tikrakaranna syiluman.

11 “Chay kutillami, chay wasi kayashaymanqa çharan kimsa mana Israel runakuna. Paykunataqami, Cesarea pwiblumanta kaçhasha karanl-lapa nuqata apamananllapapaq. 12 Chaymi, Dyus-ninchikpa Santu Ispiritun nimiran paykunawan rinaypaq, ama ukmanta yarpurlamapischu. Pul-laymi riran kay saysi ukninchikkunapis. Tukuy paykunawanmi yaykurayllapa chay runapa was-inmanqa. 13 Chaymi chay runaqa parlamaranl-lapa imanushi uk ángel wasinman yaykur kaynu willaran nir: ‘Jope pwibluman kaçhakuy apamu-nanpaq uk runa Simón shutiqta, chay Pedro ninl-lapa chayta. 14 Pay shamurmi willashunqa, iman-umi gam, chaynulla tukuy aylluykikunamapis washakankillapa’ nir.

15 “Chaymi, paykunata yaçhachiyatiyqa, Dyuspa Santu Ispiritunqa paykunaman shamuran, imanutaq uk kuti shamuran nuqanchikkunaman chaynulla. 16 Chaymi chaymantaqa yarpuray Amitunchik nishanta. Chaqa niqmi: ‘Chiqaptami Shutichikuq Juanqa yakulawan shutichikuran. Piru Dyusqami qamkunataqa Santu Ispiritunwan shutichishunqallapa’ nir. 17 Chaymi paykunat-apis, Amitunchik Jesucristupi kriyishanrayku, Taytanchik Dyus nuqanchikkunata yupay, Santu Ispiritunta qutinqa, ¿pitaq nuqaqa kani Dyusninchikta willanaypaq ‘Ama paykunataqa Santu Ispirituykitaqa quychu’ nirqa?”

18 Chaynu Pedro nitin, Jerusalemanta kriy-iqkuna uyaparqa uyarala kidar, ashwan Dyus-ninchikta alabaran kaynu nir:

“Dyusninchikqami chay mana Israel runaku-natapis yanapashana, uchankunata دچار pay-

manna tikrakananllapapaq. ¡Chaynuqami paykunapis tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa!”

Antioquiapi punta kriyiqkuna

¹⁹ Estebanta wanuchishallapana karqa, wakin kriyiqkunapa ikinpi puriran qischananpaq chay kuntraqninkunaqa. Chaymi wakin kriyiqkunaqa alsakar riranllapa, Fenicia, Chipre pwiblukunaman, chaynulla Antioquía pwiblumanpis. Chay pwiblukunapiqa Amitunchik Jesuspaq yaĉhachiqllapa Israel runa masinkunalata. Nataq, wakinkunata-shuypaqa mana yaĉhachiranllapachu. ²⁰ Chaymantaqa ashwan, Chiprimanta, Cirene pwiblumanta shamuranllapa Antioquía pwibluman. Chaypiqami paykunaqa Jesuspa shumaq rimayninta yaĉhachiran tukuy chay wakin mana Israel runakunatapis. ²¹ Amitunchik paykunata yanapatinmi yaĉhachikutinllapaqa, achka runakuna unay mana allin rurayninkunata dijar, Amitunchikpina kriyiranllapa.

²² Jerusalenpi kriyiqkuna “Antioquiapi mana Israel runakuna kusata kriyinnllapa” nir uya-parqa, Bernabita kaĉcharanllapa, rir rikananpaq. ²³ Chaymi, Bernabé ĉharqa rikaran, Dyusninchik imanun bindisir paykunata yanapashanmatapis. Chaymi payqa alliplata aligriyaran. Chaynulla paykunataqa kusata kunsijaran, ama imatapis yarpurchu, tukuy shunqunwan shumaqta Amitunchikta kasunanllapapaq. ²⁴ Chaqa payqami kusala bwinu, chaynulla Amitunchikpi kusalata

kriyiq karmi, Dyuspa Santu Ispiritunwan karanpis. Chaymi yaĉhachikutinqa, achka runakuna Amitunchikpi kriyir masna achkayaranllapa.

²⁵ Chaymantami Bernabiqa riran Tarso shutiq pwibluman, Sauluta maskaq. ²⁶ Chaymi tarirqa, aparan Antioquiaman. Chaypiqami paykunaqa uk añuta, Jesucristupi kriyiqkunawan taran, achka runakunata yaĉhachir. Chay Antioquiapi yaĉhachikushmanmanta-pachami Jesucristupi kriyiqkunataqa cristianukuna nir riqsiranllapa.

²⁷ Chay tyimpukunapimi Dyuspa wakin rimaqninkuna, Jerusalenmanta riran Antioquiaman. ²⁸ Paykunapa ukninmi shutiran Agabo. Paymi kriyiq masinkunapa ĉhaypinpi shar, Santu Ispiritu rimachitin, niran: “Tukuy intirupimi mallaq tyimpu kanqa” nir. Chay nishanqami chiqapta karan, chay Romapa gubyirnun Claudio mantakuyashan tyimpunpi.

²⁹⁻³⁰ Chaynu mallaq tyimpu katinmi, Antioquiamanta kriyiqkunaqa, puytishanllapata qilayta tantar kaĉharanllapa chay Judea pwiblukunapi kriyiqkunamanqa. Chay tantashanllapataqa Bernabiwan Saulo aparanllapa chay Judeapi kriyiqkunapa rikaqninkunata qutin, chay paykunana qunanllapapaq chay ministiqkunataqa.

12

Santiaguta wanuchir Pedruta karsilaranllapa

¹ Chay tyimpukunapi gubyirnu Herodesqa, qallariran Jesucristupi wakin kriyiqkunataqa kusata qischaq. ² Chaymi kaĉhakuran Juanpa uknin Santiaguta ispadawan wanuchinanllapapaq.

³ Chaynu Santiaguta wanuchishanpaqmi Israel runakunaqa kusa shumaqta yarpuranllapa. Chayraykumi Herodesqa kaçhakuran Pedrutapis aypar karsilananllapapaq. Chaykunataqami Herodesqa ruraran Pascua fyistapi tantakunata mana libadurayjuntachu mikunchik chay diyakunapi. ⁴ Chaqa payqari yarpuran, Pascua fyista pasatin, Pedrutaqa tukuy runakunapa naypanman apatin, rikar yaçhatinllapa wanuchinanpaq nir. Pedro karsilpi katingami kuytayaranllapa dyisi-saysi (16) suldadukuna, kwatru kwatru turnanakur ima. ⁵ Chaynumiri Pedrutaqa karsilpiqa suldadukuna allita kuytayaranllapa ama lluqshinanpaq. Piru kriyiq masinkunaqami mana shaykuq mañakuyaranllapa Dyusman, Pedrupaqqa.

Pedrutami uk ángel karsilmanta lluqshichiran

⁶ Herodes, runakunapa naypanman apananpaq diya quyapachanqa, Pedruqa punuyaran ishkay suldadukunapa çhaypinpi, ishkay kadinakunawan alli watakasha. Nataq wakin suldadukuna-shuypaqa karsilpa punkunpi kuytakuyaranllapa. ⁷ Chaymantami illaqmanta Amitunchikpa uk angelnin chaypi rikaritin, kusa llipya intiru karsilqa tikrakan. Chaymi angelqa Pedrutaqa qichqanmanta kumsar rikçhachir kaynu niran:

—Utqar shariy, kananlla nir.

Chaynu nitinga chay kutilla, Pedrupa makinmanta kadinakunaqa rataran pachaman.

⁸ Chaymi angelqa Pedrutaqa niran:

—Allita waçhkakur, llanqikita llanqikuy nir.

Chaynumiri Pedruqa ruraran. Chaymi angelqa qashan niran:

—Qataykita qatakur, nuqapa ikiyta shamuy nir.

⁹ Chaynu nitingami Pedruqa angelpa ikinta riran, ángel rurayashanqachu chiqap kanqa, manaqachu mana nirmapis, mana yaçharchu. Ashwan paytaqa yarpuchiyaran yanqa musquyninlapi rikaq yupay. ¹⁰ Chaynu yarpuyarmapis Pedruqa angelwanqa naypaq kuytakuq suldadukunapa çhaypinta pasaran. Chaynulla mas riyarqa uk suldadukunatapis pasaranna. Chaymanta mas naypaqman riyarllapaqa ashwan çharanllapana karsilpa waqta lluqshina jyirru punkunmanpis. Chaymi chay punkuqa paylla kiçhakaran. Chaynami, lluqshir ishkantin riyatinllapaqa, wakaqpina karqa, angelqa paylatana dijaran Pedrutaqa. ¹¹ Chaymi Pedruqa chaypiraq kwintata qukar niran: “Kanan-shuypaqa Amituyqa chiqapta, angelninta kaçhamusha washamananpaq Herodesmanta, chaynulla Israel runakuna tukuy imata ruramananpaq kashanmanmatapis” nir.

¹² Chaynu kwintata qukarnaqa, Pedruqa riran Juanpa maman Mariapa wasinman. Kay Juantami Marcos niqllapapis. Chaypimi kusa achka kriyiq masinkuna tantakasha, Dyusman mañakuyaranllapa. ¹³ Chay wasiman çharnaqami, waqta yaykuna punkumanta takakur qayakuran. Chaymi, uk warmi wamra Rode shutiq, punkumanta qayakuqta uyaparqa kallparan rikaq. ¹⁴ Chaymanta, rimayninmanta Pedruqa riqsiran. Chaymi chay warmi wamraqa

kusata aligriyar, punkuta mana kiçharчу ru-riman kallparan wakinkunata willaq, Pedrumi chay punkupi qayakuyan nir. ¹⁵ Chaymi paykunaqa niranllapa:

—Yaruyashayki kanqa nir.

Chaynu nitinllapamapis, wamraqa niran:

—Chiqaptami pay nir.

Chaynu nitinmapis, paykunaqa niranllapa:

—Manami Pedruchu kanqa. Ashwanmi angelnin kanqa nir.

¹⁶ Chaynu ninanllapakamanqa, qayakuyaran Pedruqa. Chaymi rir punkuta kiçhar, Pedruta rikarqa alliplata dispantakaranllapa. ¹⁷ Piru, Pedruqa makinlawan willaran uyananllapapaq. Chayna paykunataqa parlaran imanushi, Tayta Dyusqa karsilmanta urquran nirmapis. Chaynunami niranpis:

—Kay nishushayllapatami, parlankillapa Santiaguta, * chaynulla kriyiq ukninchikkunatapis nir.

Chaynu nirqa, chay kayashanmanta yarqur riran uklawtana.

¹⁸ Achkiyatinnaqa, chay suldadukunashuypaqa mana imanu tukushaq nirpis yaçharanllapachu. Chaqa paykunaqari mana yaçharanчу maytataq Pedruqa risha nirmapis.

¹⁹ Chaymanta, Herodesqa kaçhakuran Pedruta maskananllapapaq. Piru mana tariyta puytitinllapanaqa, chay kuytakuqkunata uchachar, Herodesqa mantakuran wanuchinanllapapaq.

Chaymantami Herodesqa Judeamanta lluqshir, riran Cesareamanna taq.

* **12:17** Kay Santiagutami “Jacobo” niqllapapis.

Herodesmi wanuranna

²⁰ Chaypi katinmi Tiro, Sidón pwiblukunapi taqkunaqa Herodesmanqa rinanpaq yarpuranllapa: Herodesqa, alliplata piñakusha nuqanchikkunawanqa. Rir shumaqchanakushunllapa paywan. Chaqa paypa pwiblunmanta mikunanchikta rantimunchik nir. Chaynu rinanllapapaqqa, naypaqtaqa amiguta ayparanllapa, Herodespa uk kusa yanapaqnin Blasto shutiq runawan. Payraykumi, Herodeswanqa shumaqchanakuranllapa.

²¹ Chaymi, Herodesqa uk diyapi paywan pulla tantakar parlananllapapaq niran. Chay diya chamutinqa, payqa kusa shumaqta mudakur mantakunan samanampi tar, kusa shumaqta rimaran. ²² Chaymantami chay uyakuqkunaqa, kusa jwirtita rimar, niqllapa:

—¡Kay rimaqqami dyus, mana yanqa runalachu! nir.

²³ Chayta nitinllapaqa, Herodesqa Dyusta mana alabarchu, ashwan payna dyusnu kusa puytiq tukuran. Chaymi Amitunchikpa angelninqa kusa saqra nanayta Herodesman kaçhamutin, limpu kurur tukukar wanuran.

²⁴ Piru ashwan kriyiqkuna-shuypaqa Amitunchikpaq rimatinllapa, shikwakaran chay rimashankunaqa. Chaymi, tukuy uklaw pachakunapipis yaçharanllapana Amitunchikpa rimayninpaqqa.

²⁵ Chaymanta Bernabiwan Saulo Jerusalenpi qillayta apustulkunata qushana karqa tikrakamuranllapana Antioquiaman. Piru Marcos ninllapa chay Juanta aparmi shamuranllapa.

13

Bernabiwan Saulutami akraranllapa yaĉhachikunanpaq

¹ Antioquía pwiblupi kriyiqkunamantaqami karan Dyuspa rimaqninkuna, chaynulla yaĉhachikuqkuna ima. Paykunaqami karan Bernabé, Simón, Lucio, Manaén, Saulo ima. Chay Simontami niqllapapis, “Yana Runa” nir. Lucio-shuypaqa Cirene pwiblumanta karan. Nataq Manaén-shuypaqa, Galileapa gubyirnun Herodespa pullan kriyakasha karan. ² Uk diyapimi paykunaqa ayunupi kar Dyusta adurayatinllapaqa, Dyuspa Santu Ispiritun kaynu niran: “Bernabiwan Sauluta, akrayllapa. Chaqa nuqami paykunataqa akrasha kani yaĉhachikunanpaq” nir.

³ Chaymi chaypi kaqkunaqa ayunar, Dyusman mañakushana karqa, Bernabipa, Saulupa ananman makinllapata ĉhurar, kaĉharanllapana.

Bernabiwan Saulumi Chipripi yaĉhachikuranllapa

⁴ Bernabiwan Sauluta, Dyuspa Santu Ispiritun apatinmi, riranllapa Seleucia pwibluman. Chaymantaqa, yaku karrupina riranllapa uk lugar yaku ĉhaypilapi Chipre shutiq chayman. ⁵ Chay Chipre lugarllapi Salamina shutiq pwibluman ĉharqa, Israel runakunapa tantakananllapa wasikunapi, yaĉhachikuranllapa Dyuspa shumaq rimaynintaqa. Juanpis *

* **13:5** Kay Juantami “Marcos” niqllapapis. Rikashun Hechos 12.12; 15.37,39.

⁶ Chay Chipripa tukuy pwiblunkunapimi puriranllapa yaĉhachikurqa. Chaynu rirmi Pafos shutiġ pwiblukaman ĉharanllapa. Chay pwiblupimi tariranllapa Israelmanta uk bruju Barjesús shutiġta. Chay brujuġami Dyusninchikpaġ rimaġ tukuġla. ⁷ Chay brujuġami, Sergio Paulo shutiġ gubirnadurwan amigu karan. Chaġa chay gubirnadurmi kusala yaĉhaġ runa kaġ. Chaymantaġa kaĉhakuran Bernabiwan Sauluta qayamunanllapaġ. Chaġa paymi kusata uyakunaran Dyuspa shumaġ rimaynintaġa. ⁸ Piru chay bruju Barjesús, griego rimaypi Elimas shutiġġami, apustulku-naġa kuntran ĉhurakaran, gubirnadurġa ama kriyinanpaġ Dyuspaġ yaĉhachikutinllapaġa. ⁹ Chaymi Saulo, griego rimaypi Pablo shutiġġa, Dyuspa Santu Ispiritunwan kar, chay bruġutaġa kusata chapar niran:

¹⁰ —¡Kusa llulla, mana allinkunata yarpuġ runa, dyablupa wamran, tukuy allin kaġkunapa kuntran! ¿Imapaġtaġ Dyus yaĉhachikushanta dañayta munanki? ¹¹ Chayta ruranashayki-raykumi Dyusġa kananġa kastigashuyan. Chaymi kananmanta-pacha syigu kidarna, ayka diyallataġa rupay achkirachikuġlamatapis mana rikankinachu nir.

Chaynu nitinlami chay bruġupa nawinġa tutaparaġ intiruna kidaran. Chaymi manana rikakuyta puytir, uk runata maskayaran aysakur purichinanpaġ.

¹² Tukuy chayta rikar, chaynulla Saulo yaĉhachikushanta uyakur kusalata dispantakarmi gubirnadurġa Amitunchikpa shumaġ rimayninpi kriyiranna.

Pabluwan Bernabimi Pisidiaman riranllapa

¹³ Pafos pwiblumantami Pabluqa, pullan puriqkunawan riranllapa uk yaku karrupi Perge pwibluman. Chay pwiblumi, Panfilia shutiq lugarpi kaq. Piru Juanqami chaypi wakinninkunata dijar, Jerusalemman tikrakamuran. ¹⁴ Nataq wakinninkuna-shuypaqa, chay Pergimanta lluqshir, riranllapa Pisidiapa yatan Antioquia pwibluman. Chaypimi samana diyapi Israel runakunapa tantakananllapa wasiman yaykur, samaranllapa. ¹⁵ Chaymanta, Dyus nitin Moisés iskribishanta, chaynulla Dyuspa rimaqninkuna iskribishanta liyitinllapa imaqa, chay wasipa mantakuqninkunaqa kaynu niran:

—Uknuy masiykuna, runakunata animachinaykillapapaq imata rimanayarllapaqa, kananlla rimayllapa nir.

¹⁶ Chaynu nitinllapami, Pablo sharir makinlawan runakunataqa upallachir, kaynu niran:

—Pwibluymanta runa masiykuna, chaynulla uklawmanta qamkuna, Dyusta manchar kasuqkunapis, uyakumayllapa kayta willashutiyllapa: ¹⁷ Dyusninchikllapami, unay rukunchikkunata akraran paypaqna kananllapaqa. Chay rukunchikkunapaqqa kaynu karan: Egipto pwiblupi furastiru yupay tayarllapamapis, alliplata achkayaranllapa Dyusninchik akrashan katin. Piru chaymantami chay pwiblumantaqa lluqshichimuran paypa pudirninwan. ¹⁸ Chaynu lluqshichimurmi, chunllaq lugarkunaman apar kwarinta añuta kuytaran imanuk tukur tatinllapamapis.

¹⁹ Chaynulla, Canaán shutiq lugarpi, syiti

atun pwiblupi taqkunata limpu wanuchir tukchiran, chay wanushapa pachankunataqa rukunchikkunatana qunanpaq. ²⁰ Tukuy kay pasashankunaqa kwatru-syintus sinkwinta (450) añumata kaq kasha kanqa.

“Chaymantami, rukunchikkunataqa quranllapa puytiq runakuna rikananllapapaq, Dyusninchikpa rimaqnin Samuelpa tyimpunkaman. ²¹ Piru rukunchikkunaqami Dyusta mañaranllapa gubyirnunllapata numrananpaq. Chaymi Dyusqa munashanllapata ruray, numraran Saúl mantakunanpaq. Saulqami, Benjaminpa ayllunmanta, Cisca wamran karan.

“Chaymantami kwarinta añuta yupay mantakushana katinga, ²² Dyusqa, Saula kargunmanta urqur, Davidtana numraran, gubyirnu kananpaqqa. Paypaqmi Dyusqa niran: Uk allipla allin runatami tarisha kani. Paymi imata ruray nitiypis, ruran. Payqami Isaipa wamran David. ²³ Chaqa Davidpa ayllunllamantami karan Jesuspis. Paytami Tayta Dyusqa kaçhamuran washamanallapapaq, imanutaq arnimashanchikllapa karan chay kumplikananpaqqa. ²⁴ Chaymi manaraq Jesús shamuyatinga, Shutichikuq Juanqa tukuy Israel runakunataqa kaynu niq: Uchaykillapata dijar, Dyusmanna tikrakar shutikuyllapa nir. ²⁵ Chaymanta Juanpa wanunan tyimpu shipchamuyatinnaqa, kaynu niran: ‘Nuqaqa manami Dyus arnishushanllapa runapaq yarpuyankillapa chay paychu kani. Payqami chaymantaraq shamunqa. Chaymi paypaqqa

nuqaqa mana sirbinichu uk sirbikuq yupay llanqinpa watunta kaçhanaylapaqmapis' nir”.

²⁶ Chaynullami Pabluqa niranpis:

“Abrahampa ayllunmanta ukniykuna, qamkuna uklaw nasyunkunamanta Dyusta kasuqkunatapis nishunillapa: Dyuspa shumaq rimaynin washamanallapapaq chayqami tukuy nuqanchikkunapaq. ²⁷ Chaqa, Jerusalemipi taqkuna, chay mantakuqkuna imaqa, Jesusta

mana riqsir, mana kwintacharanllapachu. Chaynullami Dyuspa rimaqninkuna Jesuspaq iskribishanllapata, samana diyakunapi liyirmapis, mana intrakaranllapachu. Chaymi ashwan Jesustaqa kuntrar qukuranllapa wanuchinanllapapaq. Chayta rurarmi Dyuspa rimaqnin iskribishannulla kumpliranllapa.

²⁸ Chaqa mana ima uchayjun katinmapis wanuchinanllapapaq, Pilatuta mañaranllapa.

²⁹ Chaynumiri Dyus nitin iskribikashannulla rurarllapanaqa, Jesustaqa krusmanta ishkichimur pamparanllapana. ³⁰ Piru

Dyusqami Jesustaqa kawsachimuran. ³¹ Chaymi Jesusqa, achka diyakunata pullanllapa karan, Galileamanta Jerusalemman yapar pullan riranllapa chaykunawanqa. Chaymi kananqa paykunawaqa tukuypaq uk tistigu yupayna chay pasashankunapaqqa.

³²⁻³³ “Chaymi Bernabiwan nuqaqa willashunillapa Dyuspa shumaq rimaynintaqa: Taytanchik Dyusmi kawsachimuran Jesustaqa kusa munashan Wamran kashanrayku. Chayta rurarmi rukunchikkunata arnishantaqa

kumpliran, nuqanchikkunawan, imanuêchi
Salmospi nishannulla. Chaqa niqmi:

‘Qammi Wamray kanki.

Nuqami kananqa Taytaykipaq riqsikani’ nir.

³⁴ Dyusqami rimashallana karan, Jesús
wanushanmanta kawsamuyanqa kwirpun ama
ismunanpaq nir. Kaynutami, iskribishanpipis
nin:

‘Qushaqmi kusa allinkunata Davidta arnishay-
taqa’ nir.

³⁵ Chaymi Salmosllapi ninpis:

‘Ama kusa munashayki Wamraykipa kwirpun-
taqa dijankichu ismunanpaqqa’ nir.

³⁶ “Piru Davidmi, paypa tyimpun runakunataqa
Dyus munashannulla yanaparmapis, wanurqa
rukunkunawan pulla pampakaran. Chaypimi
kwirpunpis ismur tukukaran. ³⁷ Nataq, Dyus
kawsachimushan Cristupa kwirpunqa mana is-
muranchu.

³⁸⁻³⁹ “Chayraykumi ukniykuna allita
intrakayllapa, kaynu nirmi yaêchachikunillapa:
Jesusraykulami uchanchikmanta pir-
dunakanchikllapa, mana Moisés mantakushanta
kasushanchikllaparaykuchu. Chaymi ashwan
Dyusqa, Jesuspi kriyiqkunataqa tukuyлата
pirdunar, mana uchayjunpaqnachu riqsin nir.

⁴⁰ “Chaymi kuytakankillapa Dyuspa ri-
maqñinkuna iskribishankuna nishannulla, ama
mana kriyiqkuna yupay pasashunanllapapaq.
Chaqa chay iskribishankunapiqa nin:

⁴¹ ‘iQamkuna mana kriyinaqkuna,
dispantakar chinqayllapa!

Chaqa qamkunapa tyimpuykikunapimi rurashaq ukman shumaq ruraykunata.

Chaymi mayqan parlashutinllapamapis, mana kriyinkimanllapachu' nir”.

⁴² Chaynu Pabluwan Bernabé yaçhachikur tukchirnaqa, lluqshimuranna Israel runakunapa tantakananllapa wasimantaqa. Chaymi chay mana Israel runakunaqa, paykunataqa rugaranllapa qashan uk samana diyapipis chayllapaq mas intrachinanllapapaq. ⁴³ Piru Pabluwan Bernabé, tukuymanta dispidikur, ritinllapanaqa, kusa achka Israel runakuna, chaynulla Israel runakunapa kriyinanpi kriyiqkuna ima paykunawan riranllapa. Chaymi Pabluwan Bernabiqa, chay tantakaqkunataqa kaynu nir willaran: “Ama ukmanta yarpur imachu Dyuslapi allita kriyiyllapa, Dyus llakipar akrashushanllaparayku” nir.

⁴⁴ Chaymanta uk simanapina, samana diyapiqa yaqqa tukuyla chay pwiblumanta runakunaqa tantakaranllapa, Dyuspa shumaq rimayninta uyakunanllapapaqqa. ⁴⁵ Chaymi Israelmanta kaq karguyjunkunaqa, achka runakuna tantakaqta rikarqa, kusata inbidyakaranllapa. Chayraykumi Pablutaqa kuntrar allipla saqrata willaranllapa. ⁴⁶ Chaymi Pabluwan Bernabiqa mana imatapis mancharchu kaynu niranllapa:

—Nuqakunaqami naypaqtaqa qamkunataraq Dyuspa shumaq rimayninkunataqa yaçhachishunayllapapaq karayllapa. Piru qamkunaqa chayta mana munashaykillapachu. Chaynu mana yaçhachishunayllapata munarqami, mana tukuy tyimpu kawsayta munankillapachu.

Chaymi kananqa mana Israel runakunatana yaçhachiq rishaqllapa, ⁴⁷ imanuçhi Amitunchikllapa nir kaçhamaranllapa chaynulla:

‘Nuqami qamtaqa çhurashusha kani mana Israel kaq runakunapa uk achkirachikuqnin yupay kanaykipaq.

Chayna qamqa nuqapa shumaq rimayniyta yaçhachikunki tukuy pachapi washakananllapapaq’ nir.

⁴⁸ Chayta uyaparllapami, chay mana Israel kaq runakunaqa, kusata aligriyar, niranllapa: “Amitunchik nishanqami kusala allin” nir. Chaymi ashwan Dyuspi kriyir tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq kaqkunaqa, tukuy la kriyiranllapa. ⁴⁹ Chaynumiri Dyuspa rimaynintaqa tukuy chay lugarkunapiqa yaçhachikuranllapa. ⁵⁰ Piru chay Israelmanta kaq karguyjunkunaqa Dyuspi kriyini niq wakin warmikunawan, tukuy puytiq runakunawan ima parlar animachiranllapa, Pabluwan Bernabitaqa aypar chay lugarmantaqa lluçshichinanllapapaq. ⁵¹ Chaynu ruratinllapaqa Pabluwan Bernabiqa llanqinllapata çhaspichikuranllapa, kay pwiblupi runakunaqa mana kriyyita munanllapachu nishaq nir. Chayta rurarllapanaqa riranllapana Iconio pwiblumanna. ⁵² Piru Cristupi kriyiqkunashuypaq, Dyuspa Santu Ispiritunwan kar, allipla aligrina karanllapa.

14

Pabluwan Bernabimi Iconio pwiblupi

¹ Iconio pwiblupimi, Pabluwan Bernabiqa pulla yaykuranllapa Israel runakunapa tantakananllapa wasiman. Chaymi, chaypi paykunaqa yaĉhachikuranllapa Jesucristupaq. Chaynu yaĉhachikutinllapami achka runakuna kriyiranllapa, Israel runakuna, mana Israel runakunamapis. ² Piru Israel runakuna Jesucristupi mana kriyiqkunaqa ukman shumaqta rimar ingañaranllapa chay mana Israel runakunataqa, Jesucristupi tukuy kriyiqkunapapaq kuntran kananllapapaq.

³ Chaynu katinmapismi, Pabluwan Bernabiqa mana mayqantapis mancharchu, ashwan Amitunchikpi kusata kunfyakar, achka diyakunata chaypiqa kidaranllapa yaĉhachikur. Chaymi Amitunchikqa paykunataqa yanapar, pudirninta quran, milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata rurananllapapaq. Chaymi yanaparan runakuna rikar ninanllapapaq, chiqaptami Dyus nishanta yaĉhachikuyan nir.

⁴ Piru, chay pwiblupi runakunaqa ukmanta ukmanta yarpupakuranllapa. Chaymi wakinqa Israel runakunapa faburnin kaqlapa. Nataq wakinkuna-shuypaqa Apustulkunapa faburnin kaqlapa. ⁵ Chaymantaqa, Israel runakuna, chaynulla mana Israel runakunapis karguyjunkunawan parlaranllapa, Pabluwan Bernabitaqa kusata qischar, rumikunawan sitar ima wanuchinanllapapaq. ⁶ Piru chaykunata yaĉharmi Pabluwan Bernabiqa alsakar riranllapa prubinsya Licaoniapa pwiblunkunaman. Paykunaqa alsakar riranllapa Listraman, Derbiman, chaynulla chay shipchan

pwiblukunamanpis. ⁷ Chaymi chaykunapina Dyuspa shumaq rimaynintaqa yaĉhachikuranllapa.

Pablutami sitaranllapa Listra pwiblupi

⁸ Chay Listra pwiblupimi, karan uk kuju runa. Paymi mana puriyta puytiqchu. Chaqa payqari nasishanmanta-pacha mana maydiyapis purishachu kaq. ⁹ Chaymi Pablo yaĉhachikuqta uyakur tayaran. Chaynu yaĉhachikuyarmi, Pabluqa chay runataqa chapar yarpuran, payqami allianqa allita Dyuspi kriyishanrayku nir. ¹⁰ Chaymantami, Pabluqa jwirtita rimar niran:

—¡Sharir shay! nir.

Chaynu nitinga chay runaqa das piryar sharir, puriq qallariranna. ¹¹ Chaynu Pablo rurashanta rikarllapaqa, runakunaqa qallariranllapa kusalata rimaq chay Licaoniapa rimayninpi, kaynu nir:

—¡Runa yupay dyusninchikkunami shamusha nuqanchikkunamanqa! nir.

¹²⁻¹³ Chay Listra pwiblupi taqkunapaqqami Jupiterqa uk dyusninllapa kaq. Iglisyan-shuypaqa, pwiblunpa yaykunanlapi kaq. Chaynu dyusninchik nirllapami, Bernabita shutichiranllapa Jupiter. * Nataq Pabluta-shuypaqa shutichiran Mercurio, pay rimaq chay katin. Chayna chay Jupiterpa kuranqa apamuran turukunata, tuktitukunata ima, tukuy chaypi runakunawan pullana, Pabluwan Bernabitaqa adurananllapaqa. ¹⁴ Piru Bernabiwan Pablo, nuqanchikta aduramanayanchik nir

* **14:12-13** Griego rimaypimi Jupiterpaq ninqallapa “Zeus”. Nataq Mercuriupaq-shuypaqa ninllapa “Hermes” nir.

kwintata qukarqa, llakir piñakur raçhpanmatapis llikiranllapa. Chaymantaqa, chay runakuna riyashanman kallpar rir yaykuranllapa, jwirtita kaynu nir:

¹⁵ –Piru taytituykuna, çimapaqtaq kaytaqa ruranayankillapa? Chaqa, nuçakunapis çamkuna yupay runakunala kanillapa. Ashwanmi chay yanqa imakunata aduranaykillapata dijanaykillapapaqna shamusha kanillapa Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachishuqllapa. Chaynuçami chiqap kawsaq Dyus, syluta, pachata, mar yakuta, tukuy ima kaqta rurasha, chay paypina kriyinaaykillapapaq. ¹⁶ Unayllaçami, Dyusqa tukuy runakunata dijamashanchik karan munashanchikllata rurar kawsanallapapaq. ¹⁷ Chaynu dijamarninchikmapis, allinkunata rurar rikachimashanchik, ‘Pimi kani’ nirmapis. Chaynulla kananpis, paymi nuçanchikkunaman tamyata kaçhamun, tarpukushanchikkunamanta shumaqta urqkunallapapaq. Chaynulla, paylla chay mikunanchikllapamatapis qumayanchikllapa unta mikur ima aligri kawsanallapapaqmapis.

¹⁸ Chaynu Pabluwan Bernabé nitinllapamapis paykunaqa mana intrakanaranllapachu. Chaymi yaqqa mana imanupis willayta puytiranllapachu turunllapakunataqa wanuchir paykunata aduranatinllapaqa.

¹⁹ Chaypi chaynu kayatinllapaqa, çharanllapa ayka Israel runakuna. Paykunaqa karanllapa Antioquiamanta, Iconiumanta ima. Paykunami chayman çharqa chay runakunataqa ukmanta

yarpuchiranllapa. Chaymi runakunaqa Pablu-taqa sitaran rumikunawan wanuchinanllapapaq. Chaynu qischarllapaqa, wanushana kanga nir yarpurllapa pwiblu waqtalawman aysaĉhakur urqur itakuranllapa. ²⁰ Chayna, chaypi itakur ritinllapaqa, Jesucristupi kriyiqkunaqa Pablo usurayashan ridurninman tantakaranllapa. Chaymantami payqa allinna sharir qashan tikrakanan chay pwiblullaman. Chaymanta, allaqninga Bernabiwan chay pwiblumanta llugshir, riran Derbe shutiq pwiblumanna.

²¹ Chayna chay Derbipi, Amitunchikpa shumaq rimayninkunata yaĉhachikutinllapaqa, achka runakuna kriyiranllapa. Chaymantaqa qashan tikrakananllapa Listraman, Iconiومان, prubinsya Pisidiapa pwiblun Antioquiakaman ima. ²² Chaymi, chay pwiblukunapiqa Jesuspi kriyiqkunata willar animachiranllapa Amitunchikta allita kasur, paypi allita kriyir kawsananllapapaq. Chaynulla paykunataqa niranpis: “Syiluman Dyusninchikwana kawsaq rinapaqqa, kay bidapiqa kusataraq qischakanĉik” nir. ²³ Chaynulla, chay purishanllapa pwiblukunapiqa, kriyiqkunapa rikaqninkunata paykunallamanta numraranllapa. Chaymantami Dyusman mañakur, ayunasha imana karqa, Amitunchikpi kriyishanllaparayku, paypa makinpina dijaranllapa.

Pablumi Bernabiwan tikrakanan Siriapa pwiblun Antioquiaman

²⁴ Chayna, prubinsya Pisidiamanta rirnaqa, ĉharanllapa Panfilialawman. ²⁵ Chay Panfilia

lugarpi Perge pwiblupi, Amitunchikpa shumaq rimayninta yaĉhachikur, chaymantaqa riranllapa Atalia pwibluman. ²⁶ Chaymantaqa, yaku karrupi mar yakullata riranllapa Antioquia pwibluman ĉhanankaman. Chay pwiblumanmi kaĉhasha karanllapa, Dyusta kusata mañakur, pay yanapatin rimayninta yaĉhachikunanllapapaq. Chaynu yaĉhachikushana karllapaqa, qashan tikrakanllapa Antioquiallamanna. ²⁷ Chayman ĉharqami, Jesucristupi kriyiqkunata tantar parlaran manyaqta, Dyus tukuy imata paykunawan rurashanta. Chaynulla parlaranllapapis imanumi Dyus, chay mana Israel kaq runakunatapis yanapasha paypi kriyinanllapapaq nir ima. ²⁸ Chaymantaqa Pabluwan Bernabiqa, chay Antioquiapina Dyuspi kriyiqkunawan kidaranllapa unaytana taq.

15

Jerusalenpimi kriyiqkunaqa tantakaranllapa

¹ Chay tyimpukunapimi wakin Judeamanta runakunaqa Antioquiaman riran, Jesucristupi kriyiqkunata yaĉhachiq. Chaymi kaynu niranllapa: “Moisés mantakushannulla chay siñal kustumrita mana ruraraqashi, mana washakashunllapachu” nir. ² Chaymi, Pabluwan Bernabiqa alliplata paykunawanqa, uknin uknin willanakuranllapa: “Manami chaynuchu washakanapaqqa” nir ima. Chaynu willanakuyatinllapaqa, Pabluta, Bernabita, ayka wakin kriyiqkunatapis, Antioquiamanta

kriyiqkunaqa numraranllapa Jerusalenman riranllapapaq. Chayna chay parlayashanllapapaq, Amitunchikpa apustulninkunawan, chaynulla wakin kriyiqkunapa rikaqninkunawanpis parlananllapapaq.

³ Chaynu kaçhatinllapami, paykunaqa riranllapa Jerusalenmanqa. Chayman riqnuqa, Feniçiaqa, Samariapa pwiblunkunapi kriyiqkunataqa parlaranllapa tukuy mana Israel runakunapaq: “Unay kriyinanllapataqa dijar ashwan kananqa, Dyuspina kriyinllapa” nir. Chaynu parlakutinmi, chaypi kriyiqkunaqa alliplata aligriyaranllapa.

⁴ Chaynu yaçhachikur riyarqa Pabluwan Bernabé Jerusalenman çaranllapana. Chaypiqa samachiranllapa Jesuspi kriyiqkuna, wakin apustulkuna, chaynulla kriyiqkunata rikar yaçhachikuna ima. Samachitinllapaqa, Dyus tukuy imata paykunawan rurashanllapataqa parlakuranllapa.

⁵ Piru Jesuspi wakin kriyiq fariseo runakunaqa das sharir, kaynu niranllapa: “Kriyiq mana Israel runakunaqa, chay siñal kustumrita, chaynulla Moisés tukuy mantakushakunatapis rurananllapapaq” niqllapa.

⁶ Chaynu nitinllapaqa, apustulkuna, Jesuspi kriyiqkunata rikar yaçhachikuna ima tantakaranllapa chay fariseukuna nishanpaq parlananllapapaqqa. ⁷ Chaynu kusata uknin uknin unaytana parlayatinllapaqami, Pedruqa sharir paykunataqa niran:

“Kriyiq masiykuna, qamkunaqami yaçhayankillapa, pulla kashallapa Dyusninchikqa nuqata akramaran chay mana

Israel runakunata, Dyusninchikpa shumaq rimayninkunata yaĉhachitiy, paykunapis kriyirna washakananllapapaq. ⁸ Dyusninchikmi tukuy pa yarpuy ninchikllapata riqsin chay paymi, mana Israel runakunatapis allita riqsir wamranpaqna nisha. Chaymi Santu Ispirituntapis qusha, imanuĉhi nuqanchikkunata qumaranchikllapa chaynulla. ⁹ Nuqanchikkunatami paykunawanqa mana ukmanta ukmantaqa rikamaranchikllapachu. Chaqa paykunatapis yarpuy ninllapataqa shumaqchasha, paypi kriyishanllaparayku. ¹⁰ Chaynu katinga kanan-shuypaqa ĉimapaqtaq Dyusta mana munaq yupaychu tukunkillapa, kay mana Israel runakunata, Moisés mantakushanta rurachirqa? Moisés mantakushankunaqami kusala lllashaq karga yupay, mana puytiypaqchu. Chaykunataqa manami chiqapta rurashanchikllapachu nuqanchikkuna, unay rukunchikkunamapis. ¹¹ Ashwan nuqanchikkunaqami yaĉhanchikllapa Amitunchik Jesús llakipamarninchikllapa uchanchikllapamanta washamashanchikllapa dibaldila, nir. Chaynumiri mana Israel runakunatapis washasha nuqanchikkunata yupaylla”.

¹² Pedro parlakutinnaqa, Pabluwan Bernabipis parlakuq qallariranllapa. Paykunaqa parlakuranllapa Tayta Dyus yanapatin, mana Israel kaq runakunapi tukuy milagrukunata mana ruraypaq shumaq imakunata rurashanllapata. Chaynu parlakuyatinllapami tukuy chaypi kaqkunaqa uyarala uyakuranllapa. ¹³ Chaynu

parlakur tukchitinnaqa, Santiaguqa * niran:

“Kriyiq masiykuna uyakumayllapa.

14 Simonqami willamayanchikllapa, imanutaq kananqa Tayta Dyus, mana Israel runakunatapis yanapar, paypa wamrankunana kananpaq nisha nir ima. 15 Kayqa Dyuspa rimaqnin nishannu, allip chaynu kasha. Chaqa chay iskribikashapiqami kaynu nin:

16 ‘Davidpa ayllunkunaqami wasi limpu ratasha yupay

unayna mana mantakunnachu.

Chaymi nuqa shamur qashan mushuqmanta alli shachir kamkachishaq,

amana qashanqa ratananpaqnachu. †

17 Chaynu ruratiymi mana Israelmanta kaqkunata akrashaykunapis maskamanqallapa.

18 Kaytaqami nuqa Tayta Dyus nini.

Chaqa unaymanta-pacha chaynu kananpaq nishallana karay’ nir.

19 “Tayta Dyus nisha katinmi nuqapis nini: Chay mana Israel kaq runakuna unay kriyinanllapakunata dijar, Dyuspina kriyisha katinga, ama piñachishunllapachu ‘Moisés tukuy mantakushankunata ruray’ nirqa. 20 Ashwan paykunamanqa iskribishunllapa kaykunalata rurananpaq: Chay runa rurashan yanqa dyusman ufrindakunata çhurashanllapataqa ama

* **15:13** Santiagutami niqllapapis “Jacobo” nir. Payqami Jerusalenpi kriyiqkunapa punta rikaqnin karan. Rikashun Hechos 12.17; Gálatas 1.19. † **15:16** Rikashunllapa Amós 9.11-12. Nuqa shamur qashan mushuqmanta alli shachir kamkachishaq nirqami intrachimançhik Jesús shamur tukuy tyimpupaqna mantakunanpaq nir.

mikunanllapapaq. Chaynulla nishunllapapis runa kar, warmi karmapis ama ukwan ukwan pununanpaqchu. Nishunllapapis, animalpa yawarninta, animal ratar manaqa chuqar wanushapa aychantaqa ama mikunanllapapaqchu. ²¹ Chaqa Moisés mantakushanllata unaymanta-pacha tukuy pwiblukunapi yaçhachikunllapa. Chaymi tukuy samana diyapi Israel runakunapa tantakananllapa wasinkunapiqa liyir yaçhachikunllapa”. †

Kartata kaçharanllapa mana Israel runakunaman

²² Santiago chaynu nitinga, Jesuspa apustulninkuna, Dyuspi kriyiqkunapa rikaqninkuna, tukuy kriyiqkunawan yarpuranllapa: Nuqanchikkunamanta akrar kaçhashunllapa rinanllapapaq Pabluwan Bernabiwan pulla Antioquiaman nir. Chay akrashanllapaqa karan Judas Barsabás ninllapa chaywan Silas. Paykunaqami kusa rispitaqasha runakuna karanllapa kriyiqkunapaqqa. ²³ Chaymi, paykunawan kaçharan chay kartataqa, kaynu nir:

Mana Israelmanta kriyiq masiykuna, qamkuna Antioquiapi, Siriapi, Ciliciapi taqkunata saludashunillapa nuqakuna apustulkuna, kriyiqkunata rikar yaçhachiqkunawan, chaynulla tukuy kriyiqkunawan ima.

† **15:21** Kaykunatami willaranllapa Israelmanta kaqkuna Moisés mantakushanllata kasuqkunawan Jesuspi kriyiq mana Israel runakunaqa pulla kananllapapaq nir.

²⁴ Chaqa yaĉhashami kanillapa, kay Jerusalenmanta wakin kriyiqkunashi, nuqakuna mana kaĉhamutiyllapachu shamur, Moisés mantakushanta ukmanta yaĉhachishushallapa, nir. Chayshi alliplata piñachir ukmanta yarpuchishushallapa ima. ²⁵ Chayraykumi nuqakunaqa tukuyniyllapa yarpur parlasha kanillapa, nuqakunamanta runakunata akrar kaĉhamutiyllapa rikashunanllapapaq. Chay kaĉhamuyanillapa chaykunaqami kusa munashayllapa Bernabiwan Pabluwan pulla shamuyanllapa. ²⁶ Bernabiwan Pabluqami wanuchinatinllapamapis mana manchakurchu Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikur purinllapa. ²⁷ Chay ishkay qamkunaman shamuqqami Judaswan Silas. Paykunanami manyaqmanta parlashunqallapa kay iskribishunillapa chaypaqqa. ²⁸ Chaqa Dyuspa Santu Ispiritunmi mana munanchu, Moisés tukuy mantakushanta rurar mas qischakanaykillapataqa. Chaynulla nuqakunapis mana munanillapachu kay nishuyanillapa chaymanta mas qischakanaykillapataqa.

Chaymi nishunillapa kaylata ruranaykillapapaq: ²⁹ Ama mikuyllapachu runakuna rurashan yanqa dyuskunapaq ufrindata ĉurashanllapata. Chaynulla ama mikuyllapapischu animalpa yawarninta, animal ratar manaqa ĉhuqar wanushapa aychantapis. Chaynulla runa kar manaqa warmi karpis ama ukwan ukwanqa pununkillapachu. Chiqapta kay nishushayllapata kasurqami,

Dyus munashanta kumpliyankillapa.
Chaylatanami willashunillapa.

³⁰ Chaymanta chay kartata qutin, paykunaqa dispidikur riranllapana Antioquiamanqa. Chayman çharqa Jesuspi tukuy kriyiq runakunataqa tantamur, chaypi quranllapa kartataqa. ³¹ Chaymanta chay kartata Dyuspi kriyiqkuna liyirqa allipta aligriyanllapa, chay kartapi paykunapaq uk kunswilu kashanrayku. ³² Chaynulla Judaswan Silaspis Dyuspa rimaqninkuna kar, paykunata kusata kunsular ima, animachiranllapa, Amitunchikta allita kasunanllapapaq.

³³ Chaymanta uk diyapinaqa, Judaswan Silastaqa kaçharanna chaypi, Jesuspi kriyiqkunaqa “Kusa allin rinkillapa” nir. “Chaynulla chay kaçhamushushallapa chaykunatapis shumaqta saluduta qupamankillapa” nir ima. [³⁴ Piru Silasqami Antioquialapi kidanar, chaylapina kidaran.] ³⁵ Chaynulla Pabluwan Bernabipsis Antioquiallapi kidaranllapa. Chaypiqami wakinkunawan pulla yaçhachikuranllaparaq Amitunchikpa shumaq rimaynintaqa.

Pablumi Bernabimanta chiqanchakaran

³⁶ Chaymanta uk tyimpu pasatinnaqa, Pabluqa niran Bernabitaqa:

—Rishun qashan kriyiq masinchikkunata watukuq, chay mayqan pwiblukunapiçi Amitunchikpa shumaq rimayninta yaçhachikushanchik karan chaykunaman, imanushi paykunaqa puriyan nir.

³⁷ Piru Bernabiqa, Juan Marcos niqllapa chayta pullanllapaqa apanaran. ³⁸ Piru Pablutaqa mana allintachu chayqa yarpuchiran. Chaqa Juan Marcosqa Panfilia pwiblupi paykunalatana dijar mana pullanllapa yaĉhachikurnachu puriran. Chaymi Pabluga mana munaranchu pullanllapa rinantaqa. ³⁹ Chaypaqmi Pabluwan Bernabiqa allipta uknin uknin willanakuyarqa, chiqanchanakuranllapa. Chaymi Bernabiqa Marcosta apar riran Chipriman.

⁴⁰ Nataq Pablo-shuypaqa Silasta akraran pullan apananpaqqa. Chaymanta Pablo rinanpaqna katinga, tukuy chaypi kriyiqkunaqa Dyusman mañakuranllapa paykunata yanapananllapapaq. ⁴¹ Chaymi riqnuqa pasaranllapa Cilicia, Siria pwiblukunapi kriyiqkunata kusata animachir ima.

16

Timoteumi Pabluwan Silaswan riran

¹ Pablugaqami ĉharan Derbe shutiĉ pwibluman, chaynulla Listra pwiblumanpis. Listrapiqqa tarinakuran Jesuspi kriyiq Timoteo shutiĉwan. Paypa mamanmi unaymanta-pacha Jesuspi kriyiq. Payqami, Israel warmi kaq. Nataq taytan-shuypaqa griego runa karan. ² Chay Listra, Iconio pwiblukunapi kriyiqkunaqami Timoteupaqqa kusa allinta rimaqllapa. ³ Chaymi Pabluga munaran Timoteuqa yapananta. Piru naypaqtaqa siñal kustumrita rurachiran. Chaytaqami ruraran Israel runakuna chay lugarpi taqkuna ama piñakunanllapapaq, chay kustumrinta mana rurashanrayku. Chaqa tukuy

runakuna yaĉhayaqllapa Timoteupa taytanqa griego runa nir.

⁴ Tukuy pwiblukunata pasashanllapapiqa, kriyiqkunata intrachir riranllapa, chay apustulkuna, Jerusalenpi kriyiqkunata rikar yaĉhachiqkunapa kartanpi iskribishanta ima. ⁵ Chaymi chay pwiblupi kaqkunaqa kriyishanllapapi masta animakur, kusatana waran waranqa achkayaranllapa.

Pablumi musqupakuran

⁶ Pabluqami, Silaswan Timoteuwan riyta yarpuran prubinsya Asiaman yaĉhachikuq. Piru Dyuspa Santu Ispiritun “Ama wakmanqa riychu” nitinmi, manana Asiaman rirchu, pasaranllapa prubinsya Frigiata, prubinsya Galaciata, Misia pwiblupa lindirunman ĉhanankaman. ⁷ Chay pwiblumantaqa paykunaqa, riyta yarpuranllapa Bitiniapa lugarninkunaman. Piru Amitunchik Jesuspa Ispiritun “Ama riychu” nitinmi, mana riranllapachu chay lugarkunamanqa. ⁸ Chaymi paykunaqa chay prubinsya Misiataqa pasashannu riranllapa Troas pwibluman. ⁹ Chaypimi Pabluqa musquyninpi, Macedoniamanta uk runata rikaran. Chayshi chay runaqa shasha rugakuyaran kaynu nir: “Shamuy-ari kay chimpa Macedonia pwibluman yanapamanaykillapapaq” nir.

¹⁰ Chaynu Pablo musqupakutinga, chay kutilla Macedoniamanqa rinayllapapaq listakarayllapa,

* Dyusninchik qayamayanchikllapa, shumaq rimayninta rimanallapapaq nir ya'char.

Pabluwan Silasmi Filiposman riranllapa

¹¹ Troas pwiblumantaqa yaku karrupina mar yakuta pasarayllapa Samotracia shutiq pachakaman. Nataq, allaqnin diyaqa yaku karrupi 'charayllapa Neápolis pwiblukaman.

¹² Chaymantaqa rirayllapa Filiposman. Chayqami romano runakunapa pwiblun. Chay pwibluqami kusa mas mantakuq kaq, tukuy chay Macedonia pwiblupa pwiblunkunamanmatapis. Chaymi, chay pwiblupi ayka diyakunata tarayllapa.

¹³ Uk diyapimi, samana diya katin, chay pwiblumanta lluqshir, rirayllapa uk riyupa yatankaqman, chaypi Israel runakuna Tayta Dyusman mañakunanpaq lugar kanqa nir yarpur. Piru chaypiqa warmikunalata tantakashata tarir, nuqakunaqa chaylapi tar, Jesucristupaq ya'chachirayllapa paykunataqa.

¹⁴ Chay warmikunamanta ukinmi shutiran Lidia. Payqami Tiatira shutiq pwiblumanta karan. Rantikuqmi chupika murada seda ra'chpakunata. Chay Lidiaqami aduraq Taytanchik Dyuslata. Pay Dyusninchik intrachitin uyakur intrakaran Pablo ya'chachikutinga. ¹⁵ Chaymi chaymantaqa nuqakunaqa shutichirayllapa tukuy aylluntinta "Jesusna washamayan" nir kriyitinllapa. Shutichishana katiyllapaqa, kaynu nir rugamaranllapa:

* **16:10** Macedoniaman rinayllapapaq listakarayllapa nirqami, intrachimanchik kay libruta iskribisha Lucas chaynuqa niyan nir.

—Qamkuna, alliptana Dyusta kasunki nir yarpuyatkillapaqa, rishunllapari wasiypi samanaykillapapaq.

Chaynu kutir kutir “Rishunllapa wasiyman” ni-mayatinllapaqa, rir chay wasinpina samarayllapa.

¹⁶ Chaymanta qashan, Dyusman mañakunanllapa lugarman riyatiyllapanaqa, uk surtyakuq shipash tarimaranllapa. Chaymi qillayta tarisha apamuyaran mantaqninkunaman. Chay shipashpa rurinpimi dyablupa yarpuyin katin, payqa chaynu surtyakuq ima kaq. Chaynu karmi chay mantakuqninkunataqa, surtyakurla kusa achka qillayta quq. ¹⁷ Chay shipashqa Pablupa, nuqapa ikiyllapata shamuy qallariran kaynu nir jwirtita rimar:

—Kay runakunaqami unaq syilumanta Dyuspa sirbikuqninkuna. Paykunami qamkunata yaçhachishunllapa imanushakankillapa nir.

¹⁸ Chaynu rimarlla puriran ayka diyatana. Chaymi Pablutaqa kusata piñachitin, kaynu nir yarpuran, wakqami Dyuspi mana kriyiq kar yanqa illaqta chaynu niyan, nir. Chaymantami chay shipashpi dyablupa yarpuyin kaqtaqa kaynu niran:

—Jesucristupa shutinwan mantashuni: ¡Lluqshiy kay shipashmantaqa! nir.

Chaynu nitinmi, das dyablupa yarpuyinqa llugshiranna. ¹⁹ Piru chay shipashpa mantaqninkunaqa “Manana qillayta tariyta puytishunnachu” nirqa, Pabluwan Silastaqa aypar aparanllapa tukuy karguyjunkunapa

naypanman. ²⁰ Kaynu nirmi jwiskunapa naypanmanqa çhachiran:

–Kay Israel runakunami pwiblunchikmanta runakunata pantachiyen. ²¹ Kusa ukman saqra kustumrikunata yaçhachiyen. Chay kustumrikunataqa nuqanchikkunaqa mana rurayta puytinchikllapalamapischu, Roma pwiblumanta kashanchikllaparayku nir.

²² Chaypi wakin runakuna kayaq chaykunaqa Pabluwan Silastaqa musyaq qallariranllapa. Chaymi jwiskunaqa kaçhakuran raçhpanta amalas lluqshichir barakunawan wipyenanllapapaq. ²³ Chaynu wipyarllapanaqa, karsilman itar, chay punkupi kuytakuqtaqa mantaran, allita kuytar ama safachinanllapapaq nir. ²⁴ Chaynu nir willatinllapami, chay kuytakuqqa, chay karsilpa mas ruri kaqman itaran. Chaymi chaypiqa uçhkuyjun qiruman çhakinta itar apirtar dijaranllapa.

²⁵ Piru çhaypi tuta yupaynaqa, Pabluwan Silas Dyusman mañakur himnukunata takitinllapa imaqa, wakin prisu kaqkunaqa uyakuyaranllapa.

²⁶ Chaymantami illaqmanta kusa jwirtita pacha kuyuran. Chaymi wasipa patankunamapis kusata kuyutin, chay kutilla punkukunamapis kiçhakaran. Chaynulla kadinakunawan wakin prisu wataraqkunapis, kaçhakaranllapana.

²⁷ Chaymanta chay kuytakuq rikçhakur, punkukunata kiçhallata rikarqa, ispadanta lluqshichir paylla wanuchikanaran, prisukunaqa safashallapa kanqa nir yarpur. ²⁸ Piru Pabluqa jwirtita kaynu niran:

—¡Ama imatapis rurakaychu, tukuyniyllapami kaypi kanillapa! nir.

²⁹ Chaymi, chay kuytakuqqa Pabluta uyarqa, “Bilata apamuyllapa” nir, kallpaqlla yaykuran kusalata manchakur chukchukyaqnulla. Chaymi Pablupa, Silaspa êhakinllapaman qimikar pukêchiraran. ³⁰ Chayna paykunataqa ruri karsilmanta waqtaman urqur, tapuran kaynu nir:

—Taytituykuna, ¿imatataq rurashaq washakanaypaqqa? nir.

³¹ Paykunaqa niran:

—Amitunchik Jesucristupi kriyiy, washakanaykipaq tukuy aylluykikunawanna nir.

³² Chaymantaqa willaranllapa Amitunchik Jesuspa shumaq rimayninta, tukuy chay wasinpi kaqkunatapis. ³³ Chaymi chay tutalla chay kuytakuqqa, Pablupa, Silaspa chuqrikashankunata paqashana karqa, tukuy ayllunkunawan tantakar shutikuranllapana. ³⁴ Chaymantaqa Silaswan Pabluta wasinman apar, qararan. Piru payqa tukuy aylluntin kusala aligri karanllapa, Taytanchik Dyuspi kriyishanllaparayku.

³⁵ Allaqmanta achkiyatinnaqa, jwiskunaqa kaêharan suldadukunata, chay kuytakuqta willatin, Pabluwan Silasta kaêhar lluqshichinanllapapaq. ³⁶ Chaymi chay kuytakuqqa, Pabluta niran:

—Jwiskunami kaêhakamusha, qamkunata lluqshichishunayllapapaqna. Chaymi, shumaqna rikunkillapa nir.

³⁷ Piru Pabluqa chay suldadukunata niran:

—Nuqakunatami tukuypa naypanllapapi alliplata llibachir karsilman itamaranllapa romano runakuna katiyllapamapis. Chaqa paykunaqa mana allita tapukur yaçharchu, chay mana allinkunataqa ruramaranllapa. Nuqakunapismi alli yaçhaymantaqa romanukuna kanillapa. ¿Kananqachu kaçhamanayanllapana mana mayqanpis yaçhatinchu? ¡Manami llugshishaqllapachu kaymantaqa! Paykunalla shamur, llugshichimanqallapa nir.

³⁸ Chaynu nitin, chay suldadukunaqa rir Pablo nishanllata jwiskunata willatinllapaqa, kusata manchakuranllapa, paykunaqa romano kashallapa nir. ³⁹ Chaymi jwiskunaqa karsilman rir, Pabluwan Silastaqa kusata rugaranllapa: “Pirdunamayllapari” nir. Chayna, karsilmanta urqur, shumaqta willar, rugaranllapa chay pwiblumanta llugshir riranllapapaq. ⁴⁰ Chaymi Pabluwan Silasqa, karsilmanta llugshirqa, Lidiapa wasinmanraq riranllapa. Chaymanta, Jesucristupi kriyiq masinkunata watukur, animachirllapa imanaqa, chay pwiblumantaqa riranllapana.

17

Tesalonicapimi kusa ukmanta tukuranllapa

¹ Pabluwan Silasqa, Anfípolis Apolonia pwiblukunata pasar rir, çharanllapa Tesalónica pwibluman. Chaypiqami, Israel runakunapa tantakananllapa wasi kaq. ² Chaymi Pabluqa, kustumrin katin, Israel runakunapa tantakananllapa wasiman rir, kimsa

simanata kada samana diyakunapi chay runakunawanqa parlaranllapa. ³ Pabluqami, Dyuspa rimanamanta paykunataqa kaynu parlaran: “Dyus Akrashan Cristunqashi qischakar wanunqa. Chaymanta, qashan kawsamuyanqa” nir. Chaynulla niqpis: “Jesuspäq parlashuyanillapa chaymi, Dyuspa Akrashan Cristunqa” nir ima.

⁴ Chaynu Pablo nitingami Israel wakin runakunaqa kriyiranllapa. Chaynulla Dyuspi kriyiq achka griego runakuna, achka yaçhaq warmikunapis Pablo nishannu Amitunchik Jesuspiqa kriyir pullachanakuranllapa Pabluwan, Silaswanqa. ⁵ Piru chaynu kriyitinllapami, wakin mana kriyiq Israel runakunaqa alliplata piñakuranllapa “Jesuspi kriyiqkunaqashi paykunapa yarpuyinmantaga mana allintachu tukuyan” nir. Chaymi kallikunamanta mana allin qilla runakunawan tantanakur, yarpuranllapa Jesuspi kriyiqkunataqa qatiçhashunllapa nir. Chaymi kusa ukmanta tukur, laqyar ima rir, ashwan Jasón shutiq runapa wasinman çhar maskaranllapa Silaswan Pablutaqa, chaypi tarirqa wakinninllapaman qukunanllapapaq. ⁶ Piru Pabluwan Silasta mana tarirnaqa, chay wasipa amun Jasonta, chaynulla wakin kriyiqkunatapis aysaçhakuypimapis aparannllapa karguyjunkunaman. Chayman çhachirnaqa kaynu jwirtita rimar qukuranllapa:

—¡Pabluwan Silasmi tukuy intirupi runakunata kusa ukmanta yaçhachisha! Chaynullami kaymanpis shamushallapana chayllata yaçhachikuq. ⁷ ¡Piru chaynu katinmapis, kay Jasón samachisha payku-

nataqa! ¡Chaymi tukuy paykunaqa, mantakuqninchik César nishantaqa mana kasuyanllapachu! Ashwan paykunapa mantaqninllapaqashi kan uk. Payqashi shutin Jesús nir.

⁸ Chayta uyaparllapami tukuy runakuna, karguyjun runakunamapis kusa ukmanta tukuranllapa. ⁹ Chaymi chay karguyjunkunaqa, Jasonta wakin kriyiqkunatapis pagrakuchir dijatin, riranllapa.

Pabluwan Silasmi Bereaman riranllapa

¹⁰ Chay diyalla tutanaqa, chay Tesalonicamanta Dyuspi wakin kriyiqkunaqa Pabluwan Silastaqa kaçharanllapa Berea pwibluman. Chaymanta paykuna chayman çharnaqa, riranllapa Israel runakunapa tantakananllapa wasiman.

¹¹ Chay Berea pwiblupi taq Israel runakunaqa, Tesalonicapi Israel runakunamantaqa mas das intrakar kasukuq runakuna karanllapa. Chaynu karmi Pabluwan Silas, Jesuspaq yaçhachikutinga, kusata uyakuqllapa. Chaymi Dyus nitin iskribikashakunataqa waran waran kusata liyiqllapa, chiqapchu kanqa chay yaçhachikuyashanllapaqa nir. ¹² Chaynu Pabluwan Silas yaçhachikutinllapaqa, chaypi Israel runakunaqa kusa achka kriyiranllapa. Chaynulla griego runakuna, kusa nisha warmikunamapis, kusata kriyiranllapa.

¹³ Piru chaymanta, Jesuspi mana kriyiq Israel runakuna Tesalonicapi taqkunaqa, Pabluqa Berea pwiblupipis yaçhachikuyan nir uyaparqa, chaymanpis riranllapa. Chaymi runakunataqa

kusa ukmanta willaran, amami Pabluwan Silastaqa kasunkillapachu nir. ¹⁴ Piru chaynu nitinlapamapis, Jesuspi kriyiqkunaqa utqaylla Pablu-taqa chay pwiblumantaqa kaçharanllapa marlawman. Nataq Silaswan Timoteo-shuypaqa Bereallapi kidaranllapa. ¹⁵ Pablupa pullan riqkunaqa, Atenas pwiblukaman riranllapa yaparqa. Chaymantami Pabluqa paykunataqa kaçharan kaynu nir: “Rir willapamayllapa Silaswan Timoteo utqar shamutin, kaypi tarinakunayllapapaq” nir.

Pablumi Atenas pwiblupi

¹⁶⁻¹⁷ Chaynu nir Pabluqa Atenas pwiblupi Silaswan Timoteupaq yarakur tayaran. Chaynu yarakuyarqa riran Israel runakunapa tantakananllapa wasiman. Chayman rirmi Israel runakunawan, wakin griego runakuna Dyuspi kriyiqkunawanpis kusata Jesuspaq parlaranllapa. Chaynu parlakur puriyarqa chay pwiblupi runakuna rurashan kusa achka yanqa dyuskunata rikar mana allintachu yarpuran. Chaynuta rikarmi tukuy diya plasapi tantakaq runakunawanpis parlaqllapa Jesuspaqqa.

¹⁸ Chaynu parlakuyarmi Pabluqa tarinakuran wakin kusa yaçhaq runakunawan. Paykunaqami shutiran Epicureukuna Estoicukuna. Chaymantaga paykunapis Pabluwan willanakuq qallaranllapa. Chaymi Pablo, “Jesús nuqanchikrayku wanur, piru qashan kawsamuran” nitin, paykunamanta wakinqa niyaqllapa:

—¿Mayqanpaqtaq rimayan, kay yanqa illaqta rimar alabakaqqa? nir.

Ukkuna-shuypaqa niqllapa:

—Kay runaqa riqchaq dyuskunapaq willamayanchik nir.

¹⁹ Chayraykumi, Pablutaqa aparanllapa uk lugar Areópago shutiqman. Chaypiqami allipla yaêchaq runakuna tantakaqllapa. Chaymi, chayman êchatinnaqa kaynu niranllapa:

—Willamayllapa taytituy imatataq yaêchachikuyanki. ²⁰ Chaqa qamqa mana riqsishayllapakunapaq willamankillapa. Chaymi nuqakunaqa yaêhayta munanillapa, ima niyanmi chay rimashaykiqa nirmapis.

²¹ Chaynuqa tapukuyaranllapa yanqa illaqta, chaynulla mushuq rimaykunalata uyakur parlakur ima taq karllapa.

²² Chaynu nitinga, chay Areópago lugarpiqa Pabluga tukuy paykunapa êchaypinpi shar, kaynu niran:

“Atenasmanta runakuna, nuqapa rikayniy-mantaqami qamkunaqa chay dyusnikillapapiqa kusata kriyinkillapa. ²³ Rikashami kani achka lugarkunapi dyuskunata aduranaykillapata. Piru puriyarqami tarisha kani uk lugarpi kaynu iskribikashata: ‘KAY ALTARMI UK DYUSTA MANARAQ RIQSIYANCHIKCHU CHAYPAQ’ niqta. Nishaykillapa: Nuqami Dyusta mana riqsinillapachu niyashaykillapapaq yaêchachishuyanillapa.

²⁴ “Chay Dyusmi, kay pachata, tukuy ima kaqkunatapis rurasha. Chaymi pay, unaq syilupa, kay pachapa Amun. Manami runakuna wasita shachishanpichu tan. ²⁵ Chaynulla payqa mana mayqantapis ministinchu imata rurur yanapananllapamatapis. Chaqa pay, ashwan

tukuyta kawsachimanchik, amayninchikta qumanchik, chaynulla tukuy imakunatapis qumanchik. ²⁶⁻²⁷ Paymi uk runalamanta tukuy intirupi runakunata ruraran, tukuy pachapi kawsananllapapaq. Chaynulla paymi nisha runakuna maypi tar ima tyimpukaman kawsananllapapaqmapis. Chaqa munanmi runakuna paypi chiqapta kriyir, munashanlata rurananllapata. Piru alli yaĉhaymantaqami mana kriyinishamapis, Dyusqa nuqanchikkunapaqa pullanchikllapa. ²⁸ Payraykumi kanchikllapa, kawsanchikllapa, purinchikllapa, imamapis. Kaynullatami wakin qamkunamanta unay yaĉhaq runakunapis niqllapa: ‘Tukuy runakuna Dyusmanta kanchikllapa’ nir.

²⁹ “Chaynu Dyusmanta tukuyta karqa, ama chay urumanta, platamanta, rumimanta yanqa rurakashakunataqa dyusniy nishunllapachu. Chaqa chaykunataqami runakuna yarpuyinllamanta rurasha.

³⁰ Piru unaynari mana yaĉhar pantasha kar michkata uchakusha kashallapamapis Dyusninchikqa chay uchakushanchikpaqqa mana kwintachakaranchu. Piru kanan-shuypaqa chay mana allin rurayninchikkunata amana rurarchu, paylatana kasunallapapaq nisha. ³¹ Chaqa uk diyatami jwisyu diyapaq akrashana. Chay diyapiqami tukuyta rikar yaĉhamashunllapa ‘Allin mana allin kanchikllapa’ nirmapis. Chay diyapaq rikamanallapapaqqa uk runata akrashanrayku wanushanmanmatapis kawsachimuran. Chayna rikar kwintata qukanallapapaq chay paymi rikamaqninchikqa

nir”.

³² Chaynu “Dyus chay runata wanushanmanta kawsachimuran” nir Pablo parlakutinmi, wakinkunaqa kusata asiparanllapa. Piru ukkunaqa kaynu niranllapa:

—Qashan kaykunata parlamatkillapapis uyakushaykillapa nir.

³³ Chaynu nitinllapami, Pabluqa paykunata chaypi dijar riranna. ³⁴ Chaymantami wakinkunaqa kriyir Pabluwanqa pullachanakuranllapa. Chay kriyiqkunaqami ukqa karan Dionisio. Paymi Areopagupa uk mantaqnin kaq. Chaynulla uk warmi Dámaris shutiqpis wakinkunawanpis pullachanakuranllapa.

18

Pablumi Corinto pwiblupi

¹ Chaymantami Pabluqa chay Atenas pwiblumantaqa llugshir, riran Corinto pwiblumanna. ² Chaypiqa tarinakuran uk Israel runa Aquila shutiqwan. Payqa Ponto lugarmanta karan. Chay tyimpumi, payqa warmin Priscilawan pulla chayraq chamusha karan Italia nasyunmanta. Paykunaqa Italamantaqa chamusha karanllapa, chay nasyunpa mantakuqnin Claudio, Romamanta tukuy Israel runakuna llugshinqa nisha katin. Chaymi Pabluqa paykunata watukuq rir, ³ chaypina kidaran, pulla trabajanallapapaq. Chaqa paykunapismi Pablo yupay tulduta siraypi trabajaqllapa. ⁴ Samana diyakunapi-shuyapaqami Pabluqa Israel runakunapa tantakananllapa wasiman riq. Chaypiqa tukuy Israel runakunata,

mana Israel runakunamatapis, kusata willaq intrakananllapapaq, Jesús tukuyqa Washakuqnin nir.

⁵ Chaymanta chay diyakunapi Silaswan Timoteo Macedoniamanta chamuran. Chaymi Pabluga chaypiraq kusa masta yaçhachiq qallariran Israel runakunata “Jesusmi Dyusninchik Akrashan Cristunqa” nir ima. ⁶ Piru ashwan Israel runakunaqa, Pablupaqa kuntran tikrakar kusata qaryaparanllapa. Chaymi Pabluga raçhpanta çaspir kaynu niran:

—Dyusninchikpa Cristunpaq willashutiyllapa, mana kriyishaykillapapaqqa qamkunana kulpayjunqa kankillapa, mana nuqachu. Ashwanmi kananmantaga riyani chay mana Israel runakunatana Jesuspap yaçhachiq.

⁷ Chaynu nir, Israel runakunapa tantakananllapa wasimanta llugshir, Pabluga riran uk runa Justo shutiqpa wasinman. Payqami tantakananllapa wasipa qichqanlapi taq. Paypismi Dyusta aduraq. ⁸ Chaynulla chaypi uk runa Crispo shutiqpis, tukuy aylluntin kriyiq Amitunchik Jesuspi. Payqa Israel runakunapa chay tantakananllapa wasipaqa mantakuqnin kaq. Chaynulla Corintumanta kusa achka runakunapis Dyuspa shumaq rimayninta uyakurllapaqa, kriyirna rir shutikuranllapa.

⁹ Chaymanta uk tutaqa, Amitunchik Jesusqa Pabluta musquyninpi niran: “Ama manchakurchu, ama upallala kidar imachu ashwan nuqallapaq yaçhachikuskiy. ¹⁰ Chaqa kay pwiblupiqqa kusa achka runakuna nuqapi kriyinaqkunaqa. Nuqaqami qamwanqa

pulla kani, manami mayqanpis ima mana allinkunataqa rurashuyta puytingachu” nir.

¹¹ Chaynu nitinmi, Pabluga uk añu-y-midyuta chay Corintupiqa taran, Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikur.

¹² Piru uk tyimpupi, Acaya prubinsyapa gu-birnadurnin Galión katinga, Israel runakunaqa Pablupa kuntran tikrakar, aparanllapa gubir-nadurman. ¹³ Ćhachirqa gubirnadurtaqa, kaynu niranllapa:

—Kay runami Dyusta kasunanllapa-paq yaĉhachikur puriyan. Piru chay yaĉhachikushmanqami mana liyninchik nishannul-lachu nir.

¹⁴ Chaynu nitinllapami Pabluga rimananla-paqna katin, Galionqa chay Israel runakunataqa niran:

—Ima kusa mana allinkunata rurasha katin, manaqa wanuchikusha ima katinga, nuqaqa rikar yaĉhayman imanukatinpis. ¹⁵ Piru yanqa illaq qamkunapa liynikillapalapaq katinga imapaqnari chaymanqa nuqaqa yakapakashaq. Chaytaqa qamkunalla imanupis parlayllapa nir.

¹⁶ Chaynu nirmi chay dispachunmantaqa lluqshichiran, Israel runakunataqa. ¹⁷ Chaynu lluqshichitinga, chay piñakuq runakunaqa waqtapiqa ashwan Sóstenes shutiq runatana ayparanllapa. Payqami Israel runakunapaqa uk mantakuqnin karan. Ayparllapaqa chaylata kusata wipyanllapa, chay gubirnadurpa naypanpi. Piru wipyatinllapamapis Galionqa, mana chaypaqqa kwintachakaranchu.

Pablumi kimsa kutipaqna Antioquiaman riran yaĉhachikuq

¹⁸ Pabluqami Corintupiqa achka diyataraq taran. Chaymantaqa Jesuspi kriyiqkunata dispidir, payqa Priscilawan, Aquilawan pulla riq qallariranllapa Siriapa uk lugarninman. Chayman riqnuqa, ashwan Cencrea pwibluman ĉharqa aqchanta rutukaran, runakuna yaĉhananpaq, Dyusta arnishanta kumpliyan nir. ¹⁹⁻²¹ Chay Siriaman riqnullami yaku karrupina rir ĉharanllapa Éfeso pwibluman. Chaypi karnaqa, Pabluqa riran Israel runakuna tantakananllapa wasiman. Chaypiqami Pabluqa, Jesuspaq parlaran Israel runakunataqa. Chaynu yaĉhachikutinga kusata rugaranllapa mas diyakunata kidananpaq. Piru payqa, [“Imanupis Jerusalén fyistapi kanaypaq karay” nir] “Mana puytinichu” niran. Chaymi “Dyus munatinga may diyalapis, qashan shamushaq watukushuqllapaqa” nir dispidikurmi, Priscilawan Aquilataqa Efesupi dijar paylana riran yaku karrupi.

²² Chaymanta Cesarea pwibluman ĉharqa wichan riran Jerusalemman tukuy kriyiqkunata saludaq. Chaypi saludakurnaqa, chaymanta riranna ura Antioquia pwibluman. ²³ Chaymantami uk tyimpumantaqa, unay purishankunaman qashan lluqshiran puriq pwiblun pwiblun, Galaciapa, Frigiapa pwiblitunkunapi Jesuspi kriyiqkunata animachiqnu ima.

Apolosmi yaĉhachikuran Éfeso pwiblupi

²⁴ Chay tyimpumi Priscilawan Aquila Efesupi taqllapa. Chaymanmi, Alejandriamanta uk Israel runa Apolos shutiq çaran. Paymi Dyus nitin iskribikashakunata kusa allita intrakaq kar, runakunatapis alliplata intrachiq.

²⁵ Chaynulla kusa allitami yaçhakusha karan Shutichikuq Juan, Amitunchik Jesuspaq yaçhachikushanmatapis. Chaymiri Amitunchikpaq yaçhashantaqa, kusa aligrila allita yaçhachikuq.

²⁶ Chayraykumi, Apolosqa mana manchakur imachu, tantakananllapa wasipi yaçhachikuq qallariran. Chaynu yaçhachikuqta uyaparmi, Priscilawan Aquilaqa, Apolostaqa wakaqla apar kusa masta intrachiranllapa Dyuspaqqa, imanumi washamanchik nir ima.

²⁷ Chaymanta Apolos uk lugar Acaya shutiqman rinatinga, Jesuspi kriyiqkunaqa, kusata animachir uk kartata rurar kaçharanllapa Acayapi kriyiqkunaman, Apolos çhatinga shumaqta samachinanllapapaq. Chaymi Apolos çharqa, Dyus akrashan kriyiqkunataqa, kusata yanaparan.

²⁸ Chaqa tukuy Israel runakunataqa intrachiran Jesuspaq, payqa Dyuspa Akrashan Cristun nir. Chaynulla Dyus nitin iskribikashakunata liyir chaypaq intrachikutinmi, mana mayqanpis mana chaynuchu niytaqa puytiranllapachu.

19

Pablumi Éfeso pwiblupi

¹ Corinto pwiblupi, Apolos kanankamanqa, Pabluqa Antioquía pwiblumanta lluqshir rir, chay

achka shallqakaq pwiblukunata watukurnaqa, çharan Êfeso pwibluman. Chaypimi tariran ayka kriyikunata. ² Chaymi paykunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Kriyitkillapaqachu, Dyuspa Santu Ispiritunqa, qamkunaman shamuran? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Manami Santu Ispiritu kan nirlamapis uya-pashachu kanillapa nir.

³ Chaynu nitinllapaqa, qashan Pabluqa tapuran:

—¿Chaqa, Santu Ispiritunta mana riqsirqa, imanutaq shutikushaykillapaqa? nir.

Chayna, paykunapis qashan niranllapa:

—Shutichikuq Juan yaçhachikushanta kriyirmi, shutikurayllapa nir.

⁴ Chaynu nitinqa, Pabluqa paykunataqa niran:

—Alliptamiri Juanqa, uchanllapata dijar Dyusman tikrakaqkunataqa shutichiq. Piru shutichirqami niq: Kay nuqamantaqami uk runa shamuyan. Chay paypimi kriyinkillapa. Chaynu nirqami Jesucristupaq niyaq.

⁵ Chaynu Pablo nitin uyaparqa, Amitunchik Jesucristupa shutinpi shutikuranllapana.

⁶ Chaymantami Pabluqa ananllapaman makinkunata çhuratin, Dyuspa Santu Ispiritun paykunamanqa shamuran. Chaymi ukman ukman rimaykunapina Dyusllapaq rimiranllapa.

⁷ Tukuyninqami paykunaqa dusi runakuna kasha kanqallapa.

⁸ Chay Êfeso pwiblupi kayarllaraqmi, kimsa misistana Pabluqa risha karan Israel runakunapa tantakananllapa wasiman. Chaypiqami

shumaqta yaĉhachikuq mana mayqantapis mancharchu, “Dyusninchikqami mushuqmanta nuqanchikkunata mantamayashunllapa” nir ima. ⁹ Piru chaynumapis, wakinqa kusa mana intrakaq runa kar, mana kriyinaranllapachu. Ashwanmi Jesuspi kriyiqkunata tukuy runakunapa naypanpi kusa ukmanta juraparanllapa. Chaymi Pabluga kriyiqkunataqa akrrar, aparan uk runa Tiranno shutiqpa yaĉhachikunan wasinman. ¹⁰ Chaypinami Pabluga waran waran yaĉhachikuran, ishkay añuta. Chaynumi, tukuy Israel runakuna, mana Israel runakunamapis prubinsya Asiapi taqkunaqa, uyakuranllapa Amitunchik Jesuspa shumaq rimaynintaqa.

¹¹ Dyus pudirinwan Pabluta yanapatinmi, kusa shumaq mana ruraypaq milagrukunata ruraran. ¹² Chayraykumi Pablupataqa raĉhpanlata, pañu ĉhurakushanlamatapis qishaqninkunaman apaqllapa. Chaynu apatinllapami, qishaqkunaqa dasla alliyaq. Chaynulla dyablupa yarpuyinmapis lluqshiq qishaqkunamantaqa.

¹³⁻¹⁴ Karanpismi Israelmanta wakin runakuna dyablupa yarpuyininkunata runakunamanta lluqshichiq. Kay paykunamanta karanllapa kurakunapa mantagnin Escevapa syiti wamrankuna. Paykunami Pablo rurayashanta rikar, Jesuspa shutinwanna uk runamanta dyablupa yarpuyininta lluqshichinarqa niqllapa: “Chay Pablo yaĉhachikuyashan Jesuspa shutinpi nishunillapa: ¡Kay runapa rurinmanta lluqshiy! nir”.

15 Chaynu niyatinllapami dyablupa yarpuyinqa niran: “Nuqaqami Jesustaqa riqsini. Chaynulla yaĉhani Pablupaqpis, mayqanmi payqa nirmapis. Piru ¿qamkunaqa pitaq kankillapa mantamanaykillapapaqqa?” nir.

16 Chaynu nirqami, chay kutilla chay dyablupa yarpuyinwan runaqa, kuntran tikrakar kusa jwirsayjun kar, chay Escevapa syiti wamrankunataqa binsir kusata qischaran. Chaynu qischatinllapami, chay wasimantaqa lirila limpu lisyakasha alsakar riranllapa.

17 Tukuy Éfeso pwiblupi taqkunaqa, Israel mana Israel runakunamapis chay syiti runakunata pasashanta uyaparllapaqa, alliplata manchakuranllapa. Chaymi, Amitunchik Jesuspa shutinta kusa allinpaq riqsirna, ashwan kusata alabaranllapa ima.

18 Chaynulla tukuy kriyiqkunaqa, unay ima mana allin rurashanllapapaqqa, tukuypa naypanpi rimaranllapa: “Mana allintachu tukusha karayllapa” nir.

19 Chayrayku unay wasqakuqkuna, surtyakuqkunamapis, Amitunchik Jesuspi kriyirna chay sirbiq papilninllapamatapis apamur rupachiranllapa tukuypa naypanpi. Chay papilnin rupashakunapa ĉhaninqami, karan sinkwinta mil (50,000) qillay yupay.

20 Chaynumiri Amitunchik Jesuspa shumaq rimaynintaqa uyakur, pudirninta rikar ima, mastana kriyir achkayaranllapa.

21 Tukuy chaykuna pasatinnaqa, Pabluqa riyta yarpuran Macedoniaman, Acayaman, chaynulla Jerusalenman ĉhanankaman. Chaymi niqpis:

“Jerusalenman çharqa, Romamanpis rishaq” nir. ²² Chaymi ashwan kaçharan Macedoniaman ishkey yanapaqninkunata, Timoteuwan Erastuta. Nataq pay-shuypaqa kidaranraq prubinsya Asiallapi uk tyimpu masta.

Efesupimi kusa ukmanta tukuranllapa

²³ Chay tyimpukunapiqami, kusala ukmanta tukuranllapa Jesuspi kriyiqkunata kuntrashan-rayku. ²⁴ Chaytaqami uk runa Demetrio shutiq ruran wakin runakunawan. Demetriuqami plata-manta ruraq, dyusnin Diana * niqllapa chaypa wasinpa ritratunkunata. Chaynulla paywan trabajaqkunatapis kusa achkata pagraq.

²⁵ Chaymi chay trabajaqninkunata, wakin chaynukaqllapi trabajaqkunawan tantar, kaynu niran:

“Taytituykuna, qamkunaqami yaçhankillapa chay trabajashanchikwan imanchikta tarikur kusa shumaqta kawsanchikllapa nir. ²⁶ Piru qamkuna rikashaykillapanu, uyapashaykillapanu, chay Pablo shutiq runaqa, purin runakunata yaçhachir kay rurashanchikllapa dyuskunaqashi mana chiqap dyuschu nir ima. Chaynu purirqami yaqqa tukuy intirupina runakunataqa intrachisha, mana kay Efesulapichu. Ashwan tukuy kay prubinsya Asiapimapis tukuykaqtana kriyichisha.

²⁷ Kayqami allip manchakuypaq. Chaqa manana ganayta puytichuwanllapanachu. Chaynulla chay mamanchik Dianapa iglisanmatapis manana shumaqtanachu riqsinmanllapa.

* **19:24** Kay Dianatami “Artemisa” niqllapapis.

Chaynu ruratinllapaqami, chay mamanchik Dianataqa manana pipis kriyingallapanachu tukuy Asiamanta runakuna, chaynulla tukuy may pachamanta runakuna kriyiq chaykunamapis”.

²⁸ Chaynu nitin, uyaparmi kusata piñakur kaynu niranllapa: “¡Biba biba mamanchik Dianaqa! ¡Chayqa paymi nuqanchik Efesumanta runakunapa dyusninchikqa!” nir.

²⁹ Chaynumiri chay pwiblupi kaqkunaqa tukuyula kusa ukman dispantakaypaqta tukuranllapa. Chaymi kallpar rir ayparanllapa Macedoniamanta ishkay runakuna, Pabluta yapar puriqkunata. Ukninga shutiq Gayo, uknin-shuypaqa Aristarco. Chay paykunataqa aysachakur aparanllapa chay kusa atun tantakananllapa wasiman. ³⁰ Chay wasi ruriman yaykuchitinllapaqa, Pabluga yaykunaran runakunawan parlaq. Piru wakin kriyiq masinkuna mana yaykunantaqa munaranllapachu. ³¹ Chaynulla chay prubinsyamanta karguyjunkuna Pablupa riqsinan karan chaykunapis, niranllapa: “Willayllapa ama yaykunqachu chay kuntrankunamanqa” nir.

³² Chaykamanqami ruripiqta tantakasha runakunaqa, wakinqa ukmanta niaqllapa. Chaynulla wakinkunapis ukmanta niaqllapa. Nataq wakinkuna-shuypaqa mana yaçhayanllapachu imapaqmi tantakamushanchikllapa nirmapis. Piru chaynumapis kusata lanyaranllapa. ³³ Piru chaypi Israel runa kaqkunaqami, uknin Alejandrutaqa naypaqman kumsar kaçharan paykunapaq rیمانانپاۛ. Chaymi naypaqman lluqshir, Alejandruqa

makinlawan siñata rurar runakunata uyarachir intrachiyta yarpuran. ³⁴ Piru chaynu tukutinmi, kwintata qukuranllapa paypis Israel runa nir. Chaymi, ashwan qaychakuranllapa ishkay urata yupay kaynu nir: “¡Biba biba mamanchik Dianaqa! ¡Chay paymi tukuy Efesumanta runakunapa dyusninchikqa!” nir.

³⁵ Nataq, Éfeso pwiblupa sikritaryun-shuypaqa runakunata upallachir niran:

“Taytituykuna, tukuy pachamanta runakunami yaçhanllapa, kay pwiblumanta runakunaqa inkargakasha syilumanta ishkimusha mamanchik Dianata kuytanallapapaq, chaynulla iglisyantapis rikananllapapaq. ³⁶ Yaçhashaykillapanu, manami mayqanpis mana niytaqa puytinllapachu dyusninchikllapataqa. Chaymi ashwan ama imatapis rurayta yarpuyllapachu, manaraq allita yarpurqa. ³⁷ Kay runakunata apamushaykillapagami, mana imatapis mana allintaqa rurashachu mamanchik Dianapa iglisyantaqa. Chaynulla mamitanchiktaqa manami jurapashalamapischu. ³⁸ Chay Demetrio trabjadurninkunawan, chaynulla mayqanwan dimandayta yarpuyatinllapapaq, chaypi wakmaqa jwiskuna chaykunapaq parlananllapapaqqa. Chaypiqa paykunana yaçhanqallapa imanun parlashaq nirmapis. ³⁹ Qamkuna imata mas yaçhayta munarqa tukuy mantakuqkunawan tantanakur parlayllapa. ⁴⁰ Piru kay pasashanrayku karguyjunkunaqa nimachuwanllapa mana allintachu tukushaykillapa nir. Chaynu nimashallapapaq mana imanun

washakayta puytishunllapachu, imapaqmi kaynu purichinakuyanillapa nirmapis”.

⁴¹ Tukuy chaykunata willarqami, runakunataqa riyllapana nitin riranllapana.

20

Pablumi riran Macedoniaman Greciamanpis

¹ Chaynu kusa ukmanta tukuyar qasillatinllapanaqami, Pabluqa Jesuspi kriyiqkunata qayamur, kusata animachir abrasar ima dispidirnaqa riran Macedonia lugarman. ² Chaymi, chaypa lugarninkunapiqa tukuy kriyiqkunata watukur animachir shumaqta willar imanaqa, riran prubinsya Greciaman. ³ Chaypiqami kimsa misista tayar, Siria lugarman riyta yarpuran. Chaymanta, Siria lugarman rinanpaq yaqqana yaku karruman iqayarqa, Pabluqa yaçharan, Israel runakunashi wanuchinanpaq yarpusha nir. Chaymi payqa yarpuran qashan çhakpala Macedonia lugarllata tikrakar riyta. ⁴ Chaymanta Pablo ritinqa, yapar riranllapa Berea pwiblumanta Pirro shutiq runapa wamran Sópater, chaynulla Aristarcuwan Segundo ima. Paykunaqami ishkantin Tesalónica pwiblumanta kaqllapa. Chaynulla riranllapapis Derbe pwiblumanta Gayuwan Timoteo. Wakin riqkunaqami prubinsya Asiamanta Tíquico, Trófimo ima kaqllapa. ⁵ Tukuy kay uknichikkunami naypaqta rir, Troas pwiblupi yaramaranllapa.

⁶ Nataq, nuçakunaqa Pascua fyista pasatinna, Filipos pwiblumantaqa rirayllapa yaku karrupi. Chaymantami, sinku diyamanta çharayllapa Troas

pwibluman. Chayna, wakpiqa syiti diyata karayllapa.

Pablumi Troas pwiblupi kriyiqkunata watukuran

⁷ Piru chay simanapa punta diya qallarinanpiqa, tantakarayllapa Santa Mikunata mikunayllapapaq. Nataq Pabluqa allaqnin rinanpaqna kar, mana shaykuqchu chaypi tutakaman yaçhachiyaran kriyiq masinkunataqa.

⁸ Tukuymi uk wasipa unaq kimsa altunpi tantakasha karayllapa. Chaynulla chaypiqami achka bilakuna achkirachikuyaran.

⁹ Chaypi Pablo yaçhachikuyatinga, uk musu wamra Eutico shutiq bintanalapi uyakur tayaq. Chaynu kusa unaytana uyakur tayatinga chay musutaqa punuy binsiran. Chaymi wasipa unaq kimsa altunmanta ratamuran pachaman. Chaynu ratamutinga, wanushatana tariranllapa. ¹⁰ Piru Pabluqa pachaman ishkimur, chay wanushataqa piratar abrasar chaypi kaqkunataqa niran:

—Ama manchakuyllapachu. Kawsayanmi kay musuqa nir.

¹¹ Chayna, Pabluwan tukuy chaypi kaqkunaqa qashan chay wasipa unaq altun kayashanllapaman iqar, Santa Mikunata tantakar mikutinllapanaqa, yaçhachikuran achkiyanankaman. Chaymantaqami riranna. ¹² Nataq chay Euticutaqa kawsaqtana aparanllapa wasinmanqa. Chaymi chay llakiqkunaqa kusalata aligriyananllapa.

Troasmanta Mileto pwibluman riranllapa

¹³ Riyatiyllapanaqa, nimiranllapa: “Qamkunaqa yaku karrupi naypaskiyllapa Asón

pwibluman. Nataq nuqami çhakpala shamushaq” nir.

Chaynu Pablo nimatinllapami, rirayllapa yaku karrupi naypaqta payta wakpi yaraq.

¹⁴ Yarakuyatiyllapa çhatinnaqa, yaku karrupina rirayllapa Mitilene shutiq pwibluman.

¹⁵ Chaynulla chay pwiblumantapis lluqshir, allaqninraq pasarayllapa mar yakupa çhaypinlapi uk pachita kaq chaypa naypanlawta. Chay pachitaqami shutiq Quío. Nataq allaqninraqmi çharayllapa Samos pwiblumanqa. Chaymanta chay pwiblumanta rirna, allaqnin [Trogiliuman çhar pasar] çharayllapa Mileto shutiq pwiblumanqa.

¹⁶ Chaqa Pabluqari mana yaykunaranchu chay Éfeso shutiq pwiblumanqa, chay prubinsya Asiapi mana kidanar. Chaqa payqami daskaqla çhanaran Jerusalén pwiblumanqa, ashwan chay Pentecostés fyista Jerusalemni kaq chaypi kayta munar.

Pablumi Efesumanta kriyiqkunawan

¹⁷ Piru Miletupina karqa, Pabluqa kaçhakuran Éfeso pwibluman, kriyiqkunata rikar yaçhachiqkunata willatin, pay kayashanman shamunanllapapaq. ¹⁸⁻¹⁹ Chaymi, çhamutinllapanaqa paykunataqa niran:

“Qamkunaqami yaçhankillapa imanu nuqa qamkunawan karay naypaqta chay prubinsya Asiaman shamushaymanta-pacha nirmapis. Chaqa, tukuy tyimpumi qamkunawan kar, Amitunchikta sirbisha kani. Manami kusala puytiqkuna yupayqa tukuraychu. Ashwanmi qamkunapaq waqasha,

qischakasha imamapis kani, Israel runakuna imanachimayta munatinllapamapis. ²⁰ Chaynu qischakarpis, manami uyararchu ashwan yanapashunayllapapaq tukuy imatapis yaĉhachishushallapa kani tukuypa naypanpi, chaynulla wasikillapapi ima. ²¹ Chaynulla Israel runakunata, mana Israel runakunamatapis willashana kani, chay uchakushankunata dijarna kriyinanllapapaq Taytanchik Dyuspi, chaynulla Amitunchik Jesucristupipis.

²² “Nataq, kananqami Jerusalén pwibluman riyani, Dyuspa Santu Ispiritun * apamatin. Chaypiqa ima pasamayanqa nirmapis manami yaĉhanichu. ²³ Piru kaylata yaĉhani, kada pwibluman rishaypi Dyuspa Santu Ispiritun willamayan, karsilman itamar qischamayanqal-lapa Jerusalenpi nir. ²⁴ Chaykunata yaĉharmapis, manami llakir manchakunichu wanunaypaqqa. Chaqa kay bidayqa mana imachu nuqapaqqa. Chaymi aligriyar, allita Amitunchik Jesús munashanta ruranani wanunaykaman. Chaqa paymi akramasha runakunata yaĉhachinaypaq: ‘Dyus llakipamarninchik nuqanchikkunata washamayninchikta munan’ nir.

²⁵ “Kanan-shuypaqa qamkunata nishunillapa: Manami kananmantaga rikamankilla-panachu mayqannikillapapis, Amitunchik mantamaqninchikpaq yaĉhachishurayllapa chay qamkunaqa. ²⁶⁻²⁷ Chaymi kananqa willashunillapa: Dyusninchik tukuy

* **20:22** Dyuspa Santu Ispiritun apamatin riyani nirqami intrachimayninchiktapis puytin, ispirituy kusalata animachimatin riray nir.

munashanlata willashushallapa kani mana imalatapis pakarchu. Chaymi kananqa manana mayqannikillapapaqpis uchayjun yupaynachu yarpuni. Chayqa qamkunapinari kanqa.

²⁸ Chayna qamkunana kuytakar, Dyuspi tukuy kriyiqkunataqa shumaqta rikar kuytayllapa. Dyuspa Santu Ispiritunqa, uk michikuqkunata yupay akrashushallapa rikanaykillapapaq paypi kriyiqkunataqa. Chaqa paypi kriyiqkunaraykumi Amitunchik Jesusqa kruspi wanur yawarninwan rantishana.

²⁹ “Chaymi nini: Maydiya nuqa ritiynaqami rikarimunqa uk saqra yaçhachikuqkuna. Paykunami, atun surrukuna uyshata mikuqkuna yupay kanqallapa. Chaymi kriyiqkunataqa ukmanta yaçhachitin manana Dyuspiqa kriyingallapanachu. ³⁰ Chaynulla qamkunamanta wakinnikillapami Dyuspa kuntran tikrakar, ukmanta yaçhachikutin Dyuspi wakin kriyiqkunaqa chaypina kriyingallapa.

³¹ Chaymi qamkunaqa kusata kuytakar alamirala kawsankillapa. Yarpunkillapa kimsa añutami, tuta, unaq katinmapis, waqaypi ima, mana shaykuq tukuynikillapata yaçhachishurayllapa.

³² “Kanan-shuypaqa kriyiq masiykuna, Dyusninchikman mañakusha kani payna qamkunata llakipashurllapa kusa shumaqtana kuytashunanllapapaq. Ashwan payna kananqa qamkunata yanapashurllapa kusa yaçhaqpaqna tikrashunqallapa. Chayna chay arnishushannu washashunqallapa tukuy kriyiqkunataqa. ³³ Manami nuqallapaqqa raçhpata, uruta, qillaymatapis munashachu

kani, mayqanpatapis. ³⁴ Ashwan allitami yaçhankillapa, makiywan trabajaray, nuqapaq chaynulla wakin pullay kaqkunapaqpis. ³⁵ Chaqa Amitunchik Jesusmi nisha: ‘Mas allinmi kanqa ministiqkunata qunallapapaq, ashwan paykuna qumanallapamantaqa’ nir. Chaynu pullaykillapa karqami, nuqaqa yaçhachishuyaqlapa kani “Trabajar ministiq runakunata yanapankillapa’ nir”.

³⁶ Chaymanta chaynu nirqa Pabluga tukuy paykunawan qunqurikur Dyusman mañakuranllapa. ³⁷ Chaymi tukuyinllapa waqar Pablutaqa abrasar mucharanllapa ima. ³⁸ Chaqa paykunaqami alliplata llakisha karanllapa, Pablo “Mananami rikamankillapachu” nisha karan chayrayku. Chaymantami Pablutaqa yapar aparanllapa yaku karru kayashankaman.

21

Pablumi qashan riran Jerusalenman

¹ Chaymanta Jesuspi kriyiq masiyllapata dijarna rirayllapa yaku karrupi uk pwiblu Cos shutiqman. Chaymanta allaqninga, rirayllapa Rodas pwibluman. Chaymantami rirayllapa Pátara pwiblumanpis. ² Chay Patarapimi, tarirayllapa uk yaku karruta. Chayqami riyaran uk pwiblu Fenicia shutiqman. Chaymi, chayman iqar rirayllapa wakmanqa. ³ Chayna chay yakupa ananta riqnuqa, rikarayllapa yakupa çhaypinlapi uk pwiblu Chipre shutiqta. Chay pwiblumi, ichuqlawniyllapapi karan. Chayta pasarmi rirayllapa uk prubinsya Siria shutiqkaman. Piru chay yaku karrumanta

kargakunata chay Tiro pwiblupi ishkichinanpaq katinmi, nuqakunapis chay yaku karrumanta ishkir chay pwiblumanqa yaykurayllaparaq. ⁴ Chayman yaykurqa, Jesuspi kriyiqkunata tarir chaypi paykunawan kidarayllapa syiti diyata. Piru paykunatami, Dyuspa Santu Ispiritun willasha katin, Pablutaqa willaranllapa ama rinanpaqchu Jerusalemmanqa. ⁵ Chaynu niyatinllapamapis, syiti diya pasatinnaga Pabluwan rirayllapana. Chayna tukuy runakuna, warmikuna wamrituntin ima yapamaranllapa pwiblumanta llugshinayllapakaman. Chaymi, mar yakupa manyanlapi qunqurikur Dyusman mañakurayllapa. ⁶ Chaymanta dispidikur yaku karruman iqatiyllapanaqa, paykunapis tikrakanllapa wasinllapamanna.

⁷ Chaynu Tiro pwiblumanta rirmi, Tolemaida pwibluman çharayllapa. Chayman çharmi, Jesuspi kriyiq masiyllapata tarir saludarayllapa. Chayna chaypi kidarayllapa paykunawanqa uk diyataraq. ⁸ Chaymanta allaqnin chay pwiblumanta rirqa, çharayllapa Cesarea pwibluman. Chayman çharnaqa, rirayllapa kriyiq masiyllapa Felipipa wasinman samaq. Paymi apustulkunapa syiti akrashanmanta uknin kaq. * Paymi mana kriyiqkunata intrachiq Jesuspi kriyir washakananllapapaq. ⁹ Kay Felipipami, kwatru shipash wamrankuna mana runayjunchu kaq. Paykunaqami Dyuspaq rimaqninkuna karanllapa. ¹⁰ Chayna, chay paykunapa wasinpi ayka diyatana kayatiyllapaqa, Judea

* **21:8** Rikayllapa Hechos 6.1-6.

pwiblumanta Dyuspaq rimaqnin uk runa Agabo shutiq êcharan. ¹¹ Paymi, Pablo waêhkakushan waêhkunta llugshichir êhakinta, makinta watakur niran:

—Dyuspa Santu Ispiritunmi nin, Jerusalenpiqa Israel runakunaqashi kay waêhkupa amuntaqa, kaynu watar uklawmanta jwira kaq runakunata quyanqa nir.

¹² Chayta uyarmi, nuqakuna, chaynulla Cesarea pwiblumanta kaqkunapis, Pablutaqa rugarayllapa ama Jerusalenmanqa riranpaq. ¹³ Piru Pabluqa nimiranllapa:

—¿Imapaqtaq waqankillapa? Kusataraq llakichimankillapa. Nuqaqami listuna kani mana watakanaylapaqchu. Ashwanmi Amitunchik Jesucristurayku Jerusalenpi wanuyapaq karmapis, wanushaq.

¹⁴ Chayna mana imanupis kidanatinmi, mana imatapis willarllapanachu, “Amitunchik Jesús munashanmi kanqa” nirayllapa.

¹⁵ Chaymantaqa nuqakunapis alli kamkachikur imanaqa, rirayllapana Jerusalenmanqa.

¹⁶ Pullayllapaqami Cesarea pwiblumanta ayka kriyiq masiyllapakuna riranllapa. Paykunami apamaranllapa Chiprimanta uk runa Mnasón shutiqpa wasinman. Chaymi payqa Jesuspi unaymanta-pacha kriyiq kar samachimaranllapa.

Pablumi Santiaguta watukuq riran

¹⁷ Chayna, Jerusalén pwibluman êhatiyllapaqa, Jesuspi kriyiqkunaqa kusa aligrila samachimaranllapa. ¹⁸ Chaymanta allaqninga,

Pabluwan nuqakunaqa rirayllapa chay punta yaĉhachiqninllapa Santiaguta watukuq. Chayman ĉhatiyllapaqa chaypi kasha karanllapa tukuy kriyiqkunata rikar yaĉhachiqninkuna ima. ¹⁹ Chaymi, Pabluqa tukuyninta saludar manyaqmanta parlaq qallariran, Tayta Dyus pudirninwan yanapatin chay jwira mana Israel runakunawan rurashanta ima. ²⁰ Chaynu parlatinmi, Dyusta kusata alabaranllapa. Chayna, Pablutaqa niranllapa:

“Allitami ninki kriyiq masiy. Qam rikashaykinumi tukuy Israel runakunamanta, Jesucristupi kusala achkana kriyinllapa. Piru ninllapami Moisés mantakushanllatashi rurashaqllapa nir. ²¹ Chaynulla nishapismi, qamshi Israel runakuna uklaw pachakunapi taqtaqa ninki: ‘Moisés mantakushantaqa ama kasunkichu’ nir. Chaynullashi ninkipis: ‘Chay siñal kustumrita, chay wakin kustumrikillapatapis ama kasunkillapachu’ nir. ²² ¿Imanutaq tukushaqllapa? Chaqa runakunaqami yaĉhanqallapa qam kaypi kanki nir. ²³ Kaytami ruranaykipaq allin kanqa: Kay nuqakunamantami kan kwatru runakuna. Paykunami kumpliyanqallapa Dyusta arnishanllapataqa. ²⁴ Paykunawan pulla rir, rurayllapa chay paqakuna kustumritaqa. † Chaymanta, chay gastashanllapata pagray, paykunapis aqchanta rutunanllapapaq. Chaynuqami tukuy yaĉhanqallapa qampaqqa ‘Yanqalla rimapakuyashanchikllapa’ nir. Ashwan nishunqallapa ‘Payqa Moisés mantakushantaqa

† **21:24** Masta intrakanarqa rikashunllapa Números 6.1-12.

chigapta kasun' nir.

²⁵ “Piru chay jwira mana Israel runakuna kriyiqkunatami, mana kay nuqakuna rurani chaytaraq ruray ima ninillapachu. Ashwan kaykunalata rurananpaq iskribir † willasha kanillapa kaynu nir: ‘Ama mikuyllapachu runakuna rurashan yanqa dyuskunapaq ufrindata çhurashanllapakunata. Chaynulla ama mikuyllapapischu animalpa yawarninta, animal ratar, manaqa çhuqar wanushapa aychantapis. Chaynulla runa kar, manaqa warmi karpis, ama ukwan ukwanqa pununkillapachu’ nir”.

Dyusta adurananllapa wasipi Pabluta ayparanllapa

²⁶ Chaynu willatinllapami, allaqmantaqa Pabluqa chay kwatru runakunawan riran, chay paqakuna kustumritaqa pulla rurananllapapaq. Chaymanta chay kustumrita rurar tukchinanllapapaqnaqa, Pabluqa Dyusta aduranan wasiman rir yaykur, willaran ima diyami chay ufrinditanllapata çhurayanqallapa nir.

²⁷ Chayna chay willashan syiti diya kumpalikayatinnaqa, Asiamanta shamuq Israel runakunaqa, Dyusta aduranan wasipi Pablutaqa rikaranllapa. Chaymi runakunata willatin, kusa ukmanta piñakur, Pabluta kuntrar ayparanllapa. ²⁸ Chaynu ayparanllapami, kusa jwirtita kaynu niranllapa:

“Israel pwibluymanta kaq runakuna, jyanapamayllapa! Kay runami, tukuy pachapi runakunata yaçhachir purin. Chaynuqami nuqanchikkunata, Moisés mantakushanta, chaynulla Dyusta

† 21:25 Rikayllapa Hechos 15.29.

adurananchikllapa wasimatapis kuntrar purin. Chaynu kuntramayarninchikllapamapis, ashwan kananqa Dyuspa kusa allin adurana wasimanpis, apamusha yanqa jwira mana kriyiq runakunata. Chayta rurarmi mana allintachu rurayan” nir.

²⁹ Chaynuqami niyaqllapa, Trófimo shutiq runawan pulla pwiblupi puriqta rikashanllaparayku. Chay Trofimuqami Efesumanta, mana Israel runachu kaq. Chaymi yarpuqllapa, Pabluga chay Trofimutapis apamusha kanqa Dyusta adurananllapa wasiman nir.

³⁰ Chaymi chay pwiblumanta tukuyla runakuna kusala ukmanta piñakur, kallpar rir çharanllapa Dyusta adurananllapa wasimanqa. Chaymantami Pablutaqa aypar aysaçhakur urqumur, punkukunamatapis chay kutilla kirparanllapa. ³¹ Chaynumi Pabluta limpu wanuchinanllapapaqna katinga, Romamanta suldadukunapa mantaqinta kunachiranllapa, kay pwiblumanta runakuna kusa ukmanta tukuq qallarishallapa nir.

³² Chaymi payqa suldadunkunata, suldadukunapa mantaqninkunata ima tantar, kallpar riranllapa chay runakuna kayashanmanqa. Chayna paykunata rikarqa, Pablutaqa dijaranllapana chay qishayashanllapamantaqa. ³³ Chaymi chay suldadukunapa mantaqninga qimikar, Pabluta aypar kaçhakuran alli watananllapapaq ishkay kadinakunawan. Chaymanta chay runakunataqa tapuran: “¿Pitaq payqa, imatataq rurasha?” nir.

³⁴ Chaynu taputinllapami wakinqa ukmanta niyaq. Nataq ukkunaqami ukmanta niyaqllapa,

mana chayllatachu. Chayraykumi mana imapaq rimayanllapa nirpis intrakaranchu. Chaymi, kaçhakuran kwartilman apananllapapaq Pablutaqa. ³⁵ Chaymanta chay kwartilman çharnaqa, alsar Pablutaqa ruriman yaykuchiq qallariranllapa, chay achka runakuna qillakachir ikinta riyashanllaparayku. ³⁶ Chaqa tukuy runakunamiri ikinta riyaranllapa, kusa jwirtita kaynu nir: “¡Wanuchiyllapa!”

Pablumi tukuy pa naypanpi rimaran washakananpaq

³⁷ Chaymanta, chay kwartilman itananllapapaqna katinga, Pabluqa kaynu nir tapuran chay mantakuqtaqa:

—¿Qamwanchu uk ratituta parlayta puytini? nir.

Chaymi, chay mantakuqqa niran:

—¿Griego rimaytachu yaçhanki? ³⁸ ¿Manachu qamqa kayanki kanqa Egiptumanta runa uk kuti kusata tukuq qallarir, chunllaq lugarman kwatru mil wanuchikuq runakunawan riran chay? nir.

³⁹ Chaymi, Pabluqa niran:

—Manami. Nuqaqami Israel runa kani, Ciliciapa pwiblun Tarsumanta. Chay pwiblumi kusala riqsikasha pwiblu. Piru uk ratituta yaray, tukuy runakunawan parlanaypaq.

⁴⁰ Chaymi, chay suldadukunapa mantaqninga uk ratituta dijaran rimananpaq. Chaynu dijatinga Pabluqa chay iqayashanllapalapi shar, makinlawan runakunata willar uyarachirqa, hebreo rimaypi kaynu nir willaran chay runakunataqa.

22

¹ “Pwibluymanta taytituykuna uyakuyllapa, kaytami willashaykillapa intrakanaykillapapaq”.

² Chaynu nir hebreo rimaypi rimaqta uyaparllapa, ashwan masta uyakuranllapa. Chaymi, Pabluqa rimaran kaynu nir:

³ “Nuqaqami chiqap Israel runa kani. Ciliciapa pwiblun Tarsupimi nasisha kani. Piru kay Jerusalén pwiblupimi kriyakasha kani. Chaynulla Gamaliel shutiq runami yaçhachimaran, unay rukunchikkunapa kustumrinllawan. Nuqaqami maydiyapis allita Dyuslata sirbiyani nir yarpuq kani, imanutaq qamkuna Dyuslata sirbiyani nir yarpunkillapa chaynulla. ⁴ Yarpuqpismi kani Jesuspi kriyiqkunapa ikinpi wanuchinaypaq purirqa, allinta rurayashaq nir. Chaymi apar itaq kani karsilman ullqutaraq warmitaraq. ⁵ Chaykunapaqqami yaçhan kurakunapa mantagnin, chaynulla ruku mantakuqkunapis. Chaqa paykunami urdinta qumaran, chay Damascupi Israel masinchikllapata qunaypaq. Wakman chay urdinwan riray maskanaypaq Jesuspi tukuy kriyiqkunata kay Jerusalemman apamur qischachikunaypaq.

⁶ “Damascuman nanta riyar yaqqana chay pwibluman çhayatiyllapanaqa, alas dusi yupayqa, unaq syilumanta kusa llipya intiru nuqa kayashayman achkirachikamuran. ⁷ Chaynu achkirachimatinga, rataray pachaman. Chaymi syilumanta uk rimayta uyaparay, kaynu niqta: ‘Saulo, Saulo. ¿Imapaqtaq ikiypi puriyanki qischamanaykipaq?’ nir. ⁸ Chaynu niqta uyaparmi nuqaqa tapuray: ‘¿Mayqantaq kanki

taytituy?’ nir. Chaymi chay rimaqqa nimiran: ‘Nuqaqami Nazaretmanta Jesús kani, chay mayqanpa ikinpiçhi qischanaykipaq puriyanki chay’ nir.

⁹ “Chaymi nuqawan riyay chaykunaqa, chay llipyaraq chaytaqa rikaranllapa. Nataq chay rimayta-shuypaqa mana intrakaranllapachu.

¹⁰ Chaymi nuqaqa qashan tapuray: ‘¿Imatataq rurashaq, Taytituy?’ nir. Chaymi payqa nimiran: ‘Sharir, riy chay riyashayki Damascuman. Chayman chatkimi willashunqallapa imatami ruranki’ nirmapis. ¹¹ Piru chay achkirachikamuqpa llipyayninmi syigu dijamasha katin, chay pullay riqkunana aysakur apamaranllapa Damascumanqa.

¹² “Chay Damascupiqami uk runa Ananías shutiq shamuran rikamaq. Chay paymi kusa llakipakuq runa kaq. Chaynulla allitami kumpliqliq Moisés mantakushankunataqa. Chaymi tukuy Israel runakuna chaypi taqkunaqa kusala allinta rimaq paypaqqa. ¹³ Chaynu rikamaq chamurnaqa nimaq: ‘Kriyiq masiy Saulo, qashan allitana chapakuy’ nir. Chaynu nir willamatinga, paytaqa chay kutilla rikarayna. ¹⁴ Chaynulla nimiranpis: ‘Unay rukunchikkunapa Dyusninmi akrashusha pay munashanta riqsinaykipaq. Chayna kusala allin Amitunchikta rikar, pay willashutin uyanaykipaq. ¹⁵ Chaqa qammi tukuy kay rikashaykipaq, uyapashaykipaq uk tistigu karna, tukuy intirupi parlakunki. ¹⁶ Chayraykumi, ama yararchu ashwan chay uchaykikunamanta shumaqna kanaykipaq,

Amitunchik washamaqninchik nir kriyir sharir kananlla shutikuy' nir.

¹⁷ “Chaymanta Jerusalemman tikrarakaray. Chaymi chaypiqa Dyusta adurananllapa wasiman rir mañakuyarqa, rikapakuray ¹⁸ Amitunchik kaynu nimaqta: ‘Kay Jerusalem pimi nuqapaq rimar parlakutkiqa, mana kriyishunqallapachu. Chayrayku kaymantaqa utqar lluqshir riy’ nir.

¹⁹ “Chaynu nimatinga nuqaqa niray: ‘Piru Taytituy, paykunami yaçhan nuqaqa tukuy tantakananllapa wasikunaman çhar, qampi kriyiqkunata prisur qischaq kani nirmapis.

²⁰ Chaynulla qampaq rimaq Estebanta yawarninta içhachir wanuchiyatinllapamapis, nuqami chaypi kar allinmi wanuchiyllapa niq kani. Chaynullami raçhpanmantapis kuytaq kani chay wanuchikuqkunapataqa’ nir. ²¹ Piru Amitunchikqa nimiran: ‘Utqar riyna. Chaqa kaçhashuyanimi jwira mana Israel runakunaman nuqapaq yaçhachikunaykipaq’ nir”.

Pablumi suldadukunapa mantaqinpa naypanpi

²² Tukuy chaykunata rimatinmi kaykamanqa Pablutaqa uyakuranllaparaq. Piru “Jwira mana Israel runakunaman Dyus kaçhamasha” nitinshuypaqa, kusa jwirtita kaynu niranllapa: “Wak runaqami mana allinchi kawsananpaqqa, jwanuchiy!” nir.

²³ Chaynu kusa jwirtita rimar raçhpanllapamatapis çhaspir, allpata unaqman ima itakuyatinllapaqa, ²⁴ suldadukunapa mantaqinqa kaçhakuran Pabluta kwartilman

itananllapapaq. Kaçhakuranpismi wipyatin rimananpaq, imapaqshi chay runakunaqa paypaq chaynu rimapakunllapa nir. ²⁵ Piru wipyananllapapaq watashallapana katinga, Pabluqa tapuran chay suldadukunapa kapitanninta kaynu nir:

—¿Qamkunataqachu mantashushallapa romano runata wipyayanaykipaq, mana imanusha kasha nir allita yaçharmapis? nir.

²⁶ Chaynu nitin, uyaparqami chay suldadukunapa kapitanninqa rir kaynu nir willaran chay suldadukunapa mantaqnintaqa:

—¿Imatataq rurayanki kanqa kay runawanqa? Chaqa payqami romano runa nir.

²⁷ Chaynu nitinga, chay suldadukunapa mantaqninqa Pabluman qimikar kaynu nir tapuran:

—¿Chiqaptachu qamqa romano kanki? nir.

Pabluqa niran:

—Arí. Romanumi kani nir.

²⁸ Chaymi chay suldadukunapa mantaqninqa Pablutaqa niran:

—Nuqaqami achka qillaykunata gataray romano kanaypaqqa nir.

Nataq Pabluqa niran:

—Nuqaqami romano kani taytayrayku.

²⁹ Chaynu Pablo nitinmi chay wipyar rimachinanpaq karan chaykunaqa paymanta wakaq tukuranllapa. Chaynulla chay suldadukunapa mantaqninmapis romano nir kwintata qukarqa, kusata manchakuran kadinakunawan watashanpaqqa.

Pablumi kusa karguyjunkunapa naypanpi

³⁰ Chaymanta allaqningqa, chay suldadukunapa mantaqningqa, ¿imapaqtaq Israel runakunaqa Pablutaqa uchachayanllapa? nir chiqapta yaĉhanaran. Chaymi kadinakunawan watashanta kaĉhar, kaĉhakuran tantakamunanllapapaq chay kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla kusa mas karguyjunkunapis. Chaymanta Pabluta urqur paykunapa naypanman qimiran.

23

¹ Chaymi Pabluqa tukuy chay tantakasha kusa mas karguyjunkunata chapar kaynu niran:

—Ukniykuna, nuqaqami kanankaman Dyuspa naypanpiqa tasha kani allinkunata yarpur, rurari ma.

² Chaynu nitinmi, kurakunapa mantaqnin Ananiasqa willaran, chay yatankaqlapi kaq runakunata, Pabluta shiminpi maqananllapapaq.

³ Chaymi Pabluqa niran:

—¡Allin tukuq runa, Dyusmi qamtapis maqashunqa! Chaqa qam, liy nishannullata nuqawan ruranaykipaq chaypi tayarqa, ¿imapaqtaq liyta mana kasurqa maqachimanki? nir.

⁴ Chaynu nitinqa, chaypi kaqkunaqa niranllapa:

—¿Waknuchu Dyus akrashan kurakunapa mantaqnintaqa musyanki? nir.

⁵ Pabluqa niran:

—Ukniykuna, manami nuqaqa yaĉharaychu kurakunapa mantaqnin kanqa nirqa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: ‘Amami

pwibluykipi mantakuqtaqa mana allinta willankichu' nir.

⁶ Chaymantami Pabluqa chaypi tantakashakunaqa fariseo, saduceo runakuna nir kwintata qukaran. Chaymi jwirtita rimar niran:

—Uknaykuna, nuqaqami fariseo runa kani, fariseukunapa ayllun. Chayraykumi, wanushakunaqa qashan kawsamun nir kriyiq katiy, allita tapumar yaçhamanayanllapa.

⁷ Chaynu Pablo nitinmi, chay fariseukuna, chaynulla saduceo runakunapis, paynin paynin willanakur, chiqanchanakuranllapa. Chaqa fariseo runakuna yupayllami Pablupis kriyiq. ⁸ Piru saduceo runakunaqa ninllapa, wanuqkunaqashi mana kawsamunnachu nir. Chaynulla ninpis, angelkuna, ispiritupis, mana kanchu nir. Nataq fariseo runakunashuypaqa kriyinllapa chay saduceukuna mana kriyishankunapiqa. ⁹ Chaynu piñachinakurmi, paynin paynin anyanakuranllapa. Chayna, yaçhar yaçhachikuqkuna fariseukuna kar, sharir kaynu niranllapa Pablupaqqa:

—Kay runaqa mana ima mana allintapis rurashachu. Imanupiqaçhi uk ispiritu, manaqachu uk ángel willatin rimasha kanqa nir.

¹⁰ Piru chaynu mana qasillaq anyanakuyatinllapaqa, chay suldadukunapa mantaqninga yarpuran: Wak Pablutaçhi aypar piti piti tukchinqallapa nir. Chaymi ayka suldadukunata kaçharan Pabluta dasla apananpaq chay kwartil kayashanllaman.

11 Chaymanta chay tuta yurqaypimi Amitunchikqa Pabluman rikarir niran: “Shachinakuy Pablo. Chaqa nuqapaq kay Jerusalenpi rimashaykinumi, Romapipis rimanki” nir.

Pabluta wanuchinanpaqmi parlaranllapa

12 Chaymanta achkiyatinnaqa, wakin Israel runakunaqa parlaranllapa iman Pabluta wanuchinanllapapaq nirmapis. Chaymi juraranllapamapis, manashi mikuyanqallapachu, chaynulla manashi upyayanqalamapischu Pabluta manaraq wanuchisha karqa nir.

13 Chaynu tratuta rurasha chaykunaqami, kwarintamantapis mas runakuna karanllapa.

14 Chaymi kurakunapa mantaqninkunaman, chaynulla ruku mantakuqkunaman rir kaynu niran:

—Nuqakunaqami jurasha kanillapa ama mikunayllapapaqchu, manaraq Pabluta wanuchiyarqa. 15 Kananqami qamkuna chay wakin kusa mas karguyjunkunawan mañayllapa chay suldadukunapa mantaqninta qamkunaman allaqmanta Pabluta apamunanllapapaq, ‘Imanullapis allita tapushaqlapa’ nirla. Chaypaqqami, nuqakunaqa listuna yarakuyashaqlapa, manaraq chamuyatin wanuchinayllapapaq.

16 Piru chaynu parlashanllapapaqmi, Pablupa irmananpa wamran yaçharan. Chayta yaçharqa, riran chay suldadukunapa kwartilninman Pabluta willaq. 17 Chaymi, Pabluqa suldadukunapa uk kapitanninta qayar niran:

—Kay wamrata apay mantaqnikiman. Paymi imalataqa willanayan nir.

¹⁸ Chaymi, chay kapitanqa mantaqninman apar niran:

—Chay prisu kaq Pablumi qayamar nimasha, kay wamrata qamman apamunaypaq. Chaqa payqashi imalataqa willashunayan nir.

¹⁹ Chaymi, chay suldadukunapa mantaqninga, makinmanta aysakur wakaqla apar chay wamrataqa kaynuta tapuran:

—¿Imatataq willamanayanki? nir.

²⁰ Chaynu nitinmi, chay wamraqa niran:

—Israel runakunami parlasha, qamta willashutinllapa allaqmanta apanaykipaq Pabluta chay kusa mas karguyjunkunaman, ‘Imalataqa tapushaqllapa’ niqnula. ²¹ Piru amami kriyinkichu. Chaqa, paykunamanta kwarintamantapis mas runakuna yarakuyanqallapa pakakusha wanuchinanpaq. Chaqa paykunami jurashallapa manashi mikuyanqallapachu, chaynulla manashi upyayanqallapapischu Pabluta wanuchinankaman nir. Kananqami, paykunaqa ‘Apashaq’ ninaykilatana yarayanllapa.

²² Chaymi, chay suldadukunapa mantaqninga chay wamrata kaçharan kaynu nir:

—Amami mayqantapis willankichu chay parlamashaykitaqa.

Pablutami kaçharanllapa gubirnadur Felixman

²³ Chayna chay suldadukunapa mantaqninga, ishkey kapitanta qayamur willaran:

—Suldadukunata willay listakanqallapa kanan tuta tukuynin, a las nwibi rinanllapapaq Cesarea pwibluman. Kaynumi listakanqallapa: Dusyintus suldadukuna çhakpa rinanpaq, sitintaqa bistyapi rinanpaq, nataq dusyintus-shuypaqa lansawan rinanllapapaq. ²⁴ Chaynulla Pablupaqqis listanllapapa uk bistyata chaypa anan ritin, allilanta çhachinaykillapapaq gubirnadur Felixpa naypanmanqa.

²⁵ Chay paykunawanqa uk kartata kaçharan kaynu niqta:

²⁶ Nuqa Claudio Lisiasmi, gam kusa mantakuq gubirnadur Felixta saludashuni.

²⁷ Nishunimi: Israel runakunami, kay runataqa aypashallapa kasha wanuchinanllapapaq. Chaymi “Nuqa romano runa” nir yaçhar, suldaduykunawan rir washasha kanillapa.

²⁸ Chaypaq allita yaçhanarmi, aparay Israel runakunapa kusa mas karguyjunkunaman.

²⁹ Chayman apatiymi, paykunapa kustumrinkunaraykula çhiqnisha kasha karanllapa. Chaynu katinmi, wanuchinanllapapaq, karsilman itananllapapaqmapis mana allinchi.

³⁰ Chaymi, Pabluta gamman kaçhamuni Israel runakunashi parlashallapa wanuchinanllapapaq nir yaçhar. Chaynulla gubirnadur Félix, Israel runakunatapismi willasha kani qampa naypaykiman shamur parlashutin yaçhanaykipaq, imapaqmi uchachayan nirmapis.

Kaylatami willashunaray.

³¹ Chay suldadukunaqami, chay mantaqnin nis-hannulla Pablutaqa tuta aparannya. Chaynu tukuy tuta rirllapami, çharanllapa Antípatris shu-tiq kwartiln kaman. ³² Chaymanta achkiyatinaqa, chay çhakpa risha suldadukunaqa tikrakamuranllapana chay kwartilninllapaman. Nataq chay bistyapi risha chaykuna-shuyupaqa, riranllaparaq chay Cesarea pwibluman çhanankaman. ³³ Chaymanta Cesarea pwibluman çharnaqa, chay kartata apashanllapataqa gubirnadurta quranllapa. Chaynulla Pablutapis qukuranllapa. ³⁴ Chay kartata qutinllapa liyirqa, chay gubirnadurqa Pablutaqa tapuran:

—¿Maymantataq kanki? nir.

Chaymanta Pablugaqashi prubinsya Ciliciamanta nir yaçharqa, ³⁵ niran:

—Chay uchachashuqkuna shamutinmi yaçhasaq nir.

Chaymantami, kaçhakuran allita rikananllapapaq Pablutaqa, gubyirnu Herodespa mantakuna wasinpi tatin.

24

Pablumi Felixpa naypanpi rimaran

¹ Chaymanta sinku diyamantaqa, chay kurakunapa mantaqnin Ananiasqa Cesareaman çharan wakin ruku runakunawan, chaynulla paykunapa uk abugadun Tértulo shutiqwan. Tukuy kaykunami, chay gubirnadurpa naypanpi taranllapa Pablupaq willananllapapaq. ²⁻³ Chaymanta, Pabluta apamutinllapanaqa,

washaqninllapa Tertuluqa willaq qallariran chay gubirnadur Felixtaqa kaynu nir:

—Kusa allin tayta gubirnadur Félix, qamrayku kusa shumaqta tanchikllapa. Qampa yaçhaynikiwan kusa shumaqkunata rurashanchikllapa kay nasyunninchikpiqa. Tukuy chaykunapaqqami maydiyapis, maypipis yaçhar tukuy shunquyllapawan payji nir agradisishunillapa. ⁴ Piru ama masyadu tardachishunaypaqmi, qamta rugashunillapa uk ratulataqa rimatiyllapa uyakunaykipaq. ⁵ Kay runatami, lançha yupay mana allinta tukuqta tarisha kanillapa. Chaqa tukuy pachapimi, ukmanta yaçhachikutin Israel runakunaqa manana pullanachu kar, piñachinakur kawsanllapa. Chaynulla payqa Nazaretmanta Jesús ninllapa chay paypi kriyiqkunapa mantaqnin. ⁶ Payqami, Dyusta adurananchikllapa wasipipis ukmanta tukunaran. [Chayraykumi, runakunawan ayparayllapa nuqakunapa liyniyllapawan rikar kastiganayllapapaq. ⁷ Chaypi aypasha katiyllapa, chay suldadukunapa mantaqnin Lisiasmi suldadunkunawan shamur binsimarllapa aparan. ⁸ Chaynu aparnaqa ashwan kaçhamaranllapa qamman.] Chaymi kananqa qamlla tapukur yaçhanki tukuy kay uchachayashayllapapaqqa.

⁹ Chaynu nitinmi, wakin Israel runakunapis chaynullata nir kaynu niqllapa: “Chiqaptami chaynu tukusha” nir. ¹⁰ Chaymanta chay gubirnadurqa, makinwan siñalta ruraran Pablo rimanapaq. Chaymi Pabluqa niran:

—Tayta gubirnadur. Nuqaqami rimashaq kaynuta qampa naypaykipi washakanaypaq. Chaqa yaçhanimi qamqa kay pachapa rikaqnin kanki unaymanta-pacha nir. Chaymi yaçhanki imami allin, mana allin nirmapis. ¹¹ Qamllami allita tapukuyta puytinki, nuqaqami Jerusalemmanqa çamusha kani chayraq Dyusninchikta aduraqqa. Chayraq dusi diyaraqmi kayman çamushayqa. ¹² Piru nuqataqami, mana mayqanwan anyanakuqlamatapis tarimashallapachu. Chaynulla Dyusta adurananllapa wasipipis runakunataqa mana imanishalamapischu kani. Chay wakin tantakananllapa wasikunapimapis, chaynulla kay pwiblupa lugarninkunapiqa mana imatapis rurashachu kani. ¹³ Kay runakunaqami, mana imanupis uchachamayta puytinllapachu, chay rimashankunaqa mana chiqap kashanrayku.

¹⁴ “Piru nuqaqami allita willashaykillapa: Paykuna yupaymi tukuy unay rukunchikkunapa Dyusninta sirbini, Moisés mantakushankunata rurani, Dyuspaq unay rimaqninkuna iskribishankunapi kriyini ima. Chaynulla Amitunchik Jesuspipis kriyini. Piru Amitunchik Jesuspi kriyiqkunaqashi, chay uchachamaqkunapaqqa mana allin chu nin. ¹⁵ Nishushayllapanulla nuqapis, Dyus nishanta kriyiq kar, paykuna yupay yarakuyani wanuqkunaqa qashanpis kawsamun, allin kar, mana allin kasha karmapis nir yaçhar. ¹⁶ Chayta yaçharmi Tayta Dyuspa naypanpi, chaynulla runakunapa naypanpipis, kusa allinlata rurayta yarpuni tukuy tyimpu

mana shaykuq.

¹⁷ “Unaytana uklaw pachakunapi yaçhachikur puriyarqa, tikrakamuray pwibluy Jerusalemman qillaysitukunata tantar ima, chay mana imayjunkunata yanapanaypaq. Chaynulla riraypis ufrindakunata çhuraq Tayta Dyuspaqpis. ¹⁸⁻¹⁹ Kayllatami rurayaray, chay paqakuna kustumrita rurashana kar, mana mayqantapis qillakachirchu. Chaypi chaynu kayatiy, piru Asia pwiblumentami, Israel runakuna shamur tarimaranllapa Dyusta adurananllapa wasipi. Chay paykunami kay naypaykiman shamur willashunmanllapa, imanu nuqa mana allinta tukusha katiymapis. ²⁰ Imatataq kay uchachamaq runakunaqa yarayanllapa. Willashunmannari chay kusa mas karguyjunkunapa naypanpi nuqapa uchayta tarisha karqa. ²¹ Manaqachu nuqataqa uchachamayanllapa chay kusa mas karguyjunkunapa naypanpi jwirtita rimar kaynu nisha kayaq kani chaypaq: ‘Qamkunami wanushakunaqa qashan kawsamun nir kriyiq katiy, rikar yaçhamanayankillapa’ nishayrayku”.

²² Chay Felixqa allita, Jesuspi kriyiqkunapaq yaçhaq kar, Pablo rimatin uyakurmi chaylapi qasillaran, “Chay suldadukunapa mantaqnin Lisias Jerusalemanta çhamutinmi allitaqa yaçhashaq, kay runata uchachayashaykillapapaq” nir. ²³ Chaymi Felixqa, chay kapitanta niran:

—Pablutaqa apar chay kwartil kayashanman itar kuytayllapa. Piru mayqan amigunkuna ayl-lunkuna ima ministiyashanwan rikaq çhatinmaqa, dijatkillapa lluqshir parlanqa.

²⁴ Chaymanta ayka diyamantanaqa, qashan Felixqa çharan warmin Drusilawan pulla. Chay warminqami Israel warmi kaq. Chaymantami Felixqa kaçhakuran Pabluta qayamunanllapapaq. Chaymi Amitunchik Jesuspi chiqapta kriyishanpaq parlatin, payqa uyakuran. ²⁵ Pabluqami niran: “Allinkunata rurar, imakunamantapis tanyakar ima tashunllapa. Maydiya jwisyu diya çhamutinmi Tayta Dyus tukuyta rikamarninchikllapa yaçhamashunllapa”. Chaynu nitin uyparqami, kusata manchakur niran:

—Riy kananqa. Qashan yanqalla karmi qayashayki nir.

²⁶ Piru Felixqami yarpuyaran: Pabluqami lluqshichinaypaqqa qillayta qumayanqa nir. Chayraykumi kutir, kutir qayayaranlla Pablutaqa, paywan parlananpaq. ²⁷ Chaynuqami ishkey añuta karanllapa. Chaymanta Felixqa gubirnadur kashanmanta yargunanpaqna karqa, Israel runakunawan allinpi kidanar, Pablutaqa prisu dijaran. Felixpa lugarninqa, uk runa Porcio Festo shutiqna kidaran.

25

Pablumi Festupa naypanpi

¹ Chaymantami, Cesarea pwiblupi Festuqa gubirnadur kargunta ayparna, kimsa diyamantaqa Jerusalén pwibluman riran.

² Chaypimi, kurakunapa mantagninkuna, Israel runakunapa wakin karguyjunkunawan tantakar, Pabluta kuntrar chay uchachayaqllapa chaypaq willaranllapa. ³ Chaynullami kusalata

mañaranllapapis Pablutaqa, Jerusalemman apamunanllapapaq. Chaynuqami munaranllapa nanllapi wanuchiya yarpur. ⁴ Piru Festuqami niran:

—Pabluqami Cesarea pwiblupi prisu. Ayka diyamantami nuqa riyani wakman. ⁵ Qamkunamanta kay karguyjunkuna nuqawan pulla Cesareaman rinayarllapaqa riyllapa. Chayna wakpi chay runa ima mana allinta rurasha katinga, naypaypi willatkillapa yaçhashaq nir.

⁶⁻⁷ Chay Festuqami, uchu diya manaqa dyis diyataraq kasha kanqa Jerusalempiqa. Chaymantaraqmi Cesareamanqa tikrakan. Allaqnin Cesareaman çhashana katinga, chay Israel karguyjunkuna çhatinnaqa, Festuqa chay mantakunan samanpi tar kaçhakuran Pabluta apamunanllapapaq. Chayna Pabluta yaykuchitinllapanaqa, Israel runakuna Jerusalemanta çhasa chaykunaqa qimikar, kusa mana allin ukmankunata willar uchacharan. Piru chay rimashanllapaqa, mana chiqapchu karan. ⁸ Chaynu nitinllapanaqa Pablupis washakananpaqqa, kaynu niran:

—Nuqaqa manami paykunapa liyninmanta, Dyusta adurananllapa wasimanta, chaynulla Romapa mantakuqnin Cesarpaqpis ukman mana allintaqa tukushachu kani nir.

⁹ Chaynu nitinmi, Festuqa Israel runakunawan allinpi kidanar qashan Pablutaqa tapuran:

—¿Rinayankichu Jerusalemman, wakpi nuqaqa rikar yaçhanaypaq?

¹⁰ Pabluqa niran:

—Nuqaqami qampa naypaykipi kani romano kashayrayku chay punta mantashuqniki Romamanta numrashusha katin. Chaymi qam rikar yaçhamanaykipaq kanki imanukani nirmapis. Qamqami allita yaçhanki, nuqaqami mana ima mana allinkunataqa tukushachu kani, Israel runakunawanqa nirmapis.¹¹ Mana allinta tukusha katiyqa, kastigar wanuchimanqallapa. Wanunaypaqqa manami manchakunichu. Piru mana imanukusha katiyqa, manami mayqanpis paykunaman qukumaytaqa puytinllapachu. Chaynu paykunaman kaçhamanatkiaqa, ashwan mañashaq chay Romapa punta mantakuqnin Cesarta, payna rikar yaçhamananpaq nir.

¹² Chaymi Festuqa wakinnin karguyjun kaqkunawan parlar niran:

—Qamllami mañamanki, chay mantakuq César rikar yaçhashunanpaq nir. Chaynami paymanna rinki nir.

Pablumi gubyirnu Agripapa naypanpi

¹³ Ayka diya pasatinnaqa, gubyirnu Agripaqa irmanan Berniciwan riranllapa Cesarea pwibluman Festuta watukuq. ¹⁴ Chayman çhar ayka diyatana katinmi, Festuqa parlaran Agripata kaynu nir:

—Kaypimi dijasha chay gubirnadur Félix uk prisuta. Paymi shutin Pablo. ¹⁵ Jerusalenpi katiymi, kurakunapa mantaqnin, Israel runakunapa ruku mantakuqninkunawan payta uchachar wanuchichinaypaq nimiran. ¹⁶ Piru nuqaqa niray: ‘Romamanta karguyjunkunaqami

mana wanuchikuyta puytinchikchu, manaraq chay uchachakuq chaywan, chay uchachakaq chayta allita tapur yaĉharqa' nir. ¹⁷ Chayraykumi paykunawan Jerusalemanta kay Cesareaman shamurayllapa. Ĉamurnaqa, manami tardarchu allaqnin chay mantakunay samanaypi tar, kaĉhakuray chay runata naypayman apamunanllapapaq. ¹⁸ Piru chay naypayman shamur uchachaqkuna qimikarqa, mana ukman imata rurashankunapaq uchachayanqa nir yarpuyashaynutachu willaranllapa. ¹⁹ Chay uchachaqkunaqami, uchachayanllapa uk runa, Jesús shutiq wanusha katinshi, Pabluqa chay runaqa kawsayan nir kriyishanlapaq. Chay paykunamanta ukmanta kriyiq katin, chaylapaqmi ĉhiqnir uchachayanllapa. ²⁰ Chayna nuqaqa mana imatapis chaykunapaq rurashaq nir yaĉharna, tapuray Pablutaqa rinayanqallachu Jerusalemman chaypi tapur yaĉhanayllapapaq kaykunapaqqa nir. ²¹ Piru payqami mañamaran: 'Romapa mantaqnin César rikar yaĉhamananpaq' nir. Chaymi nuqaqa prisullaraq dijasha kani, payman kaĉhanaykaman nir.

²² Chaymi Agripaqa niran Festutaqa:

—Nuqapismi chay runataqa uyakuyta munani nir.

Chayna Festuqa niran:

—Allaqmantami uyakunki nir.

²³ Chayna allaqmantaqa Agripawan Berniciqa kusata mudakusha ĉhar, chay wasipi tantakasha karanllapa chayman yaykuran. Pullanqami yaykuran suldadukunapa

mantaqninkuna, chaynulla chay pwiblumanta kusa runa nishakunapis. Chaymi Festuqa kaçhakuran apamunanllapapaq Pablutaqa. ²⁴ Çhachitinllapanaqa niran:

—Gubyirnu Agripa, wakin kaypi kaqkuna, chaypimi wak runaqa. Tukuy Israel runakunami Jerusalenpi chaynulla kay Cesareapipis, nuqaman shamur payta uchachar, mana uyaraq ‘¡Wanuchiy, wanuchiy!’ nimiranllapa. ²⁵ Piru nuqapaqqa manami imatapis mana allintaqa rurasha yupaychu wanuchinapaqqa. Chaynu katinmapismi paylla mañamasha, chay Romapa mantaqnin César ninllapa pay tapunanpaq. Chaymi nuqaqa payman kaçhasaq nisha kani. ²⁶⁻²⁷ Piru paypaq mana imatapis allita yaçharmi, mana imatapis iskribiyta puytinichu chay mantaqninchik Cesarmanqa. Chaqa manami allintachu yarpuchiman, uk prisuta kaçhanaypaq payman ima uchayjun nir mana iskribirqa. Chaymi apamuni qamkunapa naypaykillapaman qam gubyirnu Agripa taputki, uyakurna iskribinaypaq.

26

Pablumi gubyirnu Agripapa naypanpi rimaran

¹ Chaymantami Agripaqa niran Pablutaqa:

—Kananqa rimayta puytinki yaçhanaypaq imanu purinki nirmapis.

Chaymi, Pabluqa makinta alsar kaynu niran:

² —Gubyirnu Agripa, kusala aligrimi kani, qampa naypaykipi rimanaypaq kashayrayku.

Nuqami Israel runakuna uchachamashanllapapaq rimashaq yaĉhanaykipaq. ³ Qamqami chiqapta yaĉhanki kay Israel runakunapa kustumriyllapataqa. Chaynulla yaĉhankipismi chay willanakushayllapapaq. Chayraykumi mañashuni allita uyakumanaykipaq.

⁴ “Tukuy Israel runakunami yaĉhanllapa, takshaymanta-pacha chay pachaypi, Jerusalenpimapis, imanumi paykunawan tasha kani nirmapis. ⁵ Yaĉhanllapapismi, rimayta munarqa rimañqallapa, nuqaqa fariseo runa kasha kani nir. Chaqa chay fariseo runakunaqami tukuy Israel runakuna kriyishanchikllapataqa kusa allita rurar kumplinllapa. ⁶ Nuqaqami kriyini unay rukunchikkunata, Dyus ‘Uk washakuqta kaĉhamushaq’ nir arnishanpi. Chaypi kriyishayraykumi uchachamarllapa kanan-shuypaqa kayman apamashallapa tapumananllapapaq. ⁷ Chaynu kay Israel dusi ayllukunamanta, Dyus chay arnishanta rikayta yarpur, unaqpis tutapis Dyusta allita kasur sirbir ima kawsanllapa. Gubyirnu Agripa, nuqapis chaynu paykuna yupay katiymi, yanqa illaqa uchachamayanllapa. ⁸ ¿Manachu qamkunaqa kriyinkillapa, Tayta Dyusqa wanushakunata qashan kawsachimun nirqa?

⁹ “Paykuna yupay nuqapis unayqa Nazaretmanta Jesupa shutinta ĉhiqnir, kusa saqra ukmanta rurayta yarpuq kani. ¹⁰ Chay yarpushaynumi ruraray Jerusalenpiqa, chay kurakunapa mantagninkuna urdinta qumatinllapa. Chaymi Jesuspi kriyiqkunataqa prisuq kani. Chaynulla

wanuchitinllapapis nuqapis chay yarpuylla kar ‘Wanuchiyllapa’ niq kani. ¹¹ Kutir kutirmi qischaq kani, ‘Jesuspıqa manana kriyishaqnachu’ ninankaman. Chaynullatami ruraq kani tukuy tantakananllapa wasikunapi. Paykuna kusata piñachimatinmi, uklaw pwiblukunapi katinmapis ikinta riq kani.

¹² “Chaynu chay kriyiqkunapa ikinllapapi puriq karmi, riyaray Damasco pwibluman, chay kurakunapa mantaqninkuna urdinta qumasha katin. ¹³ Piru, gubyirnu Agripa, alas dusi yupayna nanpi karqami, rikaray unaq syilumanta kusa llipya intiru, rupaymanmatapis masta achkirachikamuqta. Chayqami tukuy nuqawan riqkunamanpis achkiramuran. ¹⁴ Chaynu achkirachimatinllapami tukuyniyllapa pachaman ratarayllapa. Chaymanta uk hebreo rimaypi, kaynu nimaqta uyaparay: ‘Saulo Saulo ¿imapaqtaq ikiypi purinki qischamanaykipaq? Chaynu purirqami qamlla mana allintachu rurakayanki, imanuçhi turumaqa yapukuyar, ikiman matqakur, rijapi çhachikarqa paylla nanachikun chay yupay’.

¹⁵ “Chaymantaqa niray: ‘¿Mayqantaq kanki, Taytituy?’

“Chaynu nitiymi Amitunchikqa nimiran: ‘Nuqami kani Jesús, chay mayqanpa ikinpiçhi qischanaykipaq puriyanki chay. ¹⁶ Sharir shay. Chaqa nuqaqami qamman rikarisha kani nuqatana sirbimar, kay kanan rikashaykikunapaq uk tistigu yupay parlakunaykipaq. Chaynullami kaymanta naypaqman rikachishuyani, chaykunapaqpis

qam parlakunki nuqapaqqa. ¹⁷ Chaynu parlakutki, Israel pwibluykimanta kaqkuna, chaynulla chay jwira mana Israel runakuna çhiqnishutinpis nuqami washashayki. Chaqa mana Israel runakunamannami kananqa kaçhashuni. ¹⁸ Chaynu yaçhachikutki paykunaqa intrakar manana tutaparaqpi yupay dyabluwannachu purinqallapa. Ashwan nuqapi kriyirna, achkiraqlapina kusa shumaqta kawsanqallapa. Chaynuqami uchankunamanta pirdunar wamraypaqna riqsishaq, chay wakinkuna nuqapi kriyishakunata yupayna' nir.

¹⁹ “Chaymi gubyirnu Agripa, syilumanta willamashanta, kasurmi kriyirayna. ²⁰ Chayraykumi ashwan naypaqtaqa Dyus rimashankunata Damasco pwiblupi rimar yaçhachikuray. Chaymantami yaçhachikuray Jerusalenpi, chaynulla Judea pwiblukunapi, mana Israel runakunata, Dyuspina kriyir, paymanna tikrakar kusa allinkunatana rurar kawsananllapapaq. ²¹ Chayta rurashayraykumi Israel runakunaqa Dyusta adurananllapa wasipi aypamar wanuchimananllapa. ²² Piru Tayta Dyus yanapamatinmi, kanankaman mana manchakur imachu payllapaq yaçhachikur purini, tukuy runakunata - taksha kaqkunata, chaynulla atun kaqkunamatapis. Manami Dyuspa rimaqninkuna, chaynulla Moisés rimashanmanta ukmantachu rimasha kani. Chaqa paykunata Dyus rimachitin, imami pasayanqa nir kaynu niqllapa: ²³ ‘Dyus Akrashan Cristunshi wanuyanqa. Piru wanushana karmapisshi, qashan tukuymanta naypaqta

kawsamuyanqa. Chaynullashi pay wanur kawsamushanwanqa, intrachimanchik paypi kriyisha kar wanurmapis washakayashun, kay pwiblunchikpi taqkuna, chaynulla uklaw pwiblukunapi kaqkunamapis' nir".

Pablumi gubyirnu Agripata willaran Jesuspi kriyinanpaq

²⁴ Pablo, Jesús wanur qashan kawsamusha nir rimatinmi, Festuqa jwirtita rimar kaynu niran:

—¡Pablo kusa yarumi kanki! ¡Kusata istudyasha karmi yaruyashayki! nir.

²⁵ Piru Pabluqa niran:

—Manami yaruyashachu kani. Kusa allin tayta Festo, ashwan kay rimashaykunami chiqap mana llullachu intrakaqkunapaqqa. ²⁶ Mana kriyimatkillapapismi, kay tayta gubyirnu Agripa, pay yaçhan Jesuspaqqa tukuyta. Chaymi nuqaqa paypa naypanpimapis mana manchakurchu rimani. Chaqa nuqaqa yarpuni payqami chiqapta intrakasha kaykunapaqqa nir. Chaqa kaykunapaqqami tukuy runakuna yaçhan. ²⁷ ¿Kriyinkichu gubyirnu Agripa, Dyuspa unay rimaqninkuna nishantaqa? Nuqaqami yaçhani, qamqa kriyinki nir.

²⁸ Chaynu nitinga, chay gubyirnu Agripaqa niran:

—¿Kananllachu Jesucristupi dasla kriyiq tikrakanayta munayanki? nir.

²⁹ Chaymi Pabluqa niran:

—Tayta Dyus munatingami kanan, manaqa maydiyapis kanman. Piru mana qamlachu, ashwanmi tukuy kaypi uyamaqkunaqa kriyinmanllapa. Maydiyaqaçhi nuqa yupay kanmanllapa, mana prisukasha karllapa imamapis.

³⁰ Chaymantaqa, chay gubyirnu sharir chaynulla gubirnadurpis, Berniciwan pulla, wakin chaypi taqkunawanpis, ³¹ riranllapa wakaqla parlaq, Pablo nishankunapaq. Chaymi paykunapura ninakuyaqllapa: “Kay runaqa manami ima mana allintapis rurashachu wanuchinallapapaqqa. Chaynulla manami karsilpi kananlapaqmapis allinchu”.

³² Chaymi chay gubyirnu Agripaqa, Festuta niran:

—Mana pay, chay mantakuq César rikar yaçhamanqa nimasha kashallapaqa, kay runataqa kaçhashana kachuwanllapa nir.

27

Pablutami Roma pwibluman kaçharanllapa

¹ Chaymanta, Italiaman kaçhamananllapapaq parlaranllapa. Chaymi Pabluwan wakin prisukunataqa quranllapa suldadukunapa mantaqnin uk kapitan Julio shutiqta. Payqami Romapa mantaqnin Augustupa chay wakin suldadunkunata mantaq kaq. ² Nuqakunaqami riq kanillapa yaku karrupa shananman, Italiaman rinayllapapaq. Chayman çharqa tarirayllapa uk yaku

karruta Adramitio pwiblumanta. Chayqami rianlapa qna kasha kayaq Asiapa pwiblunkunaman. Chaymi chayman iqar rirayllapa. Pullayllapaqami riyaq Macedoniapa pwiblun Tesalonicamanta Aristarco.

³ Chaymanta allaqnin diyaqa çharayllapa mar yakupa manyan uk pwiblu Sidón shutiqman. Chaypiqami chay Juliuqa, Pabluwan kusa shumaqta yarpur Pablutaqa dijaran amigunkunata rir watukutin, paykunana samachir qarananllapapaq ima. ⁴ Chaymanta Sidón pwiblumanta lluqshitiyllapanaqa, naypayllapalawmanta kusa jwirti wayra shamuy qallariran. Chaymi mana naypaqman rinayllapapaq dijamatinllapaqa, chay yakupa çhaypinpi Chipre shutiq pachapa allilaw qichqanta pasar rirayllapa. ⁵ Chaynu mar yakullata riyar, pasarayllapa Ciliciapa, Panfiliapa pwiblunkunapa naypanta. Chaynu riyarmi çharayllapa Liciapa uk pwiblun Mira shutiqman.

⁶ Chayman çhatiyllapanaqa, chay suldadukunapa kapitanninga, uk yaku karru Alejandria pwiblumanta Italiaman riqta tarir chayman iqachimaranllapa chaypina rinayllapapaq Italiaman çhanayllapakaman. ⁷ Chaymi ayka diyata wayrarayku allmanta rirayllapa. Chaynu rirmi uk pwiblu Gnido shutiqpa naypanlawlaman çhaq kanillapa. Piru wayra naypaqman mana rinayllapapaq dijamatinllapami, yakupa çhaypinpi Creta shutiq pachapa ichuqlaw qichqanta pasar rir, Salmona pwiblupa naypanlawta pasar rirayllapa. ⁸ Chaynu chay pachapa naypanlawta riyar wayrarayku

qischakayarmapis çharayllapa uk pwiblu “Buenos Puertos” shutiqman. Chayqami Lasea shutiq pwiblupaqa yatalanpi kaq.

⁹ Kusa unaytanami yakullapi karayllapa. Chaymi mar yakullata rinayllapapaq kusa manchakuypaqna kayaq. Chaqa tamyä tyimpu shipchanamiri * karan. Chaymi Pabluqa tukuyta kaynu nir willaran:

¹⁰ –Taytituykuna kay riyashanchikllapaqami kusa manchakuypaqta rikani. Kaypiqami imallaqa pasamashunllapa. Chaymi yaku karrumapis tukuy imantinchik limpu chinqanqa. Piru manami yaku karrulachu chinqanqa, ashwanmi nuqanchikkunamapis chinqachuanllapa nir.

¹¹ Chaynu nitinmapis, chay suldadukunapa mantaqninqa, masqa chay yaku karrupa amunta, chaynulla chay yaku karruta purichiqta kasuran. Nataq Pabluta-shuypaqa mana kasuranchu.

¹² Chay pwiblumi yaqqa mana allinchu kaq tamyä tyimputa pasanayllapapaq. Chaqa kusatari wayra kallpaq. Chayrayku yaqqa tukuyta yarpurayllapa Cretapa pwiblun Fenice shutiqman çhayta. Chaqa chaylawtaqari wayraqa mana kallpaqchu. Chaymi chaylapi tamyä tyimputaqa pasayta yarpurayllapa.

Kusa manchaypaq wayra, yaku karruta kallpachiran

* **27:9** Israel runakuna ayunu fyistantä silibranan tyimpu pasatinnaqami, tamyä tyimpu qallariqna. Chaymi mar yakupi purinanllapapaqqa mana allinnachu kaq.

¹³ Rinayashayllapalawman wayra kusa shumaqta qallaritin, anklata tantar chay mar yakullata riq qallarirayllapa. Chaymi chay Creta pachapa qichqanllata riyaq kanillapa. ¹⁴ Chaymanta wakaqpina katiyllapaqa illaqmanta kusala jwirti wayra Euroclidón shutiq shamuy qallariran chay allilaw qichqayllapamanta. ¹⁵ Chaymi chay yaku karrutaqa kusalata awikuq qallarir, chay riyashayllapamanqa wayra mana dijamaranllapachu rinayllapapaqqa. Chayraykumi dijatiyllapana apamaranllapa pay riyashanman. ¹⁶ Chaynu wayra apamatinllapa riyarqa pasayarayllapana yakupa çhaypilanpi uk pachita Clauda shutiqpa ikinlawta. Chayta riyatiyllapanaqa chay pachita ashliwa wayrata arkashanrayku, kusata qischakar ima chay ikilawpi watakasha kayaq yaku karritutaqa iqachirayllapa. ¹⁷ Chaymanta-shuypaqa waskakunawan allita watarayllapa chay atun yaku karruqa ama pakikananpaq. Chaynu kusa jwirti wayra katinmi, kallpachir apar chay achka aqu tantakasha Sirte shutiqman waqrachimachuwanllapa nir yarpur, chay yaku karrupa unaqninpi raçhpa kaq chayta ishkichimuranllapa. Chaynu ruratiyllapaqami wayraqa munashannuna apamaranllapa. ¹⁸ Nataq allaqninga, chay wayraqa kusala jwirtillaraq karan. Chaymi chay yaku karu ankishyananpaqqa, kargata apayashanllapatapis yakuman itakuqna qallariranllapa. ¹⁹ Chaymanta kimsa diyamantanaqa, ashwan makinllapawan

† itakuq qallariranllapa chay yaku karrupi yaqqa mana ministikaypaq kaqkunataqa. ²⁰ Chaynulla rupayta, qullarkunamatapis ayka diyata mana rikayta puytirayllapachu. Chaqa, chay wayraqa kusala puktay intiru karan. Chaymi nuqakunaqa kusalata qischakar mana imanupis washakayashunllapachu nir yarpuyarayllapa.

²¹ Chaynu qischakar imami, unaytana mana mikushachu karayllapa. Chaymi Pabluqa tukuypa chaypinpi shar niran:

—Taytituykuna, allinmi kasha kanqa qamkuna kasumanaykillapapaq. Kasumar chay Creta pachamanta mana shamusha kashallapamaqa, mana tukuy kay pasamayashanchikkunaqa pasamayachuwannllapachu. ²² Chaynu katinmapis, kananqa ama kwashallaqa tikrakayllapachu. Kay yaku karru chinqatinmapis, nataq tukuy nuqanchikkuna-shuypaqa mana uklamapis wanushunllapachu. ²³ Chaqa nuqa Dyuspa kar, payta sirbini chaymi naqa tuta nuqaman uk angelninta kaçhamusha. ²⁴ Chaymi payqa nimiran: ‘Pablo, ama manchakuychu. Chaqa Roma pwiblupa punta mantakuqnin Cesarmanqami çhanaykipaq Dyusqa nisha. Chaynulla qamraykumi wakin pullayki chay yaku karrupi kaqkunapis washakanqa’ nir. ²⁵ Chayraykumi nuqa nishunillapa: Animakuyllapa. Chaqa nuqaqami Dyusniypi kunfyakar kriyini. Chaymi nini chay nimashanqa chaynu kanqa nir. ²⁶ Piru wayraqami apar

† **27:19** Wakin iskribikashakunapimi nin: “Makiyllapawan itakuq qallarirayllapa” nir.

yaku chaypinlapi uk pachita chayman waqrachir itakumashunllapa.

²⁷ Chay tuta riyashayllapawanqa ishkey simanapaqna yakullata rirayllapa. Chaymi karayllapa chay yaku Adriático shutiqpi. Chay lugarpimi wakman kayman wayraqa yaku rurillapi purichimaranllapa. Chaymi chaypi tutana yupay chay yaku karruta purichiqkunaqa tanyaran pachaman shipchayanchikllapana nir.

²⁸ Chayna miditinllapanaqa yaku rurimanqa karan binti brasa. Chaymanta ashila naypakaq riyar qashan miditinllapaqa kinsi brasalana kayaq.

²⁹ Chay ruripi rumikuna katin waqrakachuwanllapa nir, chay yaku karrumanta waskakunawan watar ikilawman itakuran kwatru anklakunata. Chaykamanqa paykunaqa kusalata yarpuyaqllapa achkiyanmanna nir.

³⁰ Nataq chay yaku karruta purichiqkunaqa alsakar washakayta yarpuranllapa. Chaymi naypaqlawmanpis anklata itakuq tukuqnula chay takshala yaku karrituta yakuman ishkichiyta yarpuranllapa. ³¹ Piru Pabluqami, chay mantaqninta chaynulla suldadunkunatapis niran:

—Kaykuna mana kay yaku karrupi kidatinga, nuqanchikkunaqa mana washakashunllapachu nir.

³² Chaymi chay suldadukunaqa, chay taksha yaku karruta ayka waskakunawan watasha karan chaytaqa pititin, yakuman rataran.

³³ Nataq achkiyayatinnaqa, Pabluqa tukuy mikunanllapapaq kaynu niran:

—Ishkay simananami kay yaku ruripi yarakushanchikllapa imashi pasanqa nir. Chaypaq yarpur mana mikuranchikllapachu imanu̇chi mikunchikllapa chaynuqa. ³⁴ Chaymi rugashaykillapa imalataqa mikuyllapa nir. Mikunaykillapapaqmi allin kanqa kawsanaykillapapaq. Chaqa manami mayqanninchikllapapis uk aqchanchiklamapis chinqanqachu nir.

³⁵ Kaykunata nirmi Pabluqa tantata aypar tukuypa naypanpi Dyusta payji nir, pakir mikuq qallariran. ³⁶ Chaymi, tukuy animakur mikuq qallariranllapa. ³⁷ Chay yaku karrupiqami dusyintus sitintay-saysi (276) runakuna karayllapa tukuyniyllapaqa. ³⁸ Chaymanta munashanllapata mikurnaqa, trigukunataqa mar yakuman itakuranllapa, yaku karruta ankishyachinanllapapaq.

Yaku karrumi marman chinqaran

³⁹ Chaymanta limpu achkiyatinnaqa, chay yaku karruta purichiqkunaqa karu maypi pachata rikaran. Piru mana yȧcharanllapachu maypi kanchikllapa nirmapis. Chaymi chaypi rikaranllapa uk kusa shumaq laduyjun aqulla pachata. Chaymi chaykaman yaku karrutaqa qimiyta yarpuranllapa. ⁴⁰ Chayraykumi chay anklakunataqa, pitir chaypina dijaranllapa. Chaynulla uk palalla qiru ikilawpi tikrachinanpaq sirbin chaytaqa, watananmanta sarpicharanllapa chaywanna apananllapapaq. Chaymantaqa chay naypaqlaw purichinan rȧhpakunata unaqman alsar

timplaranllapa, wayra pukatin yaku karru rinanpaq. Chaymi chay yaku karruqa chay aqulla pachaman chanayaqllapa chaylawman qimikaq qallariranna. ⁴¹ Piru chay yaku karrugami, yaku ruripiqa aqulla uk pacha karan chaypi waqrakaran. Chaymi naypaqlawunqa chay aquman yaykutin, manana kuyuranlamapischu. Nataq chay ikilawun chayta-shuypaqa yaku limpu pakiq qallariran.

⁴² Chaymi suldadukunaqa, chay prisukunata wanuchiyta yarpuranllapa kanan nuqanchikku-namanta naypaqta llugshirqa alsakanqa nir.

⁴³ Piru, chay suldadukunapa mantagnin, Pabluta washanar mana wanuchinanllapataqa munaranchu.

Ashwanmi kaçhakuran, mayqanninpis nadayta puytiqqa yakullata rir naypaqta chay pachamanqa çhananpaq.

⁴⁴ Nataq wakin-shuypaqa tablakunapi, chay yaku karrupa pakinkunapi anan rir chay pachamanqa çhananllapapaq. Chaynumiri tukuyniyllapa allilan mana imapis pasamatinllapachu, çharayllapa pachamanqa.

28

Pablumi Malta shutiq pwiblupi

¹ Chaymanta tukuyniyllapa washakashana karqa, yaçharayllapana chay maypiçi karayllapa chay pachaqa Malta shutin nir. ² Chaymi chay pachapi taqkunaqa, tukuyniyllapata kusata kuytamaranllapa. Chayna kusalata tamyá ishkiyatin kusata qasatin, ninata ratachir qayamaranllapa qimikar quñukunayllapapaq.

³ Pablupismi shapshu yamtata tantakusha kar, chay ninamanqa itayaran. Chaymi, kusata nina miratin chay shapshuta ninaman itayashanmanta uk largu kuru llugshimur Pabluta makinpi kanir warkurakuran.

⁴ Chayna, chaypi taq runakunaqa chay largu kuruta, Pablupa makinpi warkuraqta rikarqa paykunapura ninakuranllapa: “Kay runaqami uk wanuchikuq kanqa. Chaymi mar yakumanta michka washakasha karmapis, kastigakar wanuyanqa” nir.

⁵ Piru Pablupa chay largu kurutaqa ninaman chaspitin mana imapis pasaranchu. ⁶ Chaymi tukuy chaypi kaqkuna chayta rikar yarpuyaranllapa: Saksarchu wanunqa, manaqachu das wanunqa nir. Chaynu nirmi kusata chapayaranllapa. Unaytana chapayatinllapaqa mana imapis pasaq yupay katinga, ukmantana yarpur ninaquqlapa: “Pabluqami uk amitu” nir.

⁷ Chay kayashayllapamanta yatayllapakaqlapi karan chakrakuna. Chayqami chay lugarmanta uk runa punta mantakuq Publio shutiqpa kaq. Paymi samachir kuytamaranllapa kimsa diyata.

⁸ Chaymi chay Publiupa taytan kusala qishaq mantalapi kayaq. Allipla rupapi chaynulla kusata waqtallata apaq. Chaymi Pablupa riran watukuq. Chayman charnaqa, Dyusman mañakur chay qishaqpa ananman makinkunata churatinla, alliyaran. ⁹ Chayta rikarllapami, ukkunapis qishaqninkunata apamuqlapa. Chaymi chaykunatapis Pablupa allicharan tukuyta. ¹⁰ Chayraykumi, ashwan kusa masta

kuytamaranllapa. Chaymi rinayllapapaqqa tukuy ima ministishayllapata qumaranllapa.

Pablumi Roma pwibluman çharanna

¹¹ Piru kimsa misismantaraqmi rirayllapa, Alejandriamanta uk yaku karru tamyä tyimputa chaypi pasasha kayaq chaypi. Chay yaku karruqami dyusninkuna Castorwan Pólux niqllapa chaykunapa ritratunta naypaqlawunpi çhurakusha kayaq. Chayman iqarmi rirayllapa. ¹² Chaynu rirllapaqami, yakupa manyanlapi uk lugar Siracusa shutiq chayman çhar, chaypina kidaq kanillapa kimsa diyata.

¹³ Chaymantaqa rirayllapa yakullata, Regio shutiq pwibluman çhanayllapakaman. Nataq allaqñinqami, wayra surlawmanta shamuyatin, uk diyapi tardilana çhaq kanillapa uk pwiblu Puteoli shutiqman. ¹⁴ Chaypiqami tarirayllapa, Jesuspi ayka kriyiqkunata. Chaymi paykuna chaypi kidachimatinllapa kidarayllapa uk simanata. Chaymantaqa rirayllapana Roma pwibluman. ¹⁵ Chaynu rir largullaraq çhanayllapapaq faltayatinga Romamanta wakin kriyiq masiyllapakunaqa yaçhayaqllapana nuqakuna rianillapa nir. Chaymi shamur tarimaqllapa uk pwiblu Foro Apio shutiqpi. Chaynulla wakinkuna-shuypaqa tarimaranllapa chay uk lugar “Tres Tabernas” niqllapa chaypi. Chaymi paykunata rikarqa, Pabluqa kusata aligriyar Dyusta payji niran. ¹⁶ Chaymanta Roma pwibluman çhatiyllapanaqami Pablutaqa karsilmanqa mana itaranllapachu. Ashwanmi

kaĉhakuranllapa paylana uk wasipi tatin uk suldaduna rikar kuytanapaq.

¹⁷ Pabluqa Romaman ĉashana kar kimsa diya-mantaqa, kaĉhakuran Israel runakunapa wakin mantaqninkunata qayamunanllapapaq. Chaymi tantakashana katinllapaqa, Pabluqa niran:

—Uknijkuna manami ima mana allintapis rurashachu kani chay Israel runakunataqa. Chaynulla chay unay rukunchikkunapa kustumrinkunamatapis mana ukmantaqa rurashachu kani. Piru chaynu katiymapis, Jerusalenpimi, Romamanta karguyjunkunaman qukumaranllapa.

¹⁸ Paykunaqami limpu tapumarllapanaqa dijamanaranllapa. Chaqa manari ima uchaytaqa tariranllapachu wanuchimananllapapaqqa.

¹⁹ Piru Israel runakunaqa mana dijamayta munatinllapa, nuqalla mañaray kaypi Romapa punta mantaqnin tapumar allita yaĉhananpaq. Nataq chay uchachamaqkunamataqa, nuqa-shuypaqa mana ima mana allinta rurayta yarpusha imachu kani. Chaqa paykunaqa pwibluyllamantari.

²⁰ Chayraykumi qamkunaman qayachimusha kani shumaqta parlanallapapaq tantakar. Chaqa tukuy nuqanchikkuna Israel runakunaqami kriyinchikllapa Dyusmanta washamaqninchikqa shamun nir. Chaynu kriyiq kar yaĉhachikur puritiymi, nuqataqa kadinakunawan watar imamapis prisumashallapa.

²¹ Chaynu nitinmi paykunaqa niranllapa:

—Nuqakunamanqami, Judea pwiblumantaqa mana ima kartalamatapis ĉhachimushallapachu qampaqqa. Manami chay pwiblunchikmanta

runa masinchikkuna wakmanta êhamuqkunamapis willamashallapachu qampaqqa imanü mana allinta tukushayki nirmapis. ²² Piru nuqakunami qamta uyakushunayanillapa imatataq yarpunki chay kriyishaykipaq nir. Chaqa kay mushuq kriyishanllapapaqmi, tukuy pwiblupi ukmanta rimanllapa.

²³ Chaymi uk diyapi parlashunllapa nitin, chay diya paykunaqa achka runakunawan êcharanllapa chay maypiêchi Pablo samasha karan chay wasimanqa. Chaymi Pabluqa allaqmanta-pacha tardikaman parlaran tukuy runakunata, Dyus imanumi mantakun nir. Chaynulla Dyuspa rimaqnin Moisés, wakin rimaqninkuna iskribishankunata liyir Jesuspaq intrachiyta kamaran. ²⁴ Chaymi Pablo chaynu rimatinga, wakin runakunaqa kriyiranllapa. Nataq wakinkuna-shuypaqa mana kriyiranllapachu. ²⁵ Chayna paynin paynin mana intrachinakuyta puytirqa, riq qallariranllapa chay runakunaqa. Chaymi Pabluqa niran:

—Santu Ispiritu Dyuspa rimaqnin Isaiaswan kar unay rukunchikkunata willashanqami chiqap kasha kaynu nirqa:

²⁶ ‘Rir willay kay runakunata:

Qamkunaqami michka kusata uyakurmapis, mana intrakankillapachu.

Chaynulla michka chapakurmapis, mana rikakunkillapachu.

²⁷ Chaqa kay pwiblumanta runakunapa yarpuyningami mana intrakaqpaq tikrakasha.

Chaymi rinrinllapamapis limpu kirpakasha amana uyakunanllapapaq.

Chaynulla nawinllapamapis limpu kir-pakasha amana rikakunanllapapaqñachu. Chaynuqami tukushallapa ama nuqapi kriyinanllapapaq.

Mana nuqapaq intrakar kriyitinllapaqami, mana allichashaqmapischi nir'.

²⁸ Imanuêchi unay rukunchikkuna yupay, Dyus nishanta mana intrakasha karqa, qamkuna Israel kaqkunaqa manana intrakankillapachu. Chaynu katin kananqa Dyus washashunanllapapaq willashushayllapaqa chay jwira mana Israel runakunapaqna kanqa. Chaqa paykunaqami uyakur intrakanqallapa kay nishaytaqa.

[²⁹ Chaymi kaykunata Pablo nitinga, Israel runakunaqa riranllapana paykunapura willanakur.]

³⁰ Chaymanta Pabluqa, ishkay añuta kidaran chay pwiblullapi chay wasita alkilashanllapi. Chaynulla chaypimi tukuyta samachiq payta watukuq êchaqkunataqa. ³¹ Manami mayqantapis manchar, mana mayqanpis willatin imachu, Pabluqa Dyuspa mantakuyninpaq, chaynulla Amitunchik Jesucristupaqpis yaêhachikuq.

Mushuq Testamento
New Testament in Quechua, Lambayeque
(PE:quf:Quechua, Lambayeque)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Quechua, Lambayeque

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Quechua, Lambayeque [quf], Peru

Copyright Information

© 2008, Bible League International. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Quechua, Lambayeque

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

cliv

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 30 Dec 2021

05704580-9dc6-511f-8a91-aead14f3eb5a